

Begroting 2006

Vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op
16 november 2005

HDSR-kort

In miljoenen euro's (afroundingsverschillen mogelijk)	Rekening 2004	Begroting 2005	Voorjaarsnota jaar 2006	Begroting 2006
Exploitantiebudget per taak (lasten +/- baten)				
Waterkeringsbeheer	5,588	6,625	7,333	7,313
Waterkwantiteitsbeheer	17,195	16,404	18,745	18,266
Waterkwaliteitsbeheer	47,217	55,392	55,767	53,642
<i>Totaal taken</i>	<i>70,000</i>	<i>78,421</i>	<i>81,845</i>	<i>79,221</i>
Exploitantiebudget per beleidsveld (lasten +/- baten)				
Planvorming	1,599	3,084	3,508	2,375
Aanleg en onderhoud waterkeringen	3,816	4,241	4,855	4,904
Inrichting en onderhoud watersystemen	15,692	14,936	18,882	18,905
Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	33,586	36,365	36,122	35,252
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,379	0,040	-0,011	0,010
Vergunningverlening en handhaving keur	0,748	0,663	0,750	0,698
Beheersing van lozingen	3,336	5,217	3,697	2,649
Heffing en invordering	2,186	3,128	3,396	3,437
Algemene bedrijfsvoering	8,658	10,748	10,646	10,991
<i>Totaal beleidsvelden</i>	<i>70,000</i>	<i>78,421</i>	<i>81,845</i>	<i>79,221</i>
Exploitantiebudget per kostensoort (lasten +/- baten)				
Variabele lasten	30,627	35,752	40,399	38,554
Personele lasten	15,798	14,541	15,058	14,944
Afschrijvingen	15,234	18,786	17,699	17,551
Rente	10,313	10,443	9,845	9,279
Geactiveerde overhead	-1,972	-1,102	-1,155	-1,107
<i>Totaal kostensoorten</i>	<i>70,000</i>	<i>78,421</i>	<i>81,845</i>	<i>79,221</i>
Totale nettobijdrage				
Ingezetenenomslag	8,202	8,449	8,929	8,769
Omslag gebouwd	13,466	12,604	12,858	12,889
Omslag ongebouwd	4,580	4,258	4,494	4,278
Verontreinigingsheffing	46,652	52,420	52,848	51,197
<i>Totale bijdrage</i>	<i>72,900</i>	<i>77,732</i>	<i>79,129</i>	<i>77,133</i>
Mutatie egaliseringsreserves				
Totale kosten	70,000	78,421	81,845	79,221
Toevoeging (+) of onttrekking (-) egaliseringsreserves	2,900	-0,689	-2,717	-2,088
<i>Totale bijdrage</i>	<i>72,900</i>	<i>77,732</i>	<i>79,129</i>	<i>77,133</i>
Waterschapsumslag (in bruto-eenheden)				
Ingezetenenomslag	Waterkering	287.211		289.381
	Waterkwantiteit	287.211		289.381
Omslag gebouwd	Waterkering	22.554.657		29.618.311
	Waterkwantiteit*	17.844.783		23.508.596
Omslag ongebouwd	Waterkering	58.809		59.169
	Waterkwantiteit*	53.795		54.073
Verontreinigingsheffing	Waterkwaliteit	1.009.491		984.250

* Deze heffingsmaatstaven zijn na toepassing van de omslagklassen A, B en C.

Inhoudsopgave

1	VOORWOORD EN LEESWIJZER	5
1.1	VOORWOORD	5
1.2	LEESWIJZER.....	5
2	SAMENVATTING.....	6
2.1	SAMENVATTING BELANGRIJKSTE ONDERWERPEN.....	6
2.2	KOSTENONTWIKKELING, (MEERJAREN)TARIEVEN EN RESERVEPOSITIE	8
3	BEGROTING PER BELEIDSVELD.....	9
3.1	PLANVORMING (10.000)	9
3.1.1	<i>Eigen plannen (10.100)</i>	<i>9</i>
3.1.2	<i>Plannen van derden (10.200)</i>	<i>11</i>
3.1.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>12</i>
3.1.4	<i>Projecten.....</i>	<i>14</i>
3.1.5	<i>Kostenoverzicht</i>	<i>14</i>
3.1.6	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	<i>15</i>
3.2	AANLEG EN ONDERHOUD WATERKERINGEN (11.000).....	16
3.2.1	<i>Beheersinstrumenten waterkeringen (11.100)</i>	<i>16</i>
3.2.2	<i>Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200)</i>	<i>18</i>
3.2.3	<i>Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300)</i>	<i>18</i>
3.2.4	<i>Doelstellingen</i>	<i>19</i>
3.2.5	<i>Projecten.....</i>	<i>19</i>
3.2.6	<i>Kostenoverzicht</i>	<i>20</i>
3.2.7	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	<i>20</i>
3.3	INRICHTING EN ONDERHOUD WATERSYSTEMEN (12.000)	22
3.3.1	<i>Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100).....</i>	<i>22</i>
3.3.2	<i>Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200)</i>	<i>23</i>
3.3.3	<i>Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300)</i>	<i>24</i>
3.3.4	<i>Beheer hoeveelheid water (12.400)</i>	<i>25</i>
3.3.5	<i>Calamiteitenbestrijding watersystemen (12.500)</i>	<i>25</i>
3.3.6	<i>Monitoring watersystemen (12.600)</i>	<i>25</i>
3.3.7	<i>Doelstellingen</i>	<i>25</i>
3.3.8	<i>Projecten.....</i>	<i>27</i>
3.3.9	<i>Kostenoverzicht</i>	<i>28</i>
3.3.10	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	<i>28</i>
3.4	BOUW EN EXPLOITATIE ZUIVERINGSTECHNISCHE WERKEN (13.000)	32
3.4.1	<i>Getransporteerd afvalwater (13.100).....</i>	<i>33</i>
3.4.2	<i>Gezuiverd afvalwater (13.200)</i>	<i>33</i>
3.4.3	<i>Verwerkt slib (13.300).....</i>	<i>33</i>
3.4.4	<i>Afvalwaterbehandeling door derden (13.400)</i>	<i>34</i>
3.4.5	<i>Doelstellingen</i>	<i>34</i>
3.4.6	<i>Projecten.....</i>	<i>34</i>
3.4.7	<i>Kostenoverzicht</i>	<i>35</i>
3.4.8	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	<i>35</i>
3.5	INRICHTING EN ONDERHOUD VAARWEGEN EN HAVENS (15.000)	37
3.5.1	<i>Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens (15.300).....</i>	<i>37</i>
3.5.2	<i>Projecten.....</i>	<i>37</i>
3.5.3	<i>Kostenoverzicht</i>	<i>37</i>
3.5.4	<i>Toelichting kostenoverzicht</i>	<i>38</i>
3.6	VERGUNNINGVERLENING EN HANDHAVING KEUR (16.000)	39
3.6.1	<i>Keur (16.100).....</i>	<i>39</i>
3.6.2	<i>Vergunningen en keurontheffingen c.q. handhaving keur (16.200 en 16.300)</i>	<i>39</i>
3.6.3	<i>Doelstellingen</i>	<i>40</i>
3.6.4	<i>Kostenoverzicht</i>	<i>40</i>
3.7	BEHEERSING VAN LOZINGEN (17.000)	41
3.7.1	<i>WVO-vergunningen en meldingen (17.100).....</i>	<i>41</i>

3.7.2	Handhaving WVO (17.200)	42
3.7.3	Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300)	42
3.7.4	Aanpak diffuse emissies derden (17.400)	42
3.7.5	Doelstellingen	42
3.7.6	Projecten	43
3.7.7	Kostenoverzicht	44
3.7.8	Toelichting kostenoverzicht	44
3.8	HEFFING EN INVORDERING (18.000)	46
3.8.1	Belastingheffing (18.100)	46
3.8.2	Invordering (18.200)	47
3.8.3	Projecten	47
3.8.4	Kostenoverzicht	47
3.8.5	Toelichting kostenoverzicht	48
3.9	ALGEMENE BEDRIJFSVOERING (19.000 EN 21.000)	49
3.9.1	Externe communicatie (19.200)	49
3.9.2	Ondersteunende producten (21.100)	49
3.9.3	Doelstellingen	51
3.9.4	Projecten	51
3.9.5	Kostenoverzicht	51
3.9.6	Toelichting kostenoverzicht	52
4	SAMENVATTING KOSTENONTWIKKELING	54
5	KOSTEN PER TAAK	56
6	HEFFINGSMAATSTAVEN EN TARIEVEN 2006	58
7	RESERVEPOSITIE	60
8	RISICOPARAGRAAF	61
9	TREASURY	63
10	FINANCIËLE UITGANGSPUNTEN BEGROTING 2006	65
11	BEGROTING VAN DE KOSTENSOORTEN 2006	66
12	INVESTERINGEN BEGROTING 2006	78
13	GECONSOLIDEERDE BALANSEN PER 31-12-2005 EN 31-12-2006	85
14	MEERJAREN UITGAVEN EN TARIEVEN 2005-2010	89
15	EMU-SALDO	90
	BIJLAGEN	91
	BIJLAGE 1 STAAT VAN MATERIËLE VASTE ACTIVA (GECONSOLIDEERD EN ENKELVOUDIG)	91
	BIJLAGE 2 STAAT VAN FINANCIËLE VASTE ACTIVA	93
	BIJLAGE 3 STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN	94
	BIJLAGE 4 STAAT VAN VASTE SCHULDEN	95
	BIJLAGE 5 STAAT VAN PERSONEELSLASTEN	96
	BIJLAGE 6 UURTARIEVEN	97
	BIJLAGE 7 TOTAAL OVERZICHT DOELSTELLINGEN	98
	BIJLAGE 8 LIJST VAN VERKLARENDE WOORDEN	105

1 Voorwoord en leeswijzer

1.1 Voorwoord

Algemeen Hierbij bieden wij u de Begroting 2006 aan van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.

De Begroting 2006 is verdeeld in 9 beleidsvelden en die zijn weer gesplitst in één of meer beleidsproducten. Per beleidsproduct zijn er doelstellingen, beleidsvoornemens en bijbehorende financiële middelen opgenomen.

De financiële toenames of afnamen in 2006 ten opzichte van de Begroting 2005 worden toegelicht.

1.2 Leeswijzer

Indeling De indeling van de Begroting is als volgt:

Hoofdstuk 1 is het voorwoord en de leeswijzer opgenomen;

Hoofdstuk 2 vermeldt een samenvatting van de belangrijkste onderwerpen alsmede de kostenontwikkeling, de (meer)jaren tarieven en de reservepositie;

Hoofdstuk 3 geeft per beleidsveld respectievelijk de omschrijving aan en per beleidsproduct de beleidsvoornemens, de doelstellingen, de investeringen, een kostenoverzicht en een toelichting op de kosten;

Hoofdstuk 4 tot en met 14 behandelt de financiële paragraaf. Hierin is een samenvatting van de kostenontwikkeling te lezen, de kosten per taak, de heffingsmaatstaven, tarieven voor 2006, reservepositie, de risico's, de financiële uitgangspunten, begroting van de kostensoorten, de investeringen en de geconsolideerde balansen.

Wij wensen u veel plezier toe bij het lezen van de Begroting 2006.

Houten, november 2005.

Het dagelijks bestuur van het
Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.

2 Samenvatting

2.1 Samenvatting belangrijkste onderwerpen

Algemeen Het bestuur streeft naar een gematigde tariefsontwikkeling, waarbij het inflatieniveau acceptabel wordt geacht. Tegelijkertijd staat het waterschap voor een groot aantal zaken die hoge investeringen met zich meebrengen. Desondanks is het voor 2006 mogelijk gebleken de meeste tarieven op het huidige niveau te handhaven. Alleen het tarief voor Ingezetenenomslag zal met 3% verhoogd dienen te worden. Hierbij wordt opgemerkt dat bij de voorgestelde tarieven wel wordt ingeteerd op de reserves.

Bij de bepaling van de tarieven voor 2006 heeft zowel de invoering van de Unie methode gecombineerd met de methode Delfland in 2007 als de invoering van het nieuwe financieringsstelsel in 2008 een rol gespeeld. De invoering van deze methodes heeft gevolgen voor de verdeling van de kosten over de verschillende belastingcategorieën en dus ook voor de belastingtarieven. Het bestuur heeft bij de bepaling van de tarieven voor 2006 rekening gehouden met de invoering van deze stelsels. Hierbij is het uitgangspunt dat, indien mogelijk, wordt gestreefd naar een gelijkmatige tariefsontwikkeling.

In 2006 zal de heffingsmaatstaf van het tarief gebouwd worden verhoogd van € 2.266,- naar € 2.500,- per WOZ-eenheid. Het bijbehorende tarief gebouwd is hierop aangepast.

In de Studie Wateropgave zijn de gevolgen van de klimaatsverandering in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat het meevalt met de toekomstige (regen-) wateroverlast in het beheergebied. Hoewel aanvullende investeringen noodzakelijk zijn om deze wateroverlast tegen te gaan, is het niet nodig gebleken de reserve klimaatsverandering te handhaven. Daarnaast is het op grond van vernieuwde verslaggevingregels niet meer toegestaan om dit soort reserves via de begroting op te nemen. In deze begroting wordt daarom voorgesteld de reserve klimaatsverandering op te heffen en de bedragen die vrijvallen aan de algemene reserves toe te voegen.

Het bestuur heeft bepaald dat bij het huidige takenpakket de formatie niet mag worden uitgebreid. Alleen bij uitbreiding van taken kan een beroep op formatieve uitbreiding worden gedaan. De formatie zal daarom, rekening houdend met de besluitvorming in de voorjaarsnota 2005 (2006-2010) in 2006, niet toenemen.

De uitvoering van het baggerprogramma wordt voortvarend ter hand genomen. In deze begroting is het bedrag dat aan de baggervoorziening wordt gedoteerd, conform de voorjaarsnota verhoogd ten opzichte van de vorige begroting. Dit leidt tot een toename van € 2,55 miljoen van de variabele lasten.

Op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau lopen er besprekingen met Rijkswaterstaat, die er op gericht zijn om in de loop van 2006 een raamovereenkomst met het Rijk af te sluiten, waarin modulair de overdracht aan het waterschap van de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel, het Merwedekanaal met een aantal bijbehorende kunstwerken wordt geregeld. Bovendien wil Rijkswaterstaat het beheer van de voorhavendijken bij Wijk bij Duurstede overdragen. Het uitgangspunt van het waterschap is dat de overdracht budgettair neutraal moet plaatsvinden.

Binnen het Openbaar lichaam Muskusrattenbestrijding provincie Utrecht wordt in 2006 onderzocht of de huidige organisatievorm de juiste is voor een effectieve en doelmatige bestrijding van de muskusratten. Een van de opties kan daarbij zijn een delegatie door de provincie Utrecht aan één van de deelnemende

waterschappen. De Stichtse Rijnlanden is dan als grootste afnemer van bestrijdingsactiviteiten nadrukkelijk in beeld.

In 2005 heeft het bestuur een bijdrageregeling “kwaliteitsmaatregelen bij riooloverstorten” vastgesteld. Voor de periode 2006-2009 is een investeringsbedrag van € 2,000 miljoen opgenomen in de Begroting 2006. De basisinspanning is de eerste stap in de sanering van de riooloverstorten, en wordt gevolgd door het zogenaamde waterkwaliteitsspoor. Hierbij wordt bepaald of er voor de resterende overstortlozingen nog aanvullende maatregelen nodig zijn. Voor deze aanvullende maatregelen zijn gemeenten en waterschap samen verantwoordelijk. Het waterschap en de gemeenten participeren ieder voor 50% in de kosten van dit project.

2.2 Kostenontwikkeling, (meerjaren)tarieven en reservepositie

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Planvorming	1,725	3,084	3,508	2,375	-0,709	-23,0%
	Waterkeringen	4,198	4,241	4,855	4,904	0,664	15,6%
	Watersystemen	16,939	14,936	18,882	18,905	3,968	26,6%
	Zuiveringstechnische werken	35,115	36,365	36,122	35,252	-1,113	-3,1%
	Vaarwegen en havens	0,476	0,040	-0,011	0,010	-0,031	-76,0%
	Vergunningverlening en handhaving keur	0,764	0,663	0,750	0,698	0,036	5,4%
	Beheersing van lozingen	3,326	5,217	3,697	2,649	-2,568	-49,2%
	Heffing en invordering	3,551	3,128	3,396	3,437	0,310	9,9%
	Algemene bedrijfsvoering	9,462	10,748	10,646	10,991	0,243	2,3%
	Totaal HDSR	75,557	78,421	81,845	79,221	0,800	1,0%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	36,159	35,752	40,399	38,554	2,803	7,8%
	Personele kosten	15,685	14,541	15,058	14,944	0,402	2,8%
	Afschrijvingen	15,373	18,786	17,699	17,551	-1,236	-6,6%
	Rente	10,313	10,443	9,845	9,279	-1,165	-11,2%
	Geactiveerde overhead	-1,972	-1,102	-1,155	-1,107	-0,005	0,4%
	Totaal kostensoorten HDSR	75,557	78,421	81,845	79,221	0,800	1,0%

Tabel:	(In miljoenen euro's,	Prognose uitgaven					
Investerings per	af rondingsverschillen mogelijk)	Totaal	2005	2006	2007	2008	2009
beleidsproduct							
	Planvorming	3,878	0,777	0,875	0,726	0,862	0,638
	Waterkeringen	18,662	5,204	3,454	3,354	2,720	3,930
	Watersystemen	75,157	15,901	14,255	16,605	14,943	13,453
	Zuiveringstechnische werken	164,908	34,263	31,809	39,324	37,459	22,052
	Vaarwegen en havens	0,350	0,250	0,100	-	-	-
	Vergunningverlening en handhaving keur	0,000	-	-	-	-	-
	Beheersing van lozingen	6,637	3,176	1,523	1,388	0,250	0,300
	Heffing en invordering	0,515	0,200	0,315	-	-	-
	Algemene bedrijfsvoering	6,383	1,058	1,501	1,708	1,058	1,058
	Totaal	276,489	60,829	53,832	63,105	57,292	41,431

Tabel: Voorgestelde Tarieven*	In euro's	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Ingezetenenomslag	31,92	32,88	34,80	36,24	37,68	37,68
	Index	100	103	109	114	118	118
	Omslag gebouwd	0,52**	0,52	0,52	0,52	0,55	0,58
	Index	100	100	100	100	106	112
	Omslag ongebouwd	80,00	80,00	93,60	103,00	108,20	108,20
	Index	100	100	117	129	135	135
	Verontreinigingsheffing	55,80	55,80	61,20	67,20	70,80	74,40
	Index	100	100	110	120	127	133

* Op basis van huidige kostenverdeelsystematiek ** Aanpassing WOZ-eenheid van 2.268 naar 2.500. Het tarief was 0,47

Tabel: Reserveratio	In miljoenen euro's	2005	2006	2007	2008	2009	2010
	Totale kosten HDSR ¹	77,751	79,221	84,447	89,430	94,754	99,494
	Index	100	102	109	115	122	128
	Reserveratio	32,7%	29,5%	26,7%	26,4%	25,9%	25,2%

¹ De Begroting 2005 sluit op een totaal van € 78,421 miljoen. Het verschil met het bedrag dat nu voor 2005 staat wordt veroorzaakt door de kapitaallasten. In de kolom 2005 van deze Begroting is de geactualiseerde investeringsraming uit de projectenadministratie verwerkt.

3 Begroting per beleidsveld

Algemeen In dit hoofdstuk wordt de Begroting naar beleidsvelden gepresenteerd, conform de BBP-systematiek.

Per beleidsveld wordt inzicht gegeven in de ontwikkelingen. Binnen het beleidsveld wordt onderscheid gemaakt naar beleidsproduct met de hierbij behorende doelstellingen, de investeringen en de kosten.

3.1 Planvorming (10.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het formuleren en vastleggen van het strategisch beleid van het waterschap voor zowel de reglementaire beheerstaken (waterkeringszorg, watersysteembeheer, zuiveringsbeheer, wegenbeheer en/of vaarwegenbeheer) als de wijze waarop op (dreigende) calamiteiten wordt gereageerd, alsmede de concretere plannen van het waterschap die betrekking hebben op specifieke thema's (zoals verdrogingsbestrijding en voorkoming wateroverlast) of gebieden (zoals gemeentelijke waterplannen en plannen voor de realisatie van ecologische verbindingzones en watergebiedsplannen). In deze laatste planvorm worden diverse aspecten van het waterbeheer gebiedsgericht en in samenhang uitgewerkt.

Tevens zijn de activiteiten van het waterschap gericht op het toetsen van, reageren op en beïnvloeden van de beleids(vormende) en ruimtelijke plannen van derden.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld planvorming vallen zijn:

- Eigen plannen (10.100);
- Plannen van derden (10.200).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Waterstructuurvisie	2002
	• Waterbeheersplan 2003-2007	22 oktober 2003
	• Beleidsplan primaire en secundaire waterkeringen	Oktober 2002

3.1.1 Eigen plannen (10.100)

Beheerplan primaire waterkeringen In 2005 is het eerste beheerplan primaire waterkeringen conform het STOWA-model vastgesteld. In 2010 wordt dit plan herzien (doelstelling 10.01). De derde toetsingsronde voor de primaire waterkeringen wordt in 2008 afgerond (doelstelling 11.03). De resultaten hiervan zullen gebruikt worden als uitgangspunt bij het herzien van het beheerplan.

Beheerplan regionale waterkeringen In 2005 wordt het beheerplan voor de regionale waterkeringen vastgesteld. Dit beheerplan bestaat uit een Algemeen deel en twaalf gebiedsgerichte deelplannen. De huidige planning is dit beheerplan in 2010 te herzien (doelstelling 10.02). De provincies Utrecht, Noord- en Zuid-Holland gaan een gezamenlijke 'Verordening Waterkeringen West-Nederland' opstellen. De vaststelling van deze verordening staat gepland voor het voorjaar van 2006. Hierin worden ook eisen opgenomen voor het beheer van de regionale waterkeringen. Mogelijk zal dit aanleiding geven het beheerplan eerder of later dan 2010 te herzien.

Gemeentelijke waterplannen	In 2006 worden verschillende waterplannen afgerond. Hiermee zal de piek in nieuw op te stellen waterplannen voorbij zijn. Een beperkt aantal nieuwe waterplannen zal in 2006 een aanvang nemen. Dit zijn naar verwachting Lopik, Oudewater, Montfoort, Wijk bij Duurstede en Bunnik. In de resterende gemeenten die slechts voor een gedeelte in ons beheersgebied liggen zijn onze belangen beperkt en is onze inspanning overeenkomstig. De waterplannen worden zowel door de gemeenten als door ons als een belangrijk procesinstrument gezien om in de komende jaren tot afspraken te komen op het gebied van wateroverlast en de Europese Kaderrichtlijn. De stimuleringsregeling voor waterplannen loopt in 2007 af. In 2006 zal daarom een evaluatie plaatsvinden van de regeling en bepaald worden of verlenging nodig is.
Nationaal bestuurs-akkoord Water	In 2006 zal worden doorgegaan met uitvoeren van de activiteiten zoals vastgelegd in het Nationaal Bestuursakkoord Water dat in 2003 werd gesloten tussen Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen. Het zwaartepunt zal daarbij liggen in het uitwerken van maatregelen ter bestrijding van de wateroverlast en het vaststellen van het Gewenst Grond- en Oppervlaktewaterregime (GGOR). Voor wat betreft wateroverlast moet dit ertoe leiden dat ons watersysteem in 2015 voldoet aan de daarvoor vastgesteld normen. Veelal zal deze uitwerking plaatsvinden in het kader van gemeentelijke waterplannen (zie boven) en watergebiedsplannen. In 2006 staat ook de landelijke evaluatie van het NBW op het programma. Mogelijk zal dit leiden tot de voorbereiding van een nieuw NBW in 2007.
Europese Kaderrichtlijn Water	In 2006 zal tevens verder worden gewerkt aan het definiëren van doelen en maatregelen in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKW). Ook dit zal waar mogelijk worden uitgewerkt in gemeentelijke waterplannen en watergebiedsplannen. Samenwerking met collega-overheden maar ook met maatschappelijke organisaties zal hierbij van cruciaal belang zijn. In 2008 zal een nieuw waterbeheersplan gereed moeten zijn dat samen met de plannen van andere waterbeheerders, de provinciale waterhuishoudingsplannen en de diverse gemeentelijke waterplannen zal uitmonden in een stroomgebiedsbeheerplan in 2009. De maatregelen om te voldoen aan de Kaderrichtlijn zullen worden gebaseerd op een balans tussen ambitie en haalbaarheid. Hierbij wordt gewerkt in een proces van grof naar fijn, in nauwe samenwerking met de andere waterbeheerders binnen het deelstroomgebied Rijn-West. Binnen dit proces zal in 2006 (en de jaren daarna) ook aanvullende kennis worden vergaard over maatregel-effect relaties met betrekking tot de ecologische waterkwaliteit.
Watergebiedsplannen en peilbesluiten	In 2006 zal worden gewerkt aan een drietal nieuwe watergebiedsplannen. Daarmee worden tevens 23 peilbesluiten voorbereid. Zoals eerder toegelicht zal in deze kaders zoveel als mogelijk uitwerking worden gegeven aan maatregelen ter bestrijding van wateroverlast, de realisering van GGOR en de maatregelen ter verbetering van de fysisch-chemische en ecologische waterkwaliteit.

Ecologische aspecten waterbeheer

De realisering van ecologische verbindingzones wordt in de praktijk vaak bemoeilijkt door de beperkte beschikbaarheid van grond. Met name in het Kromme Rijn-gebied speelt dit een rol wegens de vele belangen die hier spelen. In overleg met de provincie en de RAK Kromme Rijn wordt geprobeerd om hier toch op korte termijn vooruitgang te boeken. Voor de overige gebieden is de verwachting dat in het kader van integrale watergebiedsplannen kansen benut kunnen worden om ecologische verbindingzones te realiseren. Op dit moment zijn er concrete inrichtingsplannen voor 5 km EVZ, waarvan 2 km binnen het grootonderhoudsplan oevers en 3 km binnen het watergebiedsplan Zegveld en Oud-Kamerik.

Tot op heden zijn er in totaal 14 faunapassages en circa 50 km natuurvriendelijke oevers in de ecologische hoofdstructuur aangelegd. In 2006 volgen er nog 3 faunapassages en 2 km natuurvriendelijke oevers.

3.1.2 Plannen van derden (10.200)

Watertoets

In 2004 zijn 180 wateradviezen gegeven aan gemeenten in de procedures voor de bestemmingsplannen. In 2006 zal dit aantal naar verwachting in dezelfde orde grootte liggen.

Onze aandacht zal in 2006 ook worden gericht op de fases voor en na het bestemmingsplan. Wij willen de stedenbouwkundigen in het voortraject en de uitvoerders in het realisatietraject stimuleren rekening te houden met de wateraspecten

Veiligheid Nederland in Kaart (VNK)

Het Rijk werkt aan een nieuwe systematiek 'Veiligheid van Nederland in Kaart', die waarschijnlijk op termijn het toetsen op veiligheid kan vervangen. In deze systematiek wordt de totale dijkkring beschouwd op onveiligheden. De gehele dijkkring wordt opgeknipt in dijksecties en deze secties worden elk apart beoordeeld. Het waterschap heeft voor dit project de gehele primaire waterkering geschematiseerd aangeleverd bij Rijkswaterstaat. Ook zijn gegevens van de kunstwerken in de waterkering aangeleverd. Met de gegevens worden berekeningen uitgevoerd die dienen om de overstromingskansen, -schade en -risico's uit te rekenen. In 2006 zal in samenwerking met het Rijk onderzocht worden welke effecten de resultaten kunnen hebben op het omgaan met veiligheid en toetsing (doelstelling 10.14). Deze activiteit was eerder gepland in 2004, maar is door vertragingen bij het Rijk uitgesteld. Mogelijk zal het onderzoek leiden tot vervanging van de huidige veiligheidsniveaus van de dijkringen door een op risico gebaseerd veiligheidsniveau.

Ruimte voor de Rivier

Het project Ruimte voor de Rivier is een initiatief van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu en het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. Het is een samenwerkingsproject van het Rijk en vijf provincies, waarbij veel overleg met betrokken partijen in de regio wordt gevoerd.

De eindverantwoordelijkheid ligt bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.

De hoofddoelstelling van het project is het vereiste veiligheidsniveau in het rivierengebied rond de Rijntakken uiterlijk in 2015 in overeenstemming te brengen met de verhoogde maatgevende rivierafvoer van 16.000 m³/s bij Lobith. Deze hoeveelheid water heeft de minister als maatgevende norm aangemerkt. Alle primaire waterkeringen van het waterschap langs de Nederrijn en Lek voldoen inmiddels aan deze norm. De taakstelling van het project is echter het veiligheidsniveau te bereiken door het verlagen van de maatgevende waterstand. Daarom wordt ook gesproken over uitvoering van maatregelen in de uiterwaarden langs Nederrijn en Lek. Dit zal voornamelijk betrekking hebben op de uiterwaarden tussen Rhenen en Amerongen. Als niet de gehele taakstelling op de Lek hiermee wordt gehaald zal de bestaande oeverhoogte gebruikt moeten worden om aan de veiligheidsnorm te voldoen.

In het kader van het project 'Ruimte voor de rivier' wordt ook gerekend met nog hogere rivierafvoeren (Spankrachtstudie/ Lange Termijn Visie), te weten 18.000 m³/s bij Lobith. Voor de Lek zal dit, voor zover nu bekend, geen gevolgen hebben omdat deze hogere afvoer geheel via de Waal en de IJssel wordt afgevoerd. Het Rijk heeft hiervoor nog geen nieuwe normen vastgesteld. Indien tot zwaardere normering wordt besloten en dit zou leiden tot dijkverzwaring zullen de hieruit voortvloeiende investeringen voor 100 % voor rekening zijn van het Rijk.

In 2005 heeft het Rijk deel 1 van de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier (PKB) vastgesteld en voor inspraak vrijgegeven. De behandeling in het parlement zal hierop volgen. In samenwerking met de provincies en gemeentes zal er door het waterschap actief naar alternatieven gezocht gaan worden (doelstelling 10.15). Een actieve inbreng in de ambtelijke begeleidingsgroep en de bestuurlijke stuurgroep is hierbij noodzakelijk.

3.1.3 Doelstellingen

De doelstellingen die grijs gekleurd zijn, hebben betrekking op 2005.

Over de doelstellingen die betrekking hebben op 2005 wordt in de Burap 2005 gerapporteerd. Voor de volledigheid zijn alle doelstellingen in deze Begroting opgenomen.

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
10.00	Must have	Planvorming	
10.01	Must have	- Het in 2005 beschikken over een beheerplan voor de primaire waterkeringen, zoals bedoeld in de provinciale verordening op de waterkeringen (Stowamodel). - In 2010 vaststellen van het herziene beheerplan voor de primaire waterkeringen	
10.02	Must have/Should have	- Het in 2005 vastgesteld hebben van beheerplannen voor alle regionale keringen (12 stuks). (besluitvorming Burap 2003-1) - In 2010 vaststellen van de herziene beheerplannen voor de regionale waterkeringen (in twaalf clusters).	Het in 2005 opstellen van de gebiedsgerichte beheerplannen, te weten Vlist, Oude Rijn, Stedelijk water (Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein) (besluitvorming Burap 2004-1).
10.03	Should have	Samen met gemeenten in het beheersgebied waterplannen opstellen, zodat in 2007 14 plannen gereed –en door beide besturen bekrachtigd – zijn.	1) In 2006 worden voor 10 gemeenten de waterplannen bestuurlijk bekrachtigd. Naar verwachting zijn dit ondermeer Houten, Wijk bij Duurstede, Bunnik, IJsselstein, Woerden en

			Odijk. 2) In 2007 loopt de stimuleringsregeling af. In 2006 wordt de regeling geëvalueerd en wordt bepaald of verlenging nodig is.
10.04	Must have	Voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt aan het waterbeheer vanaf 2015.	1) In 2005 beschikt het waterschap over zodanige meetsystemen en gegevens (kwaliteit, kwantiteit, grond- en oppervlaktewater en ecologie) dat zij integrale watersysteemanalyses kan uitvoeren voor het gehele beheersgebied, per deelgebied en per project. Deze watersysteemanalyse voldoet zoveel mogelijk aan de bepalingen uit de Europese Kaderrichtlijn Water 2) In 2005 beschikt het waterschap over een watersysteemrapportage. 3) In 2006 en 2007 worden voor het beheersgebied van De Stichtse Rijnlanden per waterlichaam haalbare ecologische en fysisch-chemische doelen met bijbehorende maatregelenpakketten uitgewerkt. 4) Vanaf 2006 wordt het monitoringprogramma van HDSR mede afgestemd op de analyses en rapportages die ten behoeve van de Kaderrichtlijn moeten worden verricht. 5) Uiterlijk in 2008 worden de doelen en maatregelen definitief vastgelegd in het Waterbeheersplan, dat tevens de bijdrage van HDSR vormt voor het eerste deelstroomgebieds-beheersplan Rijn-West dat in 2009 bij de EU wordt ingediend. 6) In 2015 wordt getoetst of de gestelde doelen zijn behaald.
10.05	Should have	Uiterlijk in 2015 heeft een herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden plaatsgevonden die optimaal aansluit bij de wensen van de diverse betrokken belanghebbenden.	1) In 2005 ondertekenen het waterschap, Rijkswaterstaat, gemeenten en de provincies Utrecht en Zuid-Holland een gebiedsconvenant inzake een ontwikkelingsvisie voor de Gekanaliseerde Hollandse IJssel, inclusief een uitvoeringsprogramma. (besluitvorming Burap 2004-2) 2) Uitvoeren ontwikkelingsvisie Hollandse IJssel (lokaal gerealiseerd in 2007).
10.06	Should have	-Opstellen en uiterlijk in 2007 vaststellen van integrale watergebiedsplannen voor het beheersgebied van het waterschap, waarin de wateropgave, GGOR, peilbesluiten en verdrogingsbestrijding in onderlinge samenhang en gebiedsgericht worden uitgewerkt. -Bij het opstellen van watergebiedsplannen in zettingsgevoelige gebieden inspelen op ontwikkelingen van derden om bodemdaling tegen te gaan.	1) In de jaren 2006 en 2007 zullen jaarlijks gemiddeld zeven peilbesluiten worden opgesteld. 2) In 2008 beschikt het waterschap gebiedsdekkend over geldige peilbesluiten. Voor gebieden waar geen verplichting geldt voor het opstellen van peilbesluiten zijn in 2007 streefpeilen vastgelegd. 3) Uitwerken en uiterlijk in 2008 vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) per peilgebied in het kader van watergebiedsplannen, in samenwerking met provincies, gemeenten en belanghebbenden. De kaders hiervoor worden in overleg met de provincie uitgewerkt.
10.07	Should have	In 2005 komen tot een integrale visie ter verbetering van de waterkwaliteit in het gebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Kromme Rijn, onder meer gebruikmakend van diverse lopende gebiedsprocessen. (Besluitvorming Burap 2004-1).	1) In 2005 worden de effecten van verschillende inrichtingsvarianten op landbouw en terrestrische natuur in beeld gebracht, aangevuld met de voorwaarden voor het acuatisch (eco)systeem. Voor de Kromme Rijn wordt een afzonderlijke visie ontwikkeld (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) In 2005 integreren van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in de landinrichting Groenraven Oost. 3) In 2005 integreren van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in de binnen het gebied op te stellen gemeentelijke waterplannen.
10.08	Should have	Aanpakken van de verdrogingsbestrijding waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en in samenwerking met anderen, conform de planning die met de provincie is afgesproken. Het areaal verdroogd natuurgebied binnen het beheergebied moet in 2010 met 40% zijn verminderd ten opzichte van 1999.	Volgens het onderstaande schema (Besluitvorming Burap 2003-2) zullen in de genoemde gebieden maatregelen zijn uitgevoerd om de verdroging te bestrijden. (na uitvoering van maatregelen zal nog 5 jaar lang een monitoringsprogramma lopen om het effect van de maatregelen te bepalen): 2005: De Haak, polder Achttienhoven, Weypoortse plas, De Schans, Kamerikse Nessen 2006: gebieden Langbroekerwetering 2007: gebieden Groenraven 2008: Harmelen, Ruige Weide
10.09	Should have	In 2005 zal nut en noodzaak van het opstellen van een verordening, ten behoeve van de vergunningverlening van drainage in verdrogingsgevoelige gebieden, hernieuwd worden bezien tegen de achtergrond van de opgedane ervaringen met verdrogingsbestrijding	-

		tot nu toe (besluitvorming Burap 2004-1)	
10.10	Should have	Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 voldoen aan de normen voor wateroverlast die zijn overeengekomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water.	1) In 2005 kwantificeren van de wateropgave op basis van de normering wateroverlast uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. 2) Vóór 2006 afspraken maken met gemeenten en provincie over de verdeling van verantwoordelijkheden omtrent grond- en oppervlakte-wateroverlast in stedelijk gebied. (besluitvorming burap 2004-1) 3) Uiterlijk in 2005 de mogelijke maatregelen uitwerken om knelpunten wateroverlast op te lossen. De mogelijkheden voor waterberging in of ten behoeve van stedelijke gebieden en het deelgebied Oude Rijn krijgen hierbij bijzondere aandacht. 4) De in de studie Wateropgave gesignaleerde huidige knelpunten en indicatieve maatregelen worden in 2006 en 2007 concreet uitgewerkt en vastgelegd, waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen. 5) In 2006 wordt in overleg met de provincie nader vastgesteld op welke termijn de voor de toekomst verwachte knelpunten (klimaatverandering) zullen worden aangepakt.
10.11	Should have	Uiterlijk in 2005 onderzoek doen naar de wenselijkheid van het verbeteren van de wateraanvoer naar het fruitteeltgebied ten behoeve van de nachtvorstberekening. Aandachtspunt vormt daarbij het voorkomen van wateroverlast voor de weidebouw.	
10.12	Must have	De toepassing van de watertoets heeft er toe geleid dat de waterparagraaf in 2006 een standaard onderdeel is geworden bij nieuwe ruimtelijke plannen.	1) In 2006 is in alle relevante plannen waar water een rol speelt een waterparagraaf opgenomen. 2) In 2006 hebben wij ook invloed op de besluitvorming in het voor- en uitvoeringstraject van de ruimtelijke plannen.
10.13	Should have	Rapportage en evaluatie van het Nationaal Bestuursakkoord Water.	1) In een jaarlijks NBW-actieplan wordt de voortgang van de belangrijkste acties uit het NBW geëvalueerd en gerapporteerd aan de Unie van Waterschappen. 2) Het implementatieproces van de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water wordt in 2006 tussentijds landelijk geëvalueerd.

3.1.4 Projecten

Tabel:	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Totaal	2005	2006	2007	2008	2009
Investerings							
	Doelstelling 10.03 (waterplannen)	0,013	0,004	0,009	0,000	0,000	0,000
	Doelstelling 10.04 (EKRW)	2,048	0,210	0,566	0,472	0,463	0,337
	Doelstelling 10.06 (GGOR)	0,369	0,340	0,025	0,004	0,000	0,000
	Doelstelling 10.07 (Onderzoeken Langbroekerwetering)	0,573	0,073	0,200	0,100	0,100	0,100
	Doelstelling 10.08 (verdrogingsonderzoek)	0,075	0,075	0,000	0,000	0,000	0,000
	Doelstelling 10.10 (wateropgave/watertoets)	0,700	0,075	0,075	0,150	0,200	0,200
	Totaal planvorming	3,778	0,777	0,875	0,726	0,763	0,637

3.1.5 Kostenoverzicht

Tabel:	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr Verschil 2006 begr.	Verschil in %
Kosten per beleidsproduct					
	Eigen plannen	0,487	1,835	2,220	1,545 -0,290 -15,8%
	Plannen derden	1,238	1,249	1,288	0,830 -0,419 -33,6%
	Totaal planvorming	1,725	3,084	3,508	2,375 -0,709 -23,0%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,454	1,032	1,065	0,349	-0,684 -66,2%
	Personele kosten	1,096	1,142	1,398	1,199	0,057 5,0%
	Afschrijvingen	0,196	0,848	0,998	0,780	-0,068 -8,0%
	Rente	0,078	0,074	0,066	0,065	-0,009 -11,9%
	Geactiveerde overhead	-0,098	-0,013	-0,018	-0,018	-0,005 42,8%
	Totaal planvorming	1,725	3,084	3,508	2,375	-0,709 -23,0%

3.1.6 Toelichting kostenoverzicht

Personeel- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeelslasten de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

Eigen plannen (10.100)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,223	0,804	0,830	0,189	-0,615 -76,5%
	Personele kosten	0,213	0,382	0,722	0,652	0,270 70,8%
	Afschrijvingen	0,067	0,654	0,677	0,714	0,060 9,1%
	Rente	0,005	0,005	0,004	0,004	-0,001 -15,5%
	Geactiveerde overhead	-0,022	-0,011	-0,013	-0,014	-0,004 36,8%
	Totaal eigen plannen	0,487	1,835	2,220	1,545	-0,290 -15,8%

**Variabel
(- € 0,615
miljoen)**

Afname:

- De in de Voorjaarsnota aangekondigde afname van de dotaties voor gemeentelijke waterplannen in 2008 kan echter al in 2006 plaatsvinden. De voorziening hiervoor is reeds toereikend. Afname van € 0,128 miljoen.
- De bestemmingsreserve Klimaatverandering is opgeheven. Dit betekent een afname in het budget van eigen plannen van € 0,454 miljoen.
- Minder opgenomen voor voorbeeldprojecten ten behoeve van uitvoering van waterplannen. Afname budget met € 0,032 miljoen.

Toename:

- In 2006 wordt begonnen met het planproces van een nieuw waterbeheersplan. Hiervoor is € 0,025 miljoen opgenomen (conform VJN).

Plannen derden (10.200)

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,231	0,228	0,235	0,160	-0,068 -30,0%
	Personele kosten	0,883	0,761	0,675	0,547	-0,213 -28,0%
	Afschrijvingen	0,129	0,194	0,321	0,066	-0,128 -66,0%
	Rente	0,072	0,068	0,062	0,061	-0,008 -11,6%
	Geactiveerde overhead	-0,077	-0,002	-0,005	-0,004	-0,002 73,4%
	Totaal plannen derden	1,238	1,249	1,288	0,830	-0,419 -33,6%

**Variabel
(- € 0,068
miljoen)**

Afname:

- Minder opgenomen voor ondersteuning voor de watertoets € 0,040 miljoen.
- Voor ondersteuning voor plannen van derden (landelijk gebied) die bijdragen aan realisatie van onze waterdoelen is budget verhoogd met € 0,010 miljoen. (conform VJN).

3.2 Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger, beheersregister, toetsing), teneinde de staat van onderhoud van de waterkeringen zichtbaar te maken.
Het aanleggen en het in stand houden van het waterkerend vermogen van de waterkeringen die in beheer zijn bij het waterschap.
Het plan- en doelmatig bewaken van de waterkeringen in bedreigende situaties en het (doen of laten) treffen van maatregelen om de waterkerende functie te waarborgen, alsmede het beperken van de gevolgen van calamiteiten.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld aanleg en onderhoud waterkeringen vallen zijn:

- Beheersinstrumentarium waterkeringen (11.100);
- Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200);
- Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• GOP (GrootOnderhoudsPlan) regionale waterkeringen 2006-2010	vastgesteld: 2005
	• Evaluatie MJOP regionale waterkeringen 2001-2005	vastgesteld 2004
	• Legger primaire waterkeringen	vastgesteld: 2003
	• Calamiteitenbestrijdingsplan	vastgesteld: 2004

Algemeen regionale waterkeringen Mede naar aanleiding van de kadebreuk in Wilnis in de zomer van 2003, hebben de provincies zich voorgenomen het toezicht op de veiligheid van de regionale waterkeringen aan te scherpen. De aanpassing van de Wet op de Waterkeringen biedt hiervoor een eerste aanknopingspunt. In het voorjaar van 2006 zullen de provincies Utrecht, Noord- en Zuid-Holland een gezamenlijke 'Verordening Waterkeringen West-Nederland' vaststellen. Hierin worden o.a. de normering van de regionale waterkeringen, procedures en rapportageverplichtingen vastgelegd. De vereisten uit de verordening zullen nader worden uitgewerkt in een aantal leidraden voor onder andere toetsing, ontwerp, beheer en onderhoud van de regionale waterkeringen.
De vaststelling van deze verordening zal naar verwachting niet leiden tot hogere investeringen, wel tot een hoger tijdsbeslag voor de toetsing van de regionale keringen.

3.2.1 Beheersinstrumenten waterkeringen (11.100)

Beheers-instrumentarium algemeen Het beheersinstrumentarium voor de waterkeringen bestaat uit drie elementen:

- Legger;
- Beheersregister;
- Veiligheidstoets.

Een beheersregister zoals hier wordt bedoeld, is een technisch beheersregister. Daarnaast is er ook behoefte aan een administratief beheersregister, waarin informatie wordt opgeslagen over bijvoorbeeld onderhoud, vergunning, etc. Leggers en beheersregisters worden opgeslagen, beheerd en ontsloten via het IntWis-GIS systeem.

**Legger
primaire en
regionale
waterkeringen**

In de legger is omschreven waaraan waterkeringen moeten voldoen naar richting, vorm, afmeting en constructie, alsmede de onderhoudsplichtigen en de onderhoudsverplichtingen.

De legger voor de direct kerende primaire waterkeringen, de dijk langs de Nederrijn en Lek tussen Amerongen en Schoonhoven, is in 2003 vastgesteld. In 2006 worden de leggers vastgesteld voor de niet-direct kerende primaire waterkeringen (de dijk noordelijk langs de Gekanaliseerde Hollandse IJssel, doelstelling 11.01) en voor de regionale waterkeringen (doelstelling 11.04).

**Beheers-
register**

In het beheerregister zijn omschreven de voor het behoud van het waterkerend vermogen kenmerkende gegevens van de constructie en de feitelijke toestand.

Gegevens over de actuele toestand van de waterkeringen worden verzameld in het beheerregister. De gegevens omtrent de ligging en hoogte van de waterkeringen worden o.a. verkregen met behulp van laser-altimetrie (Flimap). In 1999 en 2004 zijn de belangrijkste waterkeringen op deze manier ingemeten.

In 2006 worden de gegevens over het beheer van de waterkeringen aan het register toegevoegd op basis van de in 2005 vastgestelde beheerplannen. Hiermee beschikken we in 2006 over een gevuld beheerregister voor alle waterkeringen (doelstelling 11.08 en 11.09).

Daarnaast is het waterschap bezig om vóór 2007 de grondgegevens digitaal beschikbaar te krijgen ten behoeve van het beheerregister (digitaal grondmodel). Met dit grondmodel kunnen de waterkeringen effectiever en sneller worden getoetst. Voor het opstellen van dit model dient het exploitatiebudget van het product "beheerregister waterkeringen" éénmalig met € 0,200 miljoen verhoogd te worden.

**Veiligheids-
toetsing**

Regelmatig moet het waterschap verslag uitbrengen aan de provincie over de waterstaatkundige toestand van de primaire waterkeringen en moet beoordeeld worden of de veiligheid voldoet aan de norm.

Volgens de Wet op de Waterkeringen moeten de primaire waterkeringen eens in de vijf jaar getoetst worden op hun veiligheid. Begin 2005 is het laatste deel van de rapportage van de tweede toetsingsronde vastgesteld. In 2006 zal het Rijk nieuwe hydraulische randvoorwaarden vaststellen. Op basis van deze randvoorwaarden wordt de derde toetsingsronde uitgevoerd. In 2010 zal hierover gerapporteerd worden (doelstelling 11.03).

De concept 'Verordening Waterkeringen West-Nederland' verplicht ons tevens de regionale waterkeringen te toetsen. De inhoud van de toetsing wordt nog vastgelegd in een 'Leidraad toetsen regionale waterkeringen' (LTR). Het is nog onduidelijk wanneer de eerste toetsingsronde dient te worden afgerond, maar het waterschap houdt er rekening mee dat in 2006 hiermee wordt begonnen (doelstelling 11.10).

3.2.2 Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200)

Verwerving eigendommen In het Beleidsplan Waterkeringen is vastgesteld dat het waterschap streeft naar het in eigendom verkrijgen van het buitentalud van de primaire waterkeringen langs de Nederrijn en Lek. Ook voor een gedeelte van de regionale waterkeringen is in het Beleidsplan Waterkeringen vastgesteld dat het waterschap streeft naar het verwerven van het eigendom. Het gaat hierbij om de kernzones van de belangrijkste regionale waterkeringen. We voeren geen actief aankoopbeleid, e.e.a. wordt per keer bekeken.
Met dit aankoopbeleid heeft het waterschap naast de ter beschikking staande publiekrechtelijke middelen tevens een privaatrechtelijk middel om een goede staat van de waterkering te bewerkstelligen. Vanaf 2004 is hiervoor jaarlijks € 0,250 miljoen opgenomen in de meerjarenraming (doelstelling 11.06).

Onderhoud primaire waterkeringen *Renovatie Beermuur Wijk bij Duurstede*
De Beermuur in Wijk bij Duurstede is onderdeel van de primaire waterkering. Er is een probleem ontstaan doordat er van bovenaf regenwater intreedt dat er aan de zijkanten weer uitkomt. Hierdoor kan het metselwerk kapot vriezen. Bovendien heeft dit kalkzoutafzetting aan de buitenzijde tot gevolg. Om dit op te lossen moeten maatregelen worden genomen aan het metselwerk. Het voegwerk moet o.a. worden verbeterd. Voor de uitvoering is in de periode 2006-2007 een bedrag van € 0,300 miljoen opgenomen in de begroting. In de oorspronkelijke planning was de uitvoering gepland in 2005-2006.

Onderhoud regionale waterkeringen Begin 2005 is het Grootonderhoudsplan voor de regionale waterkeringen vastgesteld voor de periode 2006-2010 (en verder). Hierbij is vastgesteld om jaarlijks € 2,253 miljoen te investeren.
De boezemkaden zijn ingedeeld op veiligheidsniveau. Die kades in categorie 3 die momenteel niet voldoen aan de bijbehorende minimale afmetingen, worden direct ter hand genomen en staan gepland voor de periode 2005 – 2008 (doelstelling 11.04). Bovendien worden de peilen van de naastgelegen boezemwateren door het waterschap beheerst. Ook kunnen boezemwateren worden gecompartmenteerd door middel van reeds bestaande boezemscheidingen. Hierdoor zijn eventuele risico's tot een minimum beperkt.
Deze prioriteitenstelling en een jaarlijks gelijkblijvende investering leiden ertoe dat alle regionale waterkeringen, dus ook die in categorie 1 en 2, in 2022 zullen voldoen aan de veiligheidsnormen, zoals deze in concept zijn opgesteld door de provincies (doelstelling 11.04).

Muskusratten bestrijding De bestrijding van muskus- en beverratten is noodzakelijk om met name de waterkeringen te beschermen tegen aantasting door het graven van holen door deze dieren. In de provincie Utrecht wordt de bestrijding uitgevoerd door het Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding (OLM), waarin de provincie en de drie waterschappen deelnemen. Piekbestrijding door extra inzet van rattenvangers is noodzakelijk om de populatie muskusratten onder controle te krijgen en de beverrat op termijn uit het gebied te verdrijven. Daarom is in de meerjarenraming een stijging van onze bijdrage voorzien van € 0,640 miljoen naar € 0,675 miljoen per jaar. In dit bedrag is ook onze bijdrage aan de rattenbestrijding in de provincie Zuid-Holland opgenomen.

3.2.3 Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300)

Calamiteitenbestrijding In 2005 wordt een nieuwe organisatie voor de dijkbewaking ingericht. Deze organisatie bestaat o.a. uit een dijkleger dat is samengesteld uit medewerkers van het waterschap. Het dijkleger heeft tot taak in geval van een dreigende calamiteit, preventief de dijken te inspecteren. De kosten bestaan voornamelijk uit opleidingskosten en de aanschaf van uitrusting en materialen.

3.2.4 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
11.00	Must have	Aanleg en onderhoud waterkeringen	
11.01	Must have	Het in 2006 vaststellen van de legger voor de -niet direct kerende- primaire waterkeringen.	1) Het in 2005 afronden van een onderzoek naar onder andere grondmechanische gegevens, geografische gegevens en hoogtegegevens voor de - niet direct kerende - primaire waterkeringen (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het bevorderen dat het Rijk en de Provincie de normen (hydraulische randvoorwaarden) voor deze keringen vast stelt (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.03	Must have	In 2008 de derde toetsingsronde gereed hebben voor de primaire waterkeringen (gebaseerd op de hydraulische randvoorwaarden 2006) (Besluitvorming Burap 2004-2).	Het in 2005 afronden van de volledige toetsing van dijkring 15 (Lopikerwaard). (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.04	Must have	In 2022 voldoen de regionale waterkeringen aan de normen, die de provincies vaststellen in de Verordening Waterkeringen West-Nederland (Besluitvorming Burap 2005-1).	1) Het bevorderen dat de Provincies in 2006 de normen vaststellen voor de regionale waterkeringen (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het uiterlijk in 2006 opstellen van de legger regionale keringen. 3) Het in 2006 vaststellen van de legger regionale keringen. 4) In 2008 voldoen de regionale waterkeringen van categorie 3 aan de normen.
11.05	Should have	Het vóór 2006 beschikken over een beheerregister voor alle primaire waterkeringen.	Het in 2005 beschikbaar hebben van alle gegevens (o.a. kabels en leidingen, bomen, bebouwing) benodigd ten behoeve van de toetsing. (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.06	Want to have	Het vóór 2013 in eigendom hebben van alle buitentaluds van alle direct kerende primaire waterkeringen en het eigendom van de kernzone van de regionale waterkeringen uit oogpunt van veiligheid.	In 2008 50% van de buitentaluds van de primaire waterkeringen in eigendom hebben.
11.07	Must have	In 2005 wordt er geoefend in de bestrijding van een ramp op de primaire waterkering.	
11.08	Must have	Het uiterlijk in 2006 beschikken over een beheersregister voor alle regionale waterkeringen.	

3.2.5 Projecten

Tabel:
Investerings

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					
	Totaal	2005	2006	2007	2008	2009
Doelstelling 11.00 algemeen	0,670	0,270	0,150	0,150	0,099	0,001
Doelstelling 11.01 legger prim.waterkering	0,297	0,297	0,000	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 11.03 toetsing prim. Waterkering	0,848	-	0,000	0,000	0,424	0,423
Doelstelling 11.04 normen sec. waterkering	12,803	3,687	2,354	2,254	2,254	2,254
Doelstelling 11.05 beheerregister prim. Waterkering	1,294	-	0,000	0,000	0,041	1,253
Grondaankopen	2,650	0,950	0,850	0,850	0,000	0,000
Totaal	18,562	5,204	3,354	3,254	2,819	3,931

3.2.6 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Beheersinstrumenten waterkeringen	1,215	1,053	0,702	0,879	-0,174	-16,5%
	Aanleg en onderhoud waterkeringen	2,949	3,173	4,108	3,920	0,747	23,6%
	Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,035	0,015	0,045	0,105	0,090	600,0%
	Totaal waterkeringen	4,198	4,241	4,855	4,904	0,664	15,6%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,803	1,019	1,501	1,727	0,709	69,6%
	Personele kosten	0,659	0,360	0,456	0,398	0,038	10,5%
	Afschrijvingen	2,173	2,078	2,079	2,024	-0,054	-2,6%
	Rente	0,776	0,863	0,889	0,826	-0,036	-4,2%
	Geactiveerde overhead	-0,213	-0,079	-0,070	-0,071	0,008	-9,6%
	Totaal kostensoorten waterkeringen	4,198	4,241	4,855	4,904	0,664	15,6%

3.2.7 Toelichting kostenoverzicht

Personeel- en kapitaallasten, geactiveerde overhead

De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

Beheersinstrumenten waterkeringen (11.100)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,199	0,217	0,210	0,381	0,164	75,4%
	Personele kosten	0,179	0,064	0,077	0,083	0,019	29,9%
	Afschrijvingen	0,784	0,706	0,361	0,361	-0,345	-48,9%
	Rente	0,076	0,073	0,057	0,056	-0,017	-23,3%
	Geactiveerde overhead	-0,023	-0,007	-0,002	-0,002	0,005	-71,6%
	Totaal beheersinstrumenten waterkeringen	1,215	1,053	0,702	0,879	-0,174	-16,5%

Variabel (+ € 0,164 miljoen)

Afname:

- In 2006 worden alle leggers voor de waterkeringen afgerond en is tot 2010 alleen budget nodig voor onderhoud. Daling budget 2006 € 0,036 miljoen.

Toename

- Door de toetsing van de regionale waterkeringen stijgen de kosten van de veiligheidstoetsing waterkeringen met € 0,035 miljoen per jaar.
- Het waterschap wil vóór 2007 de grondgegevens van de waterkeringen digitaal beschikbaar krijgen ten behoeve van het beheerregister (digitaal grondmodel). Met dit grondmodel kunnen de waterkeringen effectiever en sneller worden getoetst. Voor het opstellen van dit model dient het budget "beheerregister waterkeringen" eenmalig met € 0,200 miljoen verhoogd te worden.

Aanleg en onderhoud waterkeringen (11.200)

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,586	0,786	1,255	1,241	0,455 57,8%
	Personele kosten	0,459	0,296	0,371	0,314	0,019 6,3%
	Afschrijvingen	1,389	1,372	1,718	1,663	0,291 21,2%
	Rente	0,700	0,790	0,833	0,771	-0,019 -2,4%
	Geactiveerde overhead	-0,184	-0,071	-0,068	-0,069	0,002 -3,3%
	Totaal aanleg en onderhoud waterkeringen	2,949	3,173	4,108	3,920	0,747 23,6%

**Variabel
(+ € 0,455
miljoen)**

- Toename onderhoudskosten regionale waterkeringen regio West met € 0,050 miljoen per jaar, vanwege toename maai frequentie, herstel beschoeiingen, toename schade muskusratten, aanleg onderwaterbeschoeiingen.
- Bijdrage in de bestrijdingskosten van de beverratten nemen toe met € 0,020 miljoen per jaar.
- Binnen de BBP systematiek van de Unie van Waterschappen komt het beheerproduct "Muskusrattenbestrijding" op twee plaatsen voor. Binnen het beleidsveld "aanleg en onderhoud waterkeringen" voor het voorkomen van beschadigingen aan de waterkeringen (veiligheid) en binnen het beleidsveld "aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen" voor het voorkomen van beschadigingen aan de oevers van watersystemen. De bijdrage van het waterschap aan het OLM Utrecht en de provincie Zuid Holland wordt tot op heden 50-50 verdeeld over de twee producten. De totale kosten bedragen ca € 0,695 miljoen per jaar. De noodzaak van de bestrijding van de muskusratten binnen ons beheersgebied ligt vooral in de veiligheid. Daarom worden de kosten voortaan voor 100% verantwoord op het beleidsveld "aanleg en onderhoud waterkeringen". De kosten nemen daardoor op dit product toe met € 0,350 miljoen. Zie voor afname kosten beleidsproduct "aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen".

Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding (11.300)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,018	0,015	0,036	0,105	0,090 600,0%
	Personele kosten	0,022	0,000	0,008	0,000	0,000 -
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000 -
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000 -
	Geactiveerde overhead	-0,006	0,000	0,000	0,000	0,000 -
	Totaal dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,035	0,015	0,045	0,105	0,090 600,0%

**Variabel
(+ € 0,090
miljoen)**

Voor de inspectie van de waterkeringen in calamiteuze situaties is een dijkleger ingesteld (zie ook Hoofdstuk 3.2.3). Verhoging van het budget met € 0,080 miljoen is noodzakelijk voor het oefenen van de calamiteitenorganisatie en voor aanschaf en het onderhouden van uitrusting en veiligheidsmaterialen.

3.3 Inrichting en onderhoud watersystemen (12.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het voorbereiden, op- en vaststellen alsmede onderhouden van instrumenten die het beheer van watersystemen ondersteunen. Aanleg, verwerving en onderhoud van waterlopen en kunstwerken voor de passieve waterbeheersing inclusief alle kwaliteitsmaatregelen in oppervlaktewater en aan de voorzieningen verwante belangen die daarin worden getroffen. Verwijderen van bagger- en saneringsspecie uit watersystemen en indien noodzakelijk dit milieuhygiënisch passend verwerken.

Het door middel van regulerende kunstwerken invloed uitoefenen op de hoeveelheid water, het oppervlaktewaterpeil en de waterkwaliteit in het watersysteem. Bestrijding van afwijkingen van de gewenste hoeveelheid water dan wel de kwaliteit of ecologische toestand daarvan voorzover dat niet onder de normale bedrijfsvoering valt. Het verzamelen, bewerken, verwerken, toetsen, analyseren en rapporteren van meetgegevens voor zowel het waterkwantiteits- als het waterkwaliteitsbeheer (met uitzondering van gegevens over de waterbodems).

De beleidsproducten die onder het beleidsveld inrichting en onderhoud watersystemen vallen zijn:

- Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100);
- Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200);
- Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300);
- Beheer hoeveelheid water (12.400);
- Calamiteitenbestrijding watersystemen (12.500);
- Monitoring watersystemen (12.600).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Legger watergangen en kunstwerken • Beheerplan watergangen • Gebiedsgerichte knelpuntenanalyse en ontwikkelingsvisie visfauna • Amfibieën, vissen en baggeren • Nota Afzet bagger • Nota Baggerprogramma 2001-2015 • Nota Oeverinrichting • Nota peilbesluiten	 2001 1998

3.3.1 Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100)

Peilbesluiten en water-gebieds-plannen Het opstellen van peilbesluiten wordt door het waterschap inmiddels geïntegreerd in watergebiedsplannen (zie paragraaf 2.1.1 Eigen plannen). Peilbesluiten worden daarbij gebaseerd op het Gewenst Grond en Oppervlakteregime GGOR).

Register peilbesluiten De werkzaamheden ter verbetering van de diverse gegevens rond peilbesluiten worden in 2006 uitgebreid. Naast de behoefte aan gegevens die voortkomt uit de calamiteitenbestrijdingsplannen zal ook het beheerregister waterlopen en kunstwerken in samenhang met de peilgebieden uitgewerkt worden. Mede ten behoeve van de Kaderrichtlijn Water en de calamiteitenplannen worden de bemalingsgebieden geactualiseerd. Een doorlopende actie is het verwerken van recent genomen peilbesluiten.

Water-akkoorden Het waterschap is betrokken bij de volgende waterakkoorden (Doelstelling 12.07):

- Het waterakkoord voor het Noordzeekanaal/Amsterdam-Rijnkanaal (NZK /ARK) (2002)
- Het waterakkoord voor de Hollandse IJssel (2004)

- Het waterakkoord sluis Bodegraven (2004)
- Het waterakkoord KWA (2005)
- Het waterakkoord Weerdsuis (2005)
- Waterovereenkomst t.b.v. De Haak

In het waterakkoord worden afspraken vastgelegd tussen de waterbeheerders over de wateruitwisseling. Deze afspraken hebben onder andere betrekking op de verplichting van de deelnemers in een bepaalde situatie (normaal, watertekort, wateroverlast), de waterkwaliteit, hoeveelheden en kosten.

Legger watergangen en beheer-register watergangen en kunstwerken

De legger watergangen is in 2003 door het bestuur vastgesteld. Bij de herziening van deze legger in 2008/2009 zullen ook de kwalitatieve aspecten worden ingebracht. De Legger wordt beheerd via het IntWis-GIS systeem. Vanaf 2003 is een begin gemaakt met de opslag en beheer van alle voor het dagelijks beheer van belang zijnde gegevens in het IntWis-GIS systeem. Deze database wordt het beheerregister genoemd. Bij de afdeling Waterkering en Ondersteuning zijn vier medewerkers belast met de opzet en het bijhouden van het beheerregister.

In 2006 wordt het beheersregister gevuld met de meest actuele gegevens voor de kunstwerken, peilgebieden en watergangen. Deze gegevens vormen een belangrijke basis voor de sectoren Waterbeheer en Strategie en Plannen.

Beheer- en onderhouds-plannen Regio's

Uit het in 2005 opgestelde Regio beheerplan (voor de regio's West en Oost tezamen) worden in 2006 onderhoudsplannen per rayon opgesteld. Hierin wordt het onderhoud van watergangen en kunstwerken beschreven, vanuit de integrale visie in het Regiobeheerplan.

3.3.2 Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200)

Financiële structuur

De investeringen zijn te verdelen in twee categorieën:

- Instandhouding;
- Verbetering.

Instandhouding

Voor instandhouding van het watersysteem zijn de volgende grootonderhoudsplannen in het leven geroepen:

- Kunstwerken;
- Oevers;
- Bagger;

In de meerjarenraming zijn de financiële middelen en de planning voor een grote periode opgenomen. Pieken en dalen in de investeringen worden hiermee tegengegaan. Periodiek worden deze plannen geëvalueerd en herzien. De capaciteit voor de voorbereiding en de begeleiding van de uitvoering is gebaseerd op deze grootonderhoudsplannen en vormt de huidige formatie-omvang.

Voor 2006 staan voor de verschillende grootonderhoudsplannen onder andere de volgende werken in de planning:

- *Kunstwerken*;
 - Gemalen Kockengen, Fokkesteege te Nieuwegein en Snelrewaard te Oudewater;
 - Inlaten Hoek van Spengen te Kockengen en Ruige Weide te Driebruggen
 - Stuwten Schutterskade te Kockengen en Bunsinglaan te Zeist
- *Oevers*;
 - Stad Utrecht Stadsbuitengracht
 - Stad Utrecht Camping
 - Westoever Kromme Rijn tussen Werkhoven en Odijk

- *Bagger*,
 - Oudewater en omliggende polder,
 - Polders Wulverhorst, Harmelerwaard, Hooge Kamp en Bosch en Duin
 - Stedelijk gebied Utrecht, Nieuwegein en Houten
 - Lange en Korte Linschoten, incl Jaap Bijzerwetering en Kromwijkerwetering

Flora- en faunawet

De Flora- en Faunawet heeft grote invloed op het onderhoud en de inrichting van het watersysteem. In 2005 wordt een gedragscode Flora- en Faunawet door de Unie van Waterschappen overeengekomen met het ministerie van LNV. In deze gedragscode is centraal een aantal ontheffingen afgesproken. Aan de afzonderlijke waterschappen wordt deze gedragscode voorgelegd. Met redenen omkleed kan worden afgeweken van deze gedragscode. In 2006 zal het waterschap besluiten zich wel of niet verbinden aan de gedragscode en de inventarisaties, afwegingen en zullen opleidingen ter hand worden genomen.

3.3.3 Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300)

Waterbodem en bagger-beleid

Het waterschap heeft als doelstelling om uiterlijk in 2015 de baggerachterstand ingehaald te hebben. Daarvoor moet in totaal ongeveer 7.000.000 m³ onderhoudsbagger worden verwijderd waarvan tot dit moment in totaal al meer dan 1.500.000 m³ is verwijderd. Bagger in de klassen 0, 1 en 2 wordt zoveel mogelijk op de kant gezet. Als dat niet mogelijk is, wordt deze bagger in daarvoor ingerichte depots gebracht en na rijping hergebruikt (bij voorkeur als bodem) of anders als afvalmateriaal verwerkt of gestort. Verontreinigde bagger in de klassen 3 en 4 wordt –eventueel na voorbewerking in een doorgangsdepot indien mogelijk hergebruikt of anders verwerkt of gestort. Het baggerprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd. Voor 2006 betekent een en ander dat analoog aan 2005 een taakstelling van 500.000 te baggeren kubieke meters. Ter financiering hiervan vindt in 2006 een dotatie aan de baggervoorziening plaats van € 7,000 miljoen, zoals in het meerjarenbaggerplan is opgenomen.

In 2003 heeft het waterschap besloten waterbodemsaneringen buiten het onderhoudsprofiel in het baggerprogramma op te nemen. Daardoor is het apart opstellen en onderhouden van een saneringsprogramma vervallen. Het waterschap heeft tegelijkertijd besloten deze saneringen vanuit de baggervoorziening te financieren. In de Voorjaarnota 2005 is besloten om vanaf 2006 jaarlijks een extra dotatie van € 1,000 miljoen aan de realisatie van het baggerplan toe te voegen.

Ook in 2006 zal baggeren in stedelijk gebieden een hoge prioriteit hebben. Daarbij wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van de beschikbare rijkssubsidie (SUBBIED-regeling). Aan gemeenten (onder andere Nieuwegein, Utrecht, Maarsen, Houten, IJsselstein, Reeuwijk en Montfoort) en waterschap samen is inmiddels al ongeveer € 9,000 miljoen subsidie toegekend. De ontwikkeling van doorgangsdepots vormt daarbij uit kostenoverweging en uitvoeringsmethode een belangrijke voorwaarde. Daarom zal ook in 2006 nadrukkelijk worden ingezet op het ontwikkelen van eigen of in samenwerking met gemeenten te ontwikkelen doorgangsdepots. Daarnaast zal ook in 2006 worden ingezet op inkoop van meerjarige stortcapaciteit zowel binnen als buiten ons beheersgebied. Het waterschap maakt gebruik van actief bodembeheer om de afzet van gerijpte, licht verontreinigde bagger makkelijker te maken. In gebieden waarvoor een bodemkwaliteitskaart beschikbaar is, kan een deel van de onderzoeken achterwege blijven, hetgeen tijd en geld bespaart.

Het waterschap stimuleert, samen met provincies, milieudiensten en gemeenten het maken van bodemkwaliteitskaarten en is hier zelf ook nauw bij betrokken. De (in de toekomst) te verwachten besparingen rechtvaardigen de personele en financiële ondersteuning van deze gezamenlijke projecten. Daarnaast blijft het waterschap zoeken naar mogelijkheden op de markt voor het verwerken van

(sterk) verontreinigde bagger. Waar mogelijk (mits financieel verantwoord) zal het waterschap initiatieven steunen, zoals het (onderzoek naar) thermisch immobiliseren van bagger. De ervaring die het waterschap de afgelopen jaren heeft opgedaan met de afzet van bagger leert, dat de afzet naar derden groter is en de behoefte aan eigen doorgangsdepots kleiner is (doorgangscapaciteit is bijgesteld van 180.000 m³/jr naar 100.000 m³/jr).

**Baggeren
tertiaire
watergangen**

Ook in 2006 zal de voorziening voor het baggeren van tertiaire watergangen worden benut. Aan deze voorziening wordt jaarlijks een bedrag van € 0,225 miljoen gedoteerd waarmee de kosten van afvoer en verwerking van verontreinigde bagger uit tertiaire watergangen worden gedekt. Deze meerkostenregeling die binnen HDSR sinds 2003 wordt gebruikt wordt inmiddels landelijk gehanteerd. In 2005 is twee keer een beroep gedaan op deze meerkostenregeling (€ 0,076 miljoen). De verwachting is dat dit in de nabije toekomst verder zal toenemen. In 2005 zal de regeling nog wel geëvalueerd worden.

**Sanerings-
programma**

Bij de uitwerking van het saneringsprogramma is, mede vanwege de gebiedsgerichte aanpak en de mogelijkheden om hiervoor subsidies te krijgen, gekozen voor de integratie van de saneringen in het baggerprogramma, omdat dit overzichtelijker en efficiënter is.

3.3.4 Beheer hoeveelheid water (12.400)

**Onderhoud
kunstwerken
actieve water-
beheersing**

In 2006 wordt het regulier onderhoud aan kunstwerken structureel uitgevoerd als gevolg van het in 2005 op te stellen nieuwe onderhoudsplan. Tevens zal in 2006 een inventarisatie van mogelijke onderhoudsbeheerssystemen worden gemaakt. Hierbij zal worden aangesloten op landelijke ontwikkelingen. Belangrijk hierin is dat het onderhoud wordt gediend en geen onnodig arbeidsintensief systeem wordt opgetuigd. In 2007 is in de keuze voor dit systeem voorzien.

3.3.5 Calamiteitenbestrijding watersystemen (12.500)

**Calamiteiten-
bestrijding**

Per soort calamiteit (te weten: hoogwater, regionale keringen, wateroverlast, droogte, waterkwaliteit, zuiveringstechnische werken) is een apart bestrijdingsplan opgesteld dat jaarlijks wordt bijgesteld. Daarnaast is voor het beoefenen van de gehele organisatie begin 2005 een meerjarig oefenplan vastgesteld. Jaarlijks vinden per soort calamiteit een aantal oefeningen plaats. Om de kosten beperkt te houden worden de oefeningen in eigen beheer uitgevoerd, gezamenlijk met een vijftal andere waterschappen.

3.3.6 Monitoring watersystemen (12.600)

**Monitoring
water-
kwantiteit en
kwaliteit**

Vanaf 2006 vindt de monitoring van watersystemen geïntegreerd plaats binnen de randvoorwaarden die de EKW hieraan oplegt.

3.3.7 Doelstellingen

Nr	Cate- gorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
12.00	Should have	Inrichting en onderhoud watersystemen	
12.01	Want to	Vóór 2008 zullen het vernieuwde	1) In 2005 zal de keur voor zover nodig worden

	have	integrale beheer (via het regiobeheerplan) en het daaruit voortvloeiende onderhoud (via de onderhoudsplannen) gebiedsdekkend zijn geïmplementeerd. (besluitvorming Burap 2004-2).	aangepast en vastgesteld om gewenst maatwerk gericht op nagestreefde functies mogelijk te maken. (besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het in 2005 opstellen van het gebiedsgerichte integrale regiobeheerplan 3) Het in 2006 opstellen en implementeren van de integrale onderhoudsplannen per rayon, gebaseerd op het Regiobeheerplan (onder andere de gedragscode voor waterschappen in het kader van de Flora- en faunawet is hierin noemenswaardig.)
12.02	Must have/ Want to have	In 2018 is de inrichting van het watersysteem aangepast aan de integrale functies, zoals kwantiteit, kwaliteit en ecologie. Bij de uitvoering van inrichtingsmaatregelen worden elementen uit het document "Gebiedsgerichte knelpuntenanalyse en ontwikkelingsvisie visfauna" waar mogelijk geïmplementeerd.	1) Inspanning verrichten om de natuurontwikkeling langs de Kromme Rijn te benutten voor verruiming van de boezem en realisatie van een ecologische verbinding in 2006. 2) Aanleggen van acht faunapassages in verband met de realisering van de natte ecologische verbindingzones vóór 2007. 3) Het vóór 2007 aanleggen van minimaal 15 km natuurvriendelijke oevers in de natte ecologische hoofdstructuur. 4) In 2006 5 km natte ecologische verbindingzones aangelegd in het gebied Langbroekerwetering 5) In 2008 beschikt het waterschap over een beheersregister en een vastgestelde legger watergangen gebaseerd op de integrale doelstellingen. 6) In 2006 is onderzocht in hoeverre niet-standaard slootprofielen en andere hydromorfologische aanpassingen de ecologische waterkwaliteit kunnen bevorderen. 7) Vanaf 2006 wordt het onderhoud van natuurvriendelijke oevers en ecologische verbindingzones afgestemd op behoud en versterking van de ecologische kwaliteiten. 8) In 2006 wordt de implementatie van interne richtlijnen ter bescherming van kwetsbare amfibieën en vissen geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd. 9) In 2006 worden de ervaringen met de toepassing van quick scans en natuurtoetsen geëvalueerd. 10) Bij groot onderhoud en nieuwbouw van kunstwerken wordt de mogelijkheid voor faunapassages meegewogen. 11) Kunstwerken worden waar mogelijk behalve voor peilbeheer ook voor waterkwaliteitsverbetering ingezet.
12.03	Must have	Uiterlijk in 2015 is de achterstand van onderhoudsbagger van het waterschap weggewerkt; na 2015 worden alle watergangen van het waterschap op voldoende diepte gehouden via het reguliere onderhoudsprogramma.	1) Het baggerprogramma van het waterschap, waarin de planning is opgenomen, wordt jaarlijks geactualiseerd. 2) De behoefte aan doorgangsdepots wordt afgestemd op het geactualiseerde baggerplan. 3) Gezamenlijk met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein en Houten zullen doorgangsdepots worden ingericht. 4) Het waterschap blijft zoeken naar (eind) bestemmingen voor baggerspecie (doorlopende actie). 5) Gebruik maken van de mogelijkheden die actief bodembeheer biedt om licht verontreinigde bagger te verspreiden en toe te passen (doorlopende actie). 6) Omdat stort, al dan niet na rijping in een depot, voorlopig onvermijdelijk blijft, onderzoekt het waterschap actief stortmogelijkheden. Deze kunnen door het openstellen van de slibafzetmarkt over de provinciegrenzen heen in het gehele land gezocht worden. 7) Het baggerplan is in 2002 vastgesteld. Na vier jaar (in 2005) zal het plan geëvalueerd worden. In de Voorjaarsnota 2006 zullen de gevolgen van deze evaluatie worden opgenomen.
12.05	Should have/ Want to have	Uiterlijk in 2015 zijn de tertiaire watergangen, in onderhoud bij derden, op voldoende diepte gebracht.	1) Het baggeren van tertiaire watergangen wordt gebiedsgewijs meegenomen gebaseerd op basis van de daarvoor opgestelde regeling 2) De meerkostenregeling voor de verwijdering van klasse 3/4 bagger uit tertiaire watergangen wordt in 2005 geëvalueerd.

			3) Actief benaderen en informeren van onderhoudsplichtingen over de diepteschouw.
12.06	Must have	Uiterlijk in 2020 is het saneringsprogramma voor waterbodems buiten het onderhoudsprofiel uitgevoerd.	
Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
12.07	Must have	Voorbereiden en afsluiten van waterakkoorden over de wateruitwisseling met aanliggende waterbeheerders.	Het betreft de volgende waterakkoorden: - 2005: De Haak, Weerdsuis, KWA en Noordzeekanaal(NZK)/Amsterdam-Rijnkanaal(ARK); - Overige uitwisselpunten met Amstel, Gooi en Vecht.
30.01	Should have	Groot onderhoud kunstwerken	
30.02	Should have	Groot onderhoud oevers	
30.03	Want to have	Grondaankopen	
30.04	Should have	Vinex	
30.05	Should have	Automatisering kunstwerken	
30.08	Want to have	Bedrijfsmiddelen waterbeheer	
30.09	Must have	Implementatie Nationaal Bestuursakkoord Water	
30.10	Must have	Landinrichting	
30.11	Should have	Verdroging	
30.12	Want to have	Waterhuishouding	
30.13	Should have	Uitvoeringsmaatregelen watergebiedsplannen	

3.3.8 Projecten

Tabel:
Investerings

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven						
	Totaal	2005	2006	2007	2008	2009	
Doelstelling 12.00 algemeen	0,115	0,115	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 12.01	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 12.02 brede kijk beheer en onderhoud	1,653	0,934	0,269	0,250	0,200	0,000	0,000
Doelstelling 12.03 baggeren	43,158	8,030	8,032	9,032	9,032	9,032	9,032
Doelstelling 12.05	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 30.01 Groot onderhoud kunstwerken	9,628	2,994	1,666	1,656	1,656	1,656	1,656
Doelstelling 30.02 Groot onderhoud oevers	4,500	0,900	0,900	0,900	0,900	0,900	0,900
Doelstelling 30.03 Grondaankopen	2,750	1,050	0,850	0,850	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 30.04 Vinex	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 30.05 Automatisering kunstwerken detailsysteem	1,070	0,395	0,000	0,265	0,265	0,145	0,145
Doelstelling 30.08 Bedrijfsmiddelen waterbeheer	0,375	0,100	0,275	0,000	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 30.09 Implementatie Nationaal Bestuursakkoord Water	0,000-		0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 30.10 Landinrichting	1,010	0,216	0,347	0,412	0,035	0,000	0,000
Doelstelling 30.11 Verdroging	0,564	0,214	0,070	0,105	0,105	0,070	0,070
Doelstelling 30.12 Waterhuishouding	1,223	0,653	0,495	0,075	0,000	0,000	0,000
Doelstelling 30.13 Watergebiedsplannen	9,050	0,300	1,450	2,900	2,750	1,650	1,650
Totaal	75,097	15,901	14,355	16,445	14,943	13,453	

3.3.9 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Beheerinstrumenten watersystemen	1,823	0,866	0,674	0,618	-0,248	-28,6%
	Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	3,767	3,658	3,572	3,370	-0,288	-7,9%
	Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	6,247	4,685	8,330	8,326	3,641	77,7%
	Beheer hoeveelheid water	3,936	4,255	4,700	4,905	0,650	15,3%
	Calamiteitenbestrijding watersystemen	0,058	0,154	0,169	0,149	-0,005	-3,2%
	Monitoring watersystemen	1,109	1,319	1,437	1,537	0,217	16,5%
	Totaal inrichting en onderhoud watersystemen	16,939	14,936	18,882	18,905	3,968	26,6%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	11,878	10,207	13,862	13,947	3,740	36,6%
	Personele kosten	3,169	2,491	2,306	2,519	0,027	1,1%
	Afschrijvingen	1,414	1,655	1,970	1,809	0,153	9,3%
	Rente	0,969	0,962	1,025	0,924	-0,039	-4,0%
	Geactiveerde overhead	-0,490	-0,379	-0,281	-0,293	0,086	-22,8%
	Totaal kostensoorten watersystemen	16,939	14,936	18,882	18,905	3,968	26,6%

3.3.10 Toelichting kostenoverzicht

Personeel- en kapitaallasten, geactiveerde overhead

De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

Beheersinstrumentarium watersystemen (12.100)

Tabel: Kosten per Beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	1,567	0,491	0,373	0,296	-0,195	-39,8%
	Personele kosten	0,295	0,375	0,301	0,322	-0,053	-14,1%
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Geactiveerde overhead	-0,039	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Totaal beheerinstrumenten watersystemen	1,823	0,866	0,674	0,618	-0,248	-28,6%

Variabel (- € 0,195 miljoen)

- Afname conform VJN van € 0,075 miljoen voor financiering van 2 fte capaciteitsuitbreiding (EKRW).
- Van het budget van peilbesluiten is € 0,013 miljoen overgeheveld naar het product plannen van derden.
- Daarnaast wordt verwacht dat op het product peilbesluiten 5% efficiencywinst wordt behaald.
- Doorbelasting van de algemene bedrijfsvoering is € 0,008 miljoen hoger ten opzicht van de Begroting 2005.

Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen (12.200)

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
Variabele kosten		2,522	2,409	2,129	2,075	-0,334 -13,9%
Personele kosten		0,934	0,658	0,691	0,694	0,036 5,5%
Afschrijvingen		0,312	0,453	0,566	0,501	0,048 10,6%
Rente		0,117	0,195	0,250	0,182	-0,012 -6,4%
Geactiveerde overhead		-0,118	-0,056	-0,065	-0,081	-0,025 44,3%
Totaal aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen		3,767	3,658	3,572	3,370	-0,288 -7,9%

**Variabel
(- € 0,334
miljoen)**

- Het budget onderhoud waterlopen is in 2005 eenmalig verhoogd met € 0,100 miljoen voor de uitvoering van specifieke waterschapswensen in de waterbeheersing Vinex Leidsche Rijn.
- De onderhoudskosten van de waterlopen in van regio West nemen toe met € 0,065 miljoen vanaf 2006, vanwege toename kosten afvoeren maaisel uit watergangen (met name stedelijk gebied) i.v.m. stringentere naleving afvalregelgeving en toename kosten herstel beschoeiingen, schade muskusratten en aanleg onderwaterbeschoeiingen.
- De bijdrage van het waterschap in de bestrijdingskosten van de muskusratten liggen structureel € 0,035 miljoen hoger dan begroot in 2005.
- Zie ook toelichting bij beleidsproduct aanleg en onderhoud waterkeringen, onderdeel muskusrattenbestrijding (- € 0,350 miljoen).
- Opbrengsten onderhoud kanaalsloten die worden uitgevoerd voor RWS € 0,030 miljoen.

Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems (12.300)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
Variabele kosten		5,956	4,514	8,202	8,086	3,572 79,1%
Personele kosten		0,288	0,428	0,238	0,417	-0,010 -2,4%
Afschrijvingen		0,074	0,010	0,055	0,000	-0,010 -100,0%
Rente		0,027	0,000	0,009	0,000	0,000 -
Geactiveerde overhead		-0,098	-0,266	-0,174	-0,177	0,089 -33,4%
Totaal baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems		6,247	4,685	8,330	8,326	3,641 77,7%

**Variabel
(+ € 3,572
miljoen)**

- Voor het uitvoeren van het baggerprogramma 2001-2015 is jaarlijks een bedrag benodigd van € 8,032 miljoen. In een aantal (jaar)stappen zal naar dit bedrag worden toe gegroeid. Gelet op het uitvoeringsschema en de stand van de baggervoorziening moet in 2006 een sprong gemaakt worden van € 4,450 miljoen (2005) naar € 7,000 miljoen. De extra kosten voor 2006 bedragen derhalve € 2,550 miljoen. Vanaf 2007 en verder is € 8,032 miljoen benodigd (laatste sprong).
- De benodigde financiële middelen voor de waterbodemsaneringen (buiten het onderhoudsprofiel) worden meegenomen in de baggervoorziening. De voor deze sanering benodigde gelden worden ingeschat op € 13 miljoen. Vanaf 2006 moet daarom een bedrag van € 1,000 miljoen extra worden gedoteerd aan de baggervoorziening.

Beheer hoeveelheid water (12.400)

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	1,316	1,983	2,287	2,480	0,496 25,0%
	Personele kosten	1,342	0,688	0,716	0,720	0,032 4,6%
	Afschrijvingen	0,899	0,936	1,032	1,061	0,125 13,3%
	Rente	0,567	0,702	0,707	0,679	-0,023 -3,3%
	Geactiveerde overhead	-0,187	-0,055	-0,042	-0,034	0,021 -37,6%
	Totaal beheer hoeveelheid water	3,936	4,255	4,700	4,905	0,650 15,3%

**Variabel
(+ € 0,496
miljoen)**

- De bijdrage voor het lozen van overtollig water op de boezem van het HHR Van Rijnland (waterakkoord Bodegraven) zal hoger worden vanwege een toename van de normprijs per 1.000 m3. In het nieuwe waterakkoord (2004) is vastgelegd dat gerekend wordt met de werkelijke kosten uit een betreffend jaar. Voorheen werd de kostprijs berekend met een naijleffect van twee jaar (kostprijs jaren 2002 en 2003 was gebaseerd op de jaarrekeningen 2000 en 2001). Door de nieuwe systematiek van verrekenen is er feitelijk een éénmalige extra sprong in de kosten opgetreden. Ook zullen de kosten verder stijgen vanwege fors hogere baggeractiviteiten. Rekening wordt gehouden met een bijdrage van € 1,315 miljoen (2005 € 0,800 miljoen).
- Verwachte stijging van de kosten als gevolg van het vergroten van het aantal aansluitingen van kunstwerken op het CAW en van stijging van de tarieven (€ 0,025 miljoen)

Calamiteitenbestrijding watersystemen (12.500)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,042	0,111	0,116	0,103	-0,007 -6,8%
	Personele kosten	0,017	0,043	0,053	0,046	0,003 6,0%
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Geactiveerde overhead	-0,001	0,000	0,000	0,000	-
	Totaal calamiteitenbestrijding watersystemen	0,058	0,154	0,169	0,149	-0,005 -3,2%

Monitoring watersystemen (12.600)

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,475	0,700	0,754	0,908	0,208 29,7%
	Personele kosten	0,293	0,299	0,307	0,320	0,020 6,7%
	Afschrijvingen	0,128	0,256	0,317	0,247	-0,009 -3,6%
	Rente	0,258	0,065	0,060	0,062	-0,003 -4,6%
	Geactiveerde overhead	-0,046	-0,002	0,000	0,000	0,002 -100,0%
	Totaal monitoring watersystemen	1,109	1,319	1,437	1,537	0,217 16,5%

**Variabel
(+ € 0,208
miljoen)**

Monitoring waterkwaliteit:

- Toename van de laboratoriumkosten met € 0,086 miljoen. Dit bestaat voor een deel uit de kosten in verband met wegvallen BTW-vrijstelling en een deel algemene laboratoriumkosten. (€ 0,030 miljoen meer dan in VJN vanwege analyses voor de EKRW)
- Ten behoeve van inhuur van een extra veldmedewerker is € 0,020 miljoen opgenomen.
- Afname van de budgetten voor onder andere aankoop computerprogrammatuur met € 0,032 miljoen ten opzichte van de Begroting 2005.
- In de nieuwe, door het bestuur vastgestelde, modelvergunning voor het

aansluiten van de riolering op de RWZI's zijn voorschriften opgenomen gericht op de reductie van zware metalen en onkruidbestrijdingsmiddelen. Om inzicht te krijgen in de grootte van het probleem worden door het waterschap analyses uitgevoerd op deze parameters in de RWZI's. De hiermee verband houdende kosten worden geraamd op € 0,140 miljoen. Deze kosten waren nog niet bekend ten tijde van de vaststelling van de modelvergunning.

3.4 Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken (13.000)

Omschrijving van het beleidsveld

Het door het bouwen, verwerven, beheeren, onderhouden en bedienen van transportgemalen en –leidingen mogelijk maken van afvalwatertransport.

Het door het realiseren, overnemen, beheeren, onderhouden en exploiteren van rioolwaterzuiveringsinstallaties en IBA-inrichtingen zorgen dat het aangeboden afvalwater wordt gezuiverd.

Het door het realiseren, beheeren, onderhouden en exploiteren van slibverwerkingsinstallaties zorgen dat het zuiveringsslib en de andere restproducten van een rwzi of IBA die voor een eindbestemming worden aangeboden tot een eindproduct worden verwerkt.

Het laten verwerken van afvalwater uit het eigen beheersgebied door andere beheerders van rioolwaterzuiveringsinstallaties.

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Getransporteerd afvalwater (13.100);
- Gezuiverd afvalwater (13.200);
- Verwerkt slib (13.300);
- Afvalwaterbehandeling door derden (13.400).

Relevante nota's

Nota's

- Aansluitverordening

Datum vastgesteld

Februari 2000

Algemeen

Het Lozingenbesluit Wvo Stedelijk Afvalwater 1996 is leidend voor de gewenste prestaties van de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's). Voor sommige lozingslocaties zijn door het algemeen bestuur aanvullende eisen gesteld aan het nutriëntengehalte (stikstof en fosfaat). De gezamenlijke rwzi's voldoen ruimschoots aan de eisen van het Lozingenbesluit: 75% stikstof- en fosfaatverwijdering (2004: 77% respectievelijk 86%). Dat deze percentages hoger liggen dan de vereiste ligt aan het aanhouden van een veiligheidsmarge en aan de chemische fosfaatverwijdering door de genoemde aanvullende eisen. Voor het Kromme-Rijngebied zijn concrete voorstellen voor verdergaand zuiveren door het bestuur bekrachtigd en deze zijn in het meerjarenplan investeringen opgenomen. Het betreft de rwzi's De Bilt en Zeist.

De komende jaren zal aanscherping van gebiedsgerichte lozingseisen met betrekking tot lozing van nutriënten en prioritaire stoffen vanuit rwzi's plaatsvinden op grond van de Europese kaderrichtlijn water. Bij aanpassings- en uitbreidingsvoorstellen wordt een ecologisch onderzoek uitgevoerd om de effluenteisen voor nutriënten te kunnen vaststellen. Dit heeft voor de rwzi De Bilt geleid tot een eis voor fosfaat van 0,15 mg/l en voor stikstof conform het Lozingenbesluit (10 mg/l), aangevuld met de aanleg van natuurvriendelijke oevers in de Biltse Grift. Voor de aanpassings- en uitbreidingsplannen van de rwzi's die lozen op de Hollandse IJssel levert een verdergaande zuivering dan de bepalingen in het Lozingenbesluit geen relevante bijdrage aan de ecologische kwaliteit van het oppervlak-tewater.

Het gecertificeerde KAM-systeem zal worden onderhouden met behulp van geschikte software. De kennis en ervaring van andere waterschappen zal daarbij benut worden. Overigens zal het KAM-systeem van de sector worden ingebracht in het organisatiebrede traject. Ook zal in 2006 een externe audit plaatsvinden van het KAM-systeem.

De veiligheidsdeskundige, tevens KAM-coördinator van de sector voert jaarlijkse werkplekinspecties uit op de rwzi's en adviseert ook over te nemen arbo-maatregelen. De sector maakt gebruik van externe deskundige adviezen op het gebied van planning en control, automatisering, ondersteuning bij subsidieverzoeken en verbetering van het management. Hiervoor is een nog niet nader gespecificeerde post beschikbaar.

3.4.1 Getransporteerd afvalwater (13.100)

**Getrans-
porteerd
afvalwater** De variabele lasten voor persgemalen en transportleidingen zijn niet afwijkend van de voorgaande jaren.

3.4.2 Gezuiverd afvalwater (13.200)

**Gezuiverd
afvalwater** In 2005 start de uitvoering van de aanpassing en uitbreiding van de rwzi Wijk bij Duurstede. Hierbij wordt gebruik gemaakt van een innovatieve bezinktechnologie (USBF = Upflow Sludge Blanket Filtration), die goedkoper is, minder energie vergt, geen extra nabezinktank nodig maakt en een vergelijkbaar bezinkresultaat geeft. Op het innovatieve investeringsbedrag is subsidie bij de Europese Unie aangevraagd (programma LIFE). De rwzi zal eind 2006 weer volledig in bedrijf zijn. De uitvoering van de uitbreiding en aanpassing van de rwzi Oudewater start in mei 2005 en van de rwzi Lopik in het najaar 2005. Het betreft zowel een hydraulische als een biologische capaciteitsuitbreiding. De kwaliteit van het effluent van deze rwzi's zal daarna voldoen aan het Lozingenbesluit.

Ook de vervanging van de rwzi De Bilt zal in 2006 in uitvoering komen. Deze rwzi zal ten opzichte van de huidige situatie sterk worden vereenvoudigd (twee identieke behandelingslijnen zonder slibgisting en slibontwatering), maar wel worden uitgerust met een zandfiltratie om tot de vereiste zeer lage fosfaateffluentconcentratie te komen. Het slib zal worden behandeld op de rwzi Utrecht.

De meeste projecten worden opgestart, omdat is gebleken na uitvoerige inspecties dat zij niet meer voldoen aan de functionele eisen. Op dat moment wordt ook gekeken naar de ontwikkelingen in vuilwaterbelasting en de hoeveelheid aangevoerd rioolwater. Samen met gemeentes voert het waterschap dan een optimalisatiestudie uit naar besparingsmogelijkheden in de afvalwaterketen van riolering tot en met zuiveringsinstallatie. Bij de uit te voeren projecten wordt gekeken naar:

- een optimale bedrijfs- en/of procesvoering;
- voorwaarden vanuit de normen en vergunningen;
- voorwaarden vanuit de arbo-wetgeving;
- duurzaamheid.

De vervangingen zijn opgenomen in een meerjaren projectenplan vervangingen voor de zuiveringstechnische werken.

De verkenning naar de mogelijkheden voor multifunctioneel grondgebruik van het terrein van de rwzi Utrecht heeft opgeleverd dat het op middellange termijn interessant is om de rwzi op een compacte wijze te moderniseren. Gedacht moet dan worden wegens financiële verplichtingen (desinvestering, cross boarder lease) aan de periode 2013-2017. In 2006 zal ter invulling van de Slibstrategie 2005-2010 een studie worden uitgevoerd naar de verplaatsingsmogelijkheden van de slibverwerking uit het woongebied Overvecht naar een industriële omgeving. In deze begroting is rekening gehouden dat de gelden, die al gereserveerd zijn voor (voorbereiding van) aanpassingen aan de bestaande rwzi Utrecht zoveel mogelijk worden gebruikt voor de genoemde projecten.

3.4.3 Verwerkt slib (13.300)

Verwerkt slib Nu er in 2005 een langdurige verwerkingsovereenkomst is afgesloten met N.V. Slibverwerking Noord-Brabant voor al het door het waterschap geproduceerde zuiveringsslib is deze geen punt van zorg meer. Wel wordt aandacht besteed

conform de geformuleerde doelstelling om methodes te ontwikkelen om de slibverwerkingskosten niet te laten stijgen. Dit kan door optimalisering van de slibontwatering en door de toepassing van innovatieve technieken om slib te desintegreren. De resultaten van een pilotinstallatie op de rwzi Zeist zullen daarbij goed van pas komen.

3.4.4 Afvalwaterbehandeling door derden (13.400)

Afvalwater-behandeling door derden De variabele lasten voor afvalwaterbehandeling door derden is niet afwijkend ten opzichte van voorgaande jaren. Het betreft een grensgebied bij Bodegraven, Schoonhoven, Breukelen en Rhenen.

3.4.5 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
13.00	Must have	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	
13.01	Want to have	In 2006 start de uitvoering van de uitbreiding en aanpassing van rwzi De Bilt zodat in 2008 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor fosfaat) voor de Biltse Grift waarop het effluent wordt geloosd. (Besluitvorming Burap 2004-2)	
13.07	Want to have	Uiterlijk vanaf 2006 moet voor 15.000 ton per/jaar ontwaterd slib een structurele externe afzet geregeld zijn.	In 2005 wordt een verwerkingsovereenkomst gesloten met SNB voor de verwerking van de totale hoeveelheid ontwaterd zuiveringsslib van HDSR.
13.09	Must have	Uiterlijk in 2015 is voldaan aan de uit de EKRW afgeleide effluenteisen.	1) In 2005 is de haalbaarheidsstudie m.b.t. de lozingseis MTR en functioneel grondgebruik voor de rwzi Utrecht afgerond. 2) Vóór 2009 wordt per rwzi de betreffende lozingseis nader vastgesteld. 3) De resultaten van de haalbaarheidstudie m.b.t. de lozingseis MTR voor de rwzi Utrecht en de daaraan gekoppelde mogelijkheid voor multifunctioneel grondgebruik van het zuiveringsterrein worden in 2006 nader uitgewerkt.
13.10	Want to have	In 2007 start de uitvoering voor de uitbreiding en aanpassing van rwzi Zeist zodat in 2009 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor stikstof en fosfaat) voor de Zeister Grift waarop het effluent wordt geloosd.	In 2006 worden de werken voor de rwzi Zeist in het kader van de gebiedsgerichte waterkwaliteitsnorm MTR 2010 voor stikstof en fosfaat besteksgereed gemaakt.
13.12	Want to have	De kosten voor slibverwerking zullen niet stijgen boven het niveau van 2005.	Uitvoering van onderzoek in 2006 naar technologieën gericht op de vermindering van de slibproductie (slibdesintegratie).

3.4.6 Projecten

Tabel:
Investerings

(In miljoenen euro's, Afrondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven						
	Totaal	2005	2006	2007	2008	2009	
Getransporteerd afvalwater	12,453	6,680	4,548	0,925	0,300	-	
Gezuiverd afvalwater	150,904	26,492	27,111	38,299	37,059	21,942	
Verwerkt slib	1,551	1,091	0,150	0,100	0,100	0,110	
Afvalwaterbehandeling door derden	-	-	-	-	-	-	
Totaal	164,908	34,263	31,809	39,324	37,459	22,052	

3.4.7 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Getransporteerd afvalwater	2,325	2,978	2,876	2,542	-0,435	-14,6%
	Gezuiverd afvalwater	25,095	25,265	25,092	24,744	-0,521	-2,1%
	Verwerkt slib	7,238	7,674	7,676	7,488	-0,186	-2,4%
	Afvalwaterbehandeling door derden	0,457	0,449	0,478	0,478	0,029	6,5%
	Totaal bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	35,115	36,365	36,122	35,252	-1,113	-3,1%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	14,075	14,614	14,932	14,663	0,049	0,3%
	Personele kosten	3,649	3,150	3,157	3,086	-0,064	-2,0%
	Afschrijvingen	10,248	11,192	11,423	11,243	0,050	0,5%
	Rente	7,985	7,964	7,337	6,914	-1,050	-13,2%
	Geactiveerde overhead	-0,843	-0,556	-0,727	-0,654	-0,099	17,7%
	Totaal bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	35,115	36,365	36,122	35,252	-1,113	-3,1%

3.4.8 Toelichting kostenoverzicht

Personeel- en kapitaallasten, geactiveerde overhead

De personeelslasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

Getransporteerd afvalwater (13.100)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,451	0,630	0,646	0,527	-0,103	-16,3%
	Personele kosten	0,178	0,462	0,396	0,318	-0,144	-31,2%
	Afschrijvingen	0,993	1,181	1,137	1,125	-0,055	-4,7%
	Rente	0,771	0,782	0,736	0,666	-0,116	-14,9%
	Geactiveerde overhead	-0,067	-0,077	-0,039	-0,094	-0,017	22,0%
	Totaal getransporteerd afvalwater	2,325	2,978	2,876	2,542	-0,435	-14,6%

Variabel (- € 0,103 miljoen)

- € 0,008 miljoen wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van de via de uren te verdelen kosten (overheveling externe adviezen uit de projecten naar het variabel budget en kosten VPN netwerk).
- € 0,015 miljoen wordt veroorzaakt door stijgende kosten voor mechanisch en elektronisch onderhoud
- - € 0,126 miljoen wordt veroorzaakt door lagere kosten voor beheer en een overheveling van de energiebelasting naar gezuiverd afvalwater.

Gezuiverd afvalwater (13.200)

Tabel: Kosten per Kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %	
	Variabele kosten	7,894	7,949	8,138	8,143	0,195	2,4%
	Personele kosten	3,231	2,438	2,509	2,565	0,127	5,2%
	Afschrijvingen	8,256	8,879	9,139	8,944	0,065	0,7%
	Rente	6,485	6,476	5,992	5,649	-0,828	-12,8%
	Geactiveerde overhead	-0,769	-0,477	-0,685	-0,557	-0,080	16,8%
	Totaal gezuiverd afvalwater	25,095	25,265	25,092	24,744	-0,521	-2,1%

**Variabel
(€ 0,195
miljoen)**

- € 0,019 miljoen wordt veroorzaakt door een hogere doorbelasting van de via de uren te verdelen kosten (overheveling externe adviezen uit de projecten naar het variabel budget en kosten VPN netwerk).
- € 0,045 miljoen wordt veroorzaakt door stijgende kosten voor mechanisch en elektronisch onderhoud
- € 0,294 miljoen wordt veroorzaakt door stijgende kosten voor brand en stormverzekeringen, gas, chemicaliën en de overheveling van de energiebelasting
- -€ 0,163 miljoen wordt veroorzaakt door daling van het WVO heffing effluent door betere zuiveringsprestaties

Verwerkt slib (13.300)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %	
	Variabele kosten	5,278	5,587	5,670	5,515	-0,072	-1,3%
	Personele kosten	0,237	0,251	0,253	0,203	-0,048	-19,0%
	Afschrijvingen	1,000	1,133	1,147	1,173	0,040	3,6%
	Rente	0,730	0,705	0,609	0,600	-0,105	-15,0%
	Geactiveerde overhead	-0,007	-0,002	-0,003	-0,003	-0,001	90,2%
	Totaal verwerkt slib	7,238	7,674	7,676	7,488	-0,186	-2,4%

**Variabel
(€ -0,072
miljoen)**

- -€ 0,031 miljoen wordt veroorzaakt door daling van de kosten voor mechanisch en elektronisch onderhoud met name op RWZI de Bilt.
- -€ 0,041 miljoen wordt veroorzaakt door daling van de kosten voor afzet slib & restproducten.

Afvalwaterbehandeling door derden (13.400)

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %
	Variabele kosten	0,453	0,449	0,478	0,029	6,5%
	Personele kosten	0,004	-	-	-	0,0%
	Afschrijvingen	-	-	-	-	-
	Rente	-	-	-	-	-
	Geactiveerde overhead	0,000-	-	-	-	-
	Totaal afvalwaterbehandeling door derden	0,457	0,449	0,478	0,029	6,5%

**Variabel
(€ 0,029
miljoen)**

- € 0,029 miljoen wordt veroorzaakt door de hogere tarieven voor de afvalwaterbehandeling.

3.5 Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens (15.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opzetten, actueel houden en periodiek controleren van de beheersinstrumenten (legger en beheersregister), teneinde de staat van de vaarwegen en havens zichtbaar te maken. Het op basis van het beheersplan vaarwegen aanleggen, verwerven, verbeteren en onderhouden van vaarwegvoorzieningen. Alle activiteiten die een waterschap uitvoert als nautisch beheerder belast met het regelen van het scheepvaartverkeer op basis van de Scheepvaartverkeerswet.

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Beheersinstrumenten vaarwegen en havens (15.100);
- Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens (15.200);
- Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens (15.300).

Relevante nota's

Nota's

- Nota vaarwegbeheer

Datum vastgesteld

Augustus 2000

3.5.1 Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens (15.300)

Bediening sluizen en bruggen

Automatiseren sluizen rayon Woerden

Het waterschap heeft vier sluizen en één brug in beheer en onderhoud die een functie hebben voor het vaarwegbeheer. Deze kunstwerken zijn handbediend. Door natuurlijke afvloeiing van deze personen staat het waterschap op korte termijn voor de keuze om vervangend personeel in dienst te nemen of de kunstwerken te automatiseren.

In 2005/6 zal onderzocht worden welke bediening in de toekomst gewenst is. Er worden gesprekken gevoerd met andere overheden om de bediening mogelijk anders (centrale-, afstands bediening) te regelen.

3.5.2 Projecten

Tabel:

Investerings

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Totaal	Prognose uitgaven				
		2005	2006	2007	2008	2009
Doelstelling 15.00 (automatisering kunstwerken)	0,610	0,250	0,100	0,260	-	-
Totaal	0,610	0,250	0,100	0,260	-	-

3.5.3 Kostenoverzicht

Tabel:

Kosten per beleidsproduct

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005	Begr Vjn 2006	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
Beheersinstrumenten vaarwegen/ havens	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,0%
Aanleg en onderhoud vaarwegen/ havens	0,476	0,530	0,489	0,500	-0,031	-5,8%
Verkeersregeling en verkeersveiligheid vaarwegen en havens	0,000	-0,490	-0,500	-0,490	0,000	0%
Totaal inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,476	0,040	-0,011	0,010	-0,031	-76,0%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek.	Begr Vjn 2005		Begr	Vershil	Vershil
		2004	2005	(jr 2006)	2006	begr.	in %
	Variabele kosten	0,061	-0,406	-0,392	-0,386	0,020	-4,9%
	Personele kosten	0,150	0,145	0,140	0,143	-0,002	-1,2%
	Afschrijvingen	0,163	0,177	0,150	0,153	-0,024	-13,8%
	Rente	0,107	0,128	0,098	0,102	-0,026	-20,6%
	Geactiveerde overhead	-0,006	-0,004	-0,008	-0,002	0,002	-49,3%
	Totaal per kostensoort	0,476	0,040	-0,011	0,010	-0,031	-76,0%

3.5.4 Toelichting kostenoverzicht

Personeel- en kapitaallasten (rente en afschrijving)

De personeelslasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 10 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

Variabel (€ 0,020 miljoen)

- Het vaarwegbeheer is in principe geen taak van waterschappen, maar meer van de algemene democratie. Dit wordt met zoveel woorden genoemd in de derde Nota waterhuishouding en in het eindrapport Brokx-Nat. Wanneer nauwelijks voorzieningen behoeven te worden getroffen die uitstijgen boven het voorzieningenniveau voor het waterkwantiteitsbeheer, of regels hoeven te worden gesteld om een doorgaande vaarroute te waarborgen, is het niet noodzakelijk dat expliciet een vaarwegbeheerder wordt aangewezen (doelmatigheidsafweging). Het vaarwegbeheer kan in dat geval meeliften met het waterkwantiteitsbeheer. Het waterschap heeft reglementair het vaarwegbeheer in een aantal boezemwateren in ons waterschap. Met de provincies Zuid Holland en Utrecht wordt momenteel overleg gevoerd om de kosten van dit beheer die de waterschapstaken overstijgen bij deze algemene democratie neer te leggen.

3.6 Vergunningverlening en handhaving keur (16.000)

- Omschrijving van het beleidsveld** Op dit beleidsveld worden de volgende zaken verantwoord:
- Het maken en onderhouden van de verordening van het waterschap waarin de ge- en verbodsbepalingen zijn opgenomen ten aanzien van beheer, onderhoud en gebruik van de waterstaatkundige infrastructuur;
 - De regulering op basis van de Keur en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving;
 - Het houden van toezicht en het toepassen van (juridische) middelen gericht op het naleven van de keur en andere waterstaatkundige wet- en regelgeving.

De beleidsproducten die onder dit beleidsveld vallen zijn:

- Keur (16.100);
- Vergunningen en keurontheffingen (16.200);
- Handhaving keur (16.300).

Relevante nota's

Nota's

- Keur
- Beleidsnota dempingen
- Regulering onderbemalingen

Datum vastgesteld

December 1996
December 2000
Oktober 2002

3.6.1 Keur (16.100)

Vergunning-verlening keur In 2006 is het Intwis-VenH-systeem geschikt voor de procedure van keurvergunningverlening. Dit betekent dat alle aanvragen in dit systeem worden geregistreerd en alle vervolgstappen goed in beeld zijn. De uiteindelijke vergunning kan uit het systeem gegenereerd worden. Het systeem biedt termijnbewaking en een voorschriftenbibliotheek. Hierdoor is de doelstelling om 85% van de vergunningen binnen de wettelijke termijn (8 weken) af te handelen naar verwachting binnen bereik gekomen.

Ook zal gekeken worden naar de mogelijkheid om een systeem van meldingen in te voeren. Dit houdt in dat niet voor elke aanpassing aan een watergang of waterkering een vergunning behoeft te worden aangevraagd, maar dat bepaalde categorieën met een melding kunnen worden afgedaan. Als de melding past in het beleid, behoeft geen vergunning verleend te worden.

3.6.2 Vergunningen en keurontheffingen c.q. handhaving keur (16.200 en 16.300)

Schouw Op grond van de keur voeren jaarlijks schouwmeesters als ambtenaren schouw over de onderhoudsverplichtingen van de ingelanden.

Alle werkzaamheden rond de schouwprocedures worden uitgevoerd door een vast schouwteam. Door dit team heeft de schouw een gezicht gekregen en zijn de werkzaamheden sterk verbeterd en de procedure geprofessionaliseerd. Het schouwteam bestaat sinds 2002 uit 2,6 fte (1,7 vaste formatie en 0,9 tijdelijk). Gebleken is dat deze formatie het absolute minimum is waarmee dit werk gerealiseerd kan worden. Daarom wordt er in de begroting 2006 omzetting gevraagd van de formatie van 1 fte administratief medewerker keur van tijdelijk naar vast.

3.6.3 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
16.00	Must have	Vergunningverlening en handhaving keur	-
16.01	Should have/ Want to have	Het percentage keurvergunningen dat binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld moet in 2007 95% zijn.	1) Het percentage keurvergunningen dat binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld moet in 2005 75% zijn in 2006 85% zijn. 2) Het VenH-systeem is in 2006 ook geschikt voor de behandeling van keurvergunningen

3.6.4 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %
	Keur	0,026	0,014 0,005	0,000	-0,014	-100,0%
	Vergunningen en keurontheffingen	0,193	0,269 0,295	0,297	0,028	10,3%
	Handhaving keur	0,544	0,379 0,450	0,402	0,022	5,9%
	Totaal vergunningverlening en handhaving keur	0,764	0,663 0,750	0,698	0,036	5,4%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %
	Variabele kosten	0,180	0,151 0,151	0,089	-0,063	-41,5%
	Personele kosten	0,589	0,511 0,599	0,610	0,099	19,3%
	Afschrijvingen	-	- -	-	-	-
	Rente	-	- -	-	-	-
	Geactiveerde overhead	0,005-	- -	-	-	-
	Totaal per kostensoort	0,764	0,663 0,750	0,698	0,036	5,4%

Personeel- en kapitaallasten, geactiveerde overhead

De personeelslasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

3.7 Beheersing van lozingen (17.000)

Omschrijving van het beleidsveld Regulering op basis van de Wvo en daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving alsmede daaraan gerelateerde overeenkomsten. Het door toezicht en het toepassen van (juridische) middelen bereiken dat de Wvo, daaruit voortvloeiende of daarmee samenhangende regelgeving alsmede daaraan gerelateerde overeenkomsten worden nageleefd. Advisering en toetsing van gemeentelijke rioleringsplannen en de beschikking op aanvragen tot een financiële bijdrage voor de sanering van ongewenste lozingen op oppervlaktewater dan wel voor het afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering. Activiteiten en projecten van waterschappen die uitsluitend zijn gericht op de aanpak van (vaak specifieke) diffuse emissies van derden.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld beheersing van lozingen vallen zijn:

- WVO-vergunningen en meldingen (17.100);
- Handhaving WVO (17.200);
- Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300);
- Aanpak diffuse emissies derden (17.400).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Nota afkoppelen	Juni 2002
	• Beleidsnotitie IBA's (rioolaanleg niet kwetsbare gebieden)	Juni 2003
	• Emmissiebeheersplan 2003-2007	2002

3.7.1 WVO-vergunningen en meldingen (17.100)

Vergunningverlening WVO *Aansluit- en overstortvergunningen*
In 2006 zal het waterschap aan de gemeenten, die nog niet over een aansluitvergunning en een vergunning voor alle overstorten beschikking, deze vergunningen verlenen.
De handhaving geeft het waterschap vorm door toezicht te houden op de verplichtingen voortvloeiend uit de aansluit- en de overall-overstortvergunningen. Dit kan resulteren in een (proef)proces bij de rechter over de toepassing van bestrijdingsmiddelen op verhard oppervlak door de gemeente.

Huishoudelijk afvalwater

De AMvB Huishoudelijk afvalwater stelt dat per 1 januari 2005 alle ongezuiverde lozingen van huishoudelijk verboden worden. In 2006 en verdere jaren zal het waterschap de handhaving gaan uitvoeren conform het in 2005 vastgestelde beleid. Deze handhaving houdt in dat er gecontroleerd en zonodig afgedwongen gaat worden dat de lozingen op de riolering of met vergunning op een voorziening (bijv. IBA) worden aangesloten, tenzij de gemeente voor 2008 aansluiting op het riool mogelijk maakt. Het kan dus inhouden dat er lozingen op dezelfde wijze als voorheen op oppervlaktewater mogen blijven lozen (tot uiterlijk 1 januari 2008). De subsidieregeling ten behoeve van de stimulering riool aanleg in het buitengebied loopt door tot 1 januari 2008.

Vergunningverlening Wvo

De vergunningen worden elke 5 jaar beoordeeld of de lozing nog plaatsvindt volgens de nieuwste stand der techniek of dat er wijzigingen in de bedrijfsvoering zijn gekomen, die aanpassing van de vergunning noodzakelijk blijven. Op die manier blijft het vergunningen bestand adequaat.

3.7.2 Handhaving WVO (17.200)

Algemeen De handhavingsinspanningen worden sinds 2004 geënt op de probleemanalyse en prioritering die volgens de PNP-methodiek van de Unie van Waterschappen stand is gekomen. De verwachting is dat in 2006 de handhavingsinspanningen zich meer gaan richten op gemeenten (overstort- en aansluitvergunningen) en burgers (voorlichting over en handhaving van het gebruik materialen en pleziervaart) .

3.7.3 Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300)

Stimulering aansluiting riolering De laatste stimuleringsregelingen voor aansluiting op de riolering lopen in 2007 af. In 2006 worden met behulp van de stimuleringsregelingen circa 400 percelen aangesloten op de riolering. Dit is exclusief de percelen en woonboten in de stad Utrecht die onder niet onder een van de regelingen vallen maar onder een apart project. Omdat een aantal voorzieningen voldoende gevuld zijn, wordt in 2006 € 1,034 minder gedoteerd aan deze voorzieningen dan was gepland.

Bijdrage in water-kwaliteitsmaatregelen bij riooloverstorten. De basisinspanning is de eerste stap in de sanering van de riooloverstorten, en wordt gevolgd door het zogenaamde waterkwaliteitsspoor. Hierbij wordt bepaald of er voor de resterende overstortlozingen nog aanvullend maatregelen nodig zijn. Voor deze aanvullende maatregelen zijn gemeenten en waterschap samen verantwoordelijk. Voor de periode 2006-2009 is een investeringsbedrag nodig van € 2,000 miljoen. Het waterschap en de gemeenten participeren ieder voor 50% in de kosten van dit project.

Waterketen-beleid/riolerings-plannen In 2005 wordt het waterketenbeleid van het waterschap vastgesteld. Dit beleid wordt voor een belangrijk deel ingekaderd door met name de IBO-rapportage, de Europese kaderrichtlijn water, het Nationaal bestuursakkoord Water en de Rijksvisie op de Waterketen. Het waterketenbeleid van het waterschap zal richting moeten geven aan de beantwoording van 2 vragen: de mate waarin de emissies moeten worden teruggedrongen uit de riolering en RWZI en welke werkwijze/organisatie nodig is om gestelde inhoudelijke doelen te bereiken. Dit vergt veel overleg met de partners van het waterschap in de waterketen om tot een optimale en maatschappelijk verantwoorde inrichting van de waterketen te komen. Optimalisatiestudies en afvalwaterakkoorden zijn instrumenten waarmee dit proces kan worden gestroomlijnd.

3.7.4 Aanpak diffuse emissies derden (17.400)

Emissie-beheersplan 2003-2007 In 2006 vindt de verdere uitvoering plaats van de maatregelen van het Emissiebeheersplan 2003-2007. In 2006 zal de voortgang worden gerapporteerd aan het bestuur. De bestrijding van diffuse emissies heeft een nieuw instrument gekregen in de vorm van de gemeentelijke waterplannen en de watergebiedsplannen. In deze plannen kan direct met gemeenten en vertegenwoordigers van de landbouw worden gesproken en kunnen afspraken worden gemaakt die op maat zijn voor de lokale situatie.

3.7.5 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
17.00	Must have	Beheersing van lozingen	
17.01	Want	Afkoppelen hemelwater : Doelstelling voor	1) De subsidieregeling afkoppelen van verhard

	to have	1 januari 2007: subsidiëren van het opstellen van 10 afkoppelplannen en subsidiëren van het afkoppelen van 50 ha verhard oppervlak. (Besluitvorming Burap 2004-1)	oppervlak wordt begin 2005 geëvalueerd. (besluitvorming Burap 2004-2) 2) In 2006 worden de resterende afkoppelplannen gesubsidieerd. 3) in 2006 wordt de afkoppeling van de resterende ha gesubsidieerd.
17.02	Must have	Eind 2006 is voor alle rioolaansluitpunten en riooloverstorten van de gemeentes een geactualiseerde vergunning verleend waarin voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van: - het halen van de basisinspanning en het streven naar invulling van het waterkwaliteitsspoor; - de monitoring van het afgevoerde afvalwater naar de r.w.z.i.; - de monitoring van de overstortlozingen en het opstellen van een incidentenplan.	1) In 2005 zijn met alle gemeenten afspraken gemaakt over het bereiken van de basisinspanning (besluitvorming Burap 2004-2). 2) In 2005 is voor alle gemeenten een eerste waterkwaliteitsspoortoetsing uitgevoerd. 3) In 2005 en 2006 worden in totaal aan 23 gemeenten aansluit- en overstortvergunningen verleend. Naar verwachting zal in 2005 het merendeel van de vergunningen zijn verleend. In 2006 zullen aan circa 10 resterende gemeenten de vergunningen worden verleend.(besluitvorming Burap 2004-2). 4) Via het vergunningenspoor de risicovolle overstorten met prioriteit doen saneren door gemeenten in 2006 (besluitvorming Burap 2004-2).
17.03		In 2005 is de handhaving van de WVO op een adequaat niveau gebracht (voldoet aan het landelijk gewenst niveau). (besluitvorming Burap 2004-2).	
17.04		Alle bedrijven die vallen onder het Lozingenbesluit open teelt zijn in 2005 bezocht en voldoen aan het lozingenbesluit.	In 2005 worden 470 bedrijven bezocht. Daarmee zijn vanaf 2000 alle 1500 bedrijven bezocht
17.05	Must have	In 2006 beschikt 95% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning. (Besluitvorming Burap 2004-2)	In 2005 beschikt 90% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning (Besluitvorming Burap 2004-2).
17.07	Want to have	Uitvoering van de maatregelen van het Emissiebeheersplan 2003-2007. Onder andere onderzoek naar alternatieven voor bestrijdingsmiddelen voor landbouw, mogelijkheden bepalen verbod chemische onkruidbestrijding, stimuleren duurzaam bouwen.	1) De eerste bestuurlijke rapportage over de uitvoering van het emissiebeheersplan zal begin 2005 aan het bestuur worden voorgelegd. (Besluitvorming Burap 2003-1). 2) In 2006 vindt een voortgangsrapportage plaats aan het bestuur. 3) In 2007 wordt een nieuw Emissiebeheersplan opgesteld.
17.08	Want to have	Via samenwerking met betrokken gemeenten optimaliseren van de gehele afvalwaterketen te beginnen bij uitbreidingen/aanpassingen van zuiveringstechnische werken of bij grote investeringen in de riolering.	1) Vanaf 2006 wordt onderzocht of het overnemen van het beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemaal een optimalisatie geeft van de prestatie van rwzi's. 2) In 2006 worden 3 optimalisatie studies opgestart. 3) In 2006 en verder wordt het in 2005 opgestelde Waterketenbeleid van HDSR uitgevoerd.
17.09	Must have/ Want to have	Stimuleren in 2005 en 2006 van aansluiten op riolering van het merendeel van de 760 (stand 1-1-2005) resterende ongerioleerde percelen en woonboten. Beheren van IBA's van aantal resterende lozingen (circa 50). Voor overige resterende lozingen het lozingenbesluit gaan handhaven.	

3.7.6 Projecten

Tabel: Investerings	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					
		Totaal	2005	2006	2007	2008	2009
	Doelstelling 17.00 (aanpak ongerioleerd Utrecht/AmvB)	1,728	1,301	0,137	0,290	-	-
	Doelstelling 17.01 (afkoppelplannen)	0,971	0,300	0,323	0,348	-	-
	Doelstelling 17.02 (stimuleringsregelingen)	1,473	1,473	-	-	-	-
	Doelstelling 17.06	-	-	-	-	-	-
	Doelstelling 17.08 (optimalisatie studies)	1,165	-	0,365	0,250	0,250	0,300
	Doelstelling 17.09	1,198	-	0,698	0,500	-	-
	Totaal	6,535	3,074	1,523	1,388	0,250	0,300

3.7.7 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	WVO-vergunningen en meldingen	0,622	0,836	0,792	0,765	-0,072 -8,6%
	Handhaving WVO	0,714	0,866	0,917	0,789	-0,077 -8,9%
	Rioleringsplannen en subsidies lozingen	1,918	3,388	1,859	1,010	-2,378 -70,2%
	Aanpak diffuse emissies derden	0,072	0,127	0,129	0,085	-0,042 -32,8%
	Totaal beheersing van lozingen	3,326	5,217	3,697	2,649	-2,568 -49,2%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	2,135	2,431	2,121	1,079	-1,352 -55,6%
	Personele kosten	1,212	1,408	1,470	1,359	-0,049 -3,5%
	Afschrijvingen	-0,006	1,426	0,123	0,236	-1,190 -83,4%
	Rente	0,003	0,003	0,005	0,006	0,003 105,3%
	Geactiveerde overhead	-0,018	-0,051	-0,022	-0,031	0,020 -39,2%
	Totaal per kostensoort	3,326	5,217	3,697	2,649	-2,568 -49,2%

3.7.8 Toelichting kostenoverzicht

Personeel- en kapitaallasten, geactiveerde overhead

De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

WVO-vergunningen en meldingen & Handhaving WVO (17.100 en 17.200)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,344	0,338	0,373	0,329	-0,009 -2,6%
	Personele kosten	1,005	1,213	1,273	1,151	-0,062 -5,1%
	Afschrijvingen	-0,007	0,150	0,059	0,068	-0,082 -54,8%
	Rente	0,003	0,003	0,005	0,006	0,003 105,3%
	Geactiveerde overhead	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000 -
	Totaal handhaving en vergunningverlening WVO	1,345	1,704	1,709	1,554	-0,150 -8,8%

Rioleringsplannen en subsidies lozingen (17.300)

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	1,746	2,024	1,679	0,696	-1,328 -65,6%
	Personele kosten	0,178	0,136	0,137	0,176	0,040 29,2%
	Afschrijvingen	0,001	1,276	0,064	0,168	-1,108 -86,8%
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000 -
	Geactiveerde overhead	-0,007	-0,049	-0,021	-0,031	0,019 -37,4%
	Totaal rioleringsplannen en subsidies lozingen	1,918	3,388	1,859	1,010	-2,378 -70,2%

Variabel (- € 1,328 miljoen)

Subsidies lozingen:

- Afname van de dotaties van € 1,284 miljoen. Afname bestaat uit:
 - Riolaanleg buitengebied € 0,365 miljoen;
 - Riolering (kwetsbare) buitengebieden € 0,142 miljoen;
 - Riolaanleg niet kwetsbare buitengebieden € 0,750 miljoen;
 - Saneren overstorten kwetsbare gebieden € 0,027 miljoen;

De afname is groter dan in de Voorjaarsnota 2005 was aangegeven. Dit komt omdat naar aanleiding van de recent opgestelde rapportage dat de inmiddels opgebouwde voorzieningen toereikend zijn voor de toekomstige geplande uitgaven.

Aanpak diffuse emissies derden (17.400)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
	Variabele kosten	0,044	0,068	0,069	0,054	-0,015 -21,3%
	Personele kosten	0,029	0,059	0,060	0,032	-0,027 -46,0%
	Afschrijvingen	-	-	-	-	-
	Rente	-	-	-	-	-
	Geactiveerde overhead	-0,001	-	-	-	-
	Totaal aanpak diffuse emissies derden	0,072	0,127	0,129	0,085	-0,042 -32,8%

Variabel
(- € 0,015
miljoen)

- Afname budget voor opdrachten onderzoeksbureaus inzake projecten van het provinciale Platform Diffuse Bronnen Utrecht.

3.8 Heffing en invordering (18.000)

Omschrijving van het beleidsveld Het opstellen en actueel houden van wet- en regelgeving, het opleggen van aanslagen en het afhandelen van verzoek-, bezwaar- en beroepsprocedures op het gebied van belastingenaanslagen. Betalingsverwerking, kwijtschelding en (dwang)invorderingsmaatregelen op het gebied van waterschapsbelastingen.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld heffing en invordering vallen zijn:

- Belastingheffing (18.100);
- Invordering (18.200).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Kostentoedelingsverordening	2001
	• Omslagklasseverordening	1995
	• Kwijtscheldingsregeling	1997

3.8.1 Belastingheffing (18.100)

Voor 2006 is een aantal behoorlijk aantal ingrijpende ontwikkelingen te verwachten waarvan de impact nog niet geheel is te overzien.

Omslagheffing

Implementatie van eventuele wijzigingen in het systeem van belastingheffing op basis van het IBO-rapport, onder andere over financiering van de waterschappen, zal naar verwachting niet plaatsvinden voor 2008. Tot die tijd zal de huidige heffingensystematiek gehandhaafd blijven. De leverancier van dit systeem heeft onlangs medegedeeld dat er geen onderhoud meer aan het heffingensysteem zal worden gepleegd. Dit product wordt beheerd door derden. Ook is de bijwerking van de kadastrale gegevens en de WOZ-waarden uitbesteed aan derden. Op korte termijn zal hiervoor een oplossing moeten worden gevonden.

Klanteninteractie

Er wordt gebruik gemaakt van call center als eerstelijnsopvang van de telefoon. Ongeveer 60.000 maal per jaar wordt er door een belastingplichtige telefonisch contact gezocht. Ruim 10% van de telefonische contacten wordt doorverbonden naar de afdeling Belastingen. Dit laatste heeft een negatieve invloed op de productiviteit. Thans wordt met een collega-waterschap onderzocht welke de mogelijkheden zijn om een gezamenlijk call-center op te zetten. De voordelen daarvan zijn een meer professionele benadering van de klant (geen standaardantwoord, maar een adequate oplossing) en daardoor minder schriftelijke reacties en andere nabewerking. Klanteninteractie vindt niet alleen plaats via telefoon, maar ook via internet. Momenteel ontvangen wij vele ongerichte reacties via internet. Ook daarin zal structuur moeten worden aangebracht. Ook dit aspect wordt in het onderzoek meegenomen.

1 aanslagbiljet

Dit voornemen is in 2005 niet uitgevoerd, omdat dit tot gevolg zou hebben gehad dat de inkomststroom ca. 3 maanden later op gang zou komen. (nieuwe WOZ-tijdvak, samenvoegen van bestanden etc.) Het renteverlies zou daardoor aanmerkelijk hoger zijn uitgevallen dan de besparing aan porti. Gezien het feit dat het ORBIS-systeem afgebouwd wordt, zal in 2006 ook geen samenvoeging plaatsvinden, maar zal worden gestreefd naar een zo snel mogelijke aanslagoplegging.

Afhandelingstermijn bezwaarschriften

In 2006 is de wettelijke afhandelingstermijn van bezwaarschriften 3 maanden. Momenteel is de afdeling Belastingen niet in staat aan deze termijn te voldoen. Een goed klanteninteractiesysteem zou het aantal bezwaarschriften kunnen

verminderen en de doorlooptijd verkorten. Dit lijkt een beter alternatief dan het uitbreiden van de personele formatie.

Burgerservicenummer

Per 1 januari 2006 zal het burgerservicenummer worden ingevoerd. De gevolgen voor de belastingssystemen en processen worden momenteel in kaart gebracht.

3.8.2 Invordering (18.200)

Invorderingsmaatregelen

Ondanks het verzenden van herinneringen en aanmaningen worden er jaarlijks ongeveer 20.000 dwangbevelen verzonden. Getracht wordt om zoveel mogelijk contacten met deurwaarders te vermijden (slecht voor het imago en hoge kosten en laag rendement). Om de impact van de dwangbevelen te versterken worden de belastingsschuldigen waarvan een telefoonnummer is te achterhalen op geautomatiseerde wijze gebeld. Het vervolgtraject is het uitbrengen van loonvorderingen. De resterende groep wordt via een incassobureau telefonisch en schriftelijk gemaand tot betalen. Pas daarna komen de deurwaarders in actie.

Invorderingscorrespondentie

Het aantal WSNP-gevallen (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen) en faillissementen neemt duidelijk toe. Ook het zoveel mogelijk schriftelijk en telefonisch invorderen levert extra correspondentie op.

Kwijtschelding

In 2005 is de samenwerking met de gemeenten geïntensiveerd op het gebied van de kwijtschelding. Dit proces zal nog verder worden gestroomlijnd. Opvallend is dit jaar het sterk toegenomen aantal beroepschriften. Aan de ene kant geeft dit aan dat de beoordeling van de kwijtscheldingsverzoeken niet lichtvaardig is. Aan de andere kant geeft dit, als deze trend doorzet, een behoorlijk grotere werklust.

3.8.3 Projecten

Tabel: Investerings	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					
		Totaal	2005	2006	2007	2008	2009
	Doelstelling 18.00 (vervanging belastingmodules)	0,515	0,200	0,315	-	-	-
	Totaal	0,515	0,200	0,315	-	-	-

3.8.4 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek.	Begr Vjn 2005	Begr	Verschil	Verschil
		2004	2005 (jr 2006)	2006	begr.	in %
	Belastingheffing	2,588	2,716	2,880	2,872	0,161 6,5%
	Invordering	0,964	0,412	0,517	0,566	0,154 37,4%
	Totaal heffing en invordering	3,551	3,128	3,396	3,437	0,310 9,9%

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek.	Begr Vjn 2005	Begr	Verschil	Verschil
		2004	2005 (jr 2006)	2006	begr.	in %
	Variabele kosten	2,911	2,471	2,762	2,633	0,161 6,5%
	Personele kosten	0,741	0,660	0,636	0,680	0,020 3,1%
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,120	0,120 -
	Rente	0,001	0,000	0,000	0,011	0,011 -
	Geactiveerde overhead	-0,102	-0,003	-0,002	-0,006	-0,003 99,7%
	Totaal kostensoorten heffing en invordering	3,551	3,128	3,396	3,437	0,310 9,9%

3.8.5 Toelichting kostenoverzicht

Personeel- en kapitaallasten, geactiveerde overhead

De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

Belastingheffing (18.100)

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %	
	Variabele kosten	2,229	2,257	2,385	2,256	-0,001	0,0%
	Personele kosten	0,412	0,462	0,497	0,491	0,029	6,2%
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,120	0,120	-
	Rente	0,000	0,000	0,000	0,011	0,011	-
	Geactiveerde overhead	-0,053	-0,003	-0,002	-0,006	-0,003	99,7%
	Totaal belastingheffing	2,588	2,716	2,880	2,872	0,156	5,7%

Variabel (- € 0,001 miljoen)

- -€ 0,160 miljoen wordt veroorzaakt door het feit dat geen dotatie ten behoeve van de voorziening verkiezingen meer plaatsvindt. Volgens de nieuwe accountingregels is een dergelijke voorziening niet meer geoorloofd.
- € 0,159 miljoen wordt veroorzaakt door stijgende kosten inzet callcenter, porto (2 aanslagen i.p.v. 1 aanslag), aankoop gegevensbestanden.

Invordering (18.200)

Tabel: Kosten per kostensoort	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %	
	Variabele kosten	0,682	0,214	0,377	0,376	0,162	75,9%
	Personele kosten	0,330	0,198	0,140	0,189	-0,009	-4,3%
	Afschrijvingen	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Rente	0,001	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Geactiveerde overhead	-0,049	0,000	0,000	0,000	0,000	-
	Totaal invordering	0,964	0,412	0,517	0,566	0,154	37,4%

Variabel (€ 0,162 miljoen)

- € 0,162 miljoen wordt veroorzaakt door lagere opbrengsten van aanmaningen en dwangbevelen.

3.9 Algemene bedrijfsvoering (19.000 en 21.000)

Omschrijving van het beleidsveld Alle activiteiten die gericht zijn op het besturen van het waterschap, waaronder de ambtelijke voorbereiding van bestuursvergaderingen. De centrale en extern gerichte voorlichtende activiteiten van het waterschap.

De beleidsproducten die onder het beleidsveld algemene bedrijfsvoering vallen zijn:

- Bestuur (19.100);
- Externe communicatie (19.200);
- Ondersteunende producten (21.100).

Relevante nota's	Nota's	Datum vastgesteld
	• Voorjaarsnota 2004 (2005-2009)	21 april 2004
	• Nota financiële grondslagen	21 april 2004
	▪ Regeling Financieel Beheer	September 2002
	▪ Communicatieplan	2000
	▪ Informatie Beleids Plan	2003

3.9.1 Externe communicatie (19.200)

Externe communicatie Na aanpassing van de vormgeving in 2005, wordt in 2006 een content management systeem (CMS) voor onze internet- en intranetsite geïmplementeerd. Deze CMS is geselecteerd in samenwerking met andere waterschappen onder de vlag van Het Waterschapshuis, een platform waarin waterschappen samenwerken met name op ICT-gebied.

Door de toegestane uitbreiding met 1 fte communicatie-adviseur/voorlichter kan in 2006 structureel meer aandacht worden besteed aan de communicatie over het NBW, de EKW en uiteraard de gevolgen van deze regelingen voor ons werkgebied. Ook voor andere zaken vermeld in het communicatiebeleidsplan 2005-2008 kan de uitvoering nu ter hand worden genomen.

3.9.2 Ondersteunende producten (21.100)

Personeel en organisatie *Professionalisering organisatie*
De komende jaren staan in het teken van de verdere ontwikkeling van de kwaliteit en professionaliteit van de medewerkers.
Dit resultaat wordt van twee zijden gevoed. Enerzijds is gestart met training van het hoger- en middenkader, waardoor zij beter in staat zijn hun mensen te begeleiden en te coachen.
Anderzijds wordt door middel van het houden van POP gesprekken (persoonlijk ontwikkelperspectief) en de uitkomsten daarvan, de overige medewerkers van de organisatie getraind.
Jaarlijks zal worden bepaald welke aandachtgebieden worden uitgewerkt.

FUWATER

Uit het arbeidsvoorwaardenakkoord 2003-2004 zijn landelijk afspraken gemaakt omtrent de wijze van functiebeschrijven en functiewaarderen (FUWATER). De komende jaren zal nadere uitwerking van dit project plaatsvinden. Naar verwachting is de looptijd van het traject anderhalf tot twee jaar.
Start project september 2005.

Kwaliteitszorg, arbeidsomstandigheden- en milieuzorg In navolging van de sector Zuiveringbeheer is organisatiebreed gestart om een KAM-systeem op te zetten, gevolgd door certificering. KAM staat voor Kwaliteit, Arbeidsomstandigheden en Milieu.
Kwaliteit heeft te maken met een goed product of een proces dat optimaal verloopt. Arbeidsomstandigheden staan voor gezond en veilig werken en welzijn en milieu heeft alles te maken met het zorgzaam en duurzaam omgaan met het

milieu. Het traject is eind 2004 gestart en loopt tot begin 2007.

De sector Waterbeheer beschikt over 0,5 fte voor Arbo-zorg.

Mede gezien de implementatie van de KAM-zorg in 2006, waarbij tevens aandacht moet worden geschonken aan het milieu-aspect en de kwaliteitszorg, en het feit, dat het waterschap door een wijziging van de Arbo-wetgeving per 1 juli 2005 dient te beschikken over een preventie medewerker, wordt voorgesteld om de capaciteit op dit punt voor de sector Waterbeheer uit te breiden van 0,5 naar 1.0 fte.

**Informatie
beleid en
auto-
matisering**

Informatie Beleidsplan 2004 – 2007

Het Informatiebeleidsplan 2004 – 2007 (AB, 25 feb 2004) geeft richting aan de informatievoorziening in de komende jaren. In het kader van dit plan worden er verschillende projecten uitgevoerd. De belangrijkste projecten in 2006 zijn:

- Elektronische dienstverlening
Dit project is gestart met het bepalen van de te volgen koers en ambitieniveau. Vervolgens zal er een implementatietraject volgen. Deze implementatiefase zal de komende jaren (t/m 2007) in beslag nemen.
- Informatiearchitectuur
Landelijk participeren 17 waterschappen in het project Waterschaps Informatie Architectuur (WIA). HDSR zal daarbij aansluiten in het kader van het eigen project waterschapsarchitectuur dat in het voorjaar van 2005 zal starten en doorlopen tot in 2006.
- Stuurinformatie
De rapportages uit de verschillende geautomatiseerde systemen met behulp van Business Objects is aanzienlijk verbeterd. Een volgende stap in de informatievoorziening is rapporteren van gegevens uit verschillende databases. Met het uitvoeren van het project Stuurinformatie wordt hieraan invulling gegeven. Dit project wordt gestart in 2005 en zal doorlopen in 2006.

Kantoorautomatisering

Vanuit de organisatie nemen de wensen ten aanzien van de kantoor-automatisering toe. Deze ontwikkeling zal zich doorzetten in de komende jaren. Het gereserveerde budget voor de komende jaren zal toereikend zijn. De kosten zullen wel stijgen, maar er wordt kostenvoordeel verwacht van de samenwerking met andere schappen. Deze samenwerking is geïnitieerd door de Tasforce ICT en is vervolgens ondergebracht in het Waterschapshuis.

**Centrale
(geo)grafische
informatie**

Binnen de waterschappen worden er een tweetal GIS-systemen gebruikt, Intwis en GIS6. Mede geïnspireerd door de samenwerkingsgedachte vanuit de Taskforce, wordt er gedacht aan samenwerking tussen deze twee organisaties. Op dit moment bestaat er nog geen concreet plan over de invulling van deze samenwerking. Om deze samenwerking te realiseren zal er echter de komende jaren een extra inspanning moeten worden geleverd. Indien nodig kan voor extra financiering hiervan aanspraak gemaakt worden op het project GIS in het IBP 2004- 2007.

Financiën

Een goed administratief proces is een voorwaarde voor betrouwbare en tijdige rapportages. Het verbeteren van het administratieve proces zal daarom ook in dit begrotingsjaar de nodige aandacht vragen. Door het opstellen, verbeteren en handhaven van procedures zal meer uniformiteit en inzicht in het proces worden verkregen, wat de kwaliteit van het proces zal verhogen.

De administratieve systemen zijn klaargemaakt voor verdere optimalisatie. Om de functionaliteit van het systeem verder uit te bouwen en om het doorontwikkelen van rapportages mogelijk te maken is het noodzakelijk gebleken om meer volgens de standaarden van het systeem te werken. Door het verwijderen van maatwerk en het upgraden van de software naar een nieuwere

versie is aan deze voorwaarde voldaan.

Het uitbouwen van de functionaliteit en het ontwikkelen van de rapportages is inmiddels gestart en zal de komende jaren nog veel tijd en geld vragen. De kosten voor deze ontwikkelingen tezamen met het technisch en functioneel beheer zijn jaarlijks geraamd op € 0,200 miljoen.

Interne faciliteiten

Huisvesting

Het in 2005 aangekochte pand Poldermolen 3 ('vleugel D') is inmiddels in gebruik genomen door de organisatie. De beheerskosten zijn op basis van het vloeroppervlak, afgezet tegen de beheerskosten van het pand Poldermolen 2, in eerste instantie geraamd op € 0,050 miljoen per jaar. In de voorjaarsnota 2005 is al rekening gehouden met dit bedrag. Aan de hand van ervaringscijfers zal worden bekeken of dit ook in de praktijk een reële raming is.

3.9.3 Doelstellingen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
19.00	Must have	Algemene Bedrijfsvoering (algemeen)	o.a. bestuursverkiezingen
21.00	Should have	Algemene Bedrijfsvoering (algemeen)	o.a. kantoorautomatisering,
30.06	Want to have	Informatie Beleidsplan	
30.07	Want to have	Kantoorautomatisering	

3.9.4 Projecten

Tabel: Investerings	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Prognose uitgaven					
		Totaal	2005	2006	2007	2008	2009
	Doelstelling 19.00 (watch/bestuursverkiezingen)	0,985	0,037	0,307	0,567	0,037	0,037
	Doelstelling 21.00 (IBP/vervanging kantoorautom)	5,275	1,021	1,071	1,141	1,021	1,021
	Doelstelling 30.06 Informatie Beleids Plan	-	-	-	-	-	-
	Doelstelling 30.07 Kantoorautomatisering	0,123	-	0,123	-	-	-
	Totaal	6,260	1,058	1,501	1,708	1,058	1,058

3.9.5 Kostenoverzicht

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Rek.	Begr Vjn 2005	Begr	Verschil	Verschil
		2004	2005 (jr 2006)	2006	begr.	in %
	Interne organisatie	1,111	1,203	1,385	1,360	0,156 13,0%
	Ondersteunende afdelingen	5,318	5,759	5,270	5,315	-0,444 -7,7%
	Bestuur	0,918	1,496	1,535	1,794	0,298 19,9%
	Huisvesting	2,114	2,289	2,456	2,522	0,233 10,2%
	Totaal algemene bedrijfsvoering	9,462	10,748	10,646	10,991	0,243 2,3%

Tabel:	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
Kosten per kostensoort						
	Variabele kosten	3,662	4,232	4,397	4,454	0,222 5,2%
	Personele kosten	4,419	4,674	4,896	4,951	0,277 5,9%
	Afschrijvingen	1,184	1,408	0,956	1,186	-0,222 -15,8%
	Rente	0,394	0,450	0,425	0,430	-0,020 -4,4%
	Geactiveerde overhead	-0,198	-0,017	-0,027	-0,031	-0,014 80,0%
	Totaal kostensoorten algemene bedrijfsvoering	9,462	10,748	10,646	10,991	0,243 2,3%

3.9.6 Toelichting kostenoverzicht

Personeel- en kapitaallasten, geactiveerde overhead De personeellasten, de kapitaallasten en de geactiveerde overhead worden centraal toegelicht in hoofdstuk 11 'de begroting van de kostensoorten 2006'.

Interne organisatie

Tabel:	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
Kosten per beleidsproduct						
	Variabele kosten	0,388	0,687	0,779	0,718	0,032 4,6%
	Personele kosten	0,544	0,517	0,606	0,641	0,124 24,1%
	Afschrijvingen	0,154	0,000	0,000	0,000	0,000 -
	Rente	0,051	0,000	0,000	0,000	0,000 -
	Geactiveerde overhead	-0,026	0,000	0,000	0,000	0,000 -
	Totaal interne organisatie	1,111	1,203	1,385	1,360	0,156 13,0%

Variabel (- € 0,032 miljoen)

- Toename m.b.t. organisatie en personeelsbeleid van € 0,082 miljoen.
- Afname van € 0,050 bij de post onvoorzien.

Ondersteunende afdelingen

Tabel:	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
Kosten per kostensoort						
	Variabele kosten	1,856	1,770	1,734	1,709	-0,061 -3,4%
	Personele kosten	2,605	2,645	2,789	2,625	-0,020 -0,8%
	Afschrijvingen	0,736	1,248	0,698	0,923	-0,325 -26,0%
	Rente	0,244	0,112	0,069	0,083	-0,030 -26,4%
	Geactiveerde overhead	-0,123	-0,017	-0,021	-0,025	-0,008 48,3%
	Totaal ondersteunende afdelingen	5,318	5,759	5,270	5,315	-0,444 -7,7%

Variabel (- € 0,061 miljoen)

- Voor training middenkader, het houden van functioneringsgesprekken en MD traject is € 0,050 miljoen extra opleidingskosten geraamd. Toename was al voorzien in Voorjaarsnota.
- Voor uitbreiding van de software voor de salarisadministratie (onkosten-declaraties) is € 0,020 miljoen extra opgenomen onder het product personeelsbeleid en beheer.
- De waterschappen werken via het "Waterschapshuis" samen op het gebied van ICT. Een deelnemersbijdrage is opgenomen van € 0,015 miljoen.

Bestuur

Tabel:
Kosten per
beleidsproduct

(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr	Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %
Variabele kosten	0,680	0,556	0,611	0,703	0,147	26,5%
Personele kosten	0,234	0,937	0,927	1,093	0,156	16,7%
Afschrijvingen	0,001	0,001	0,001	0,001	0,000	0,0%
Rente	0,002	0,002	0,002	0,002	0,000	-8,0%
Geactiveerde overhead	0,000	0,000	-0,005	-0,006	-0,006	-
Totaal bestuur	0,918	1,496	1,535	1,794	0,298	19,9%

Variabel
(+ € 0,147
miljoen)

- Het budget voor bestuur bestaat eigenlijk geheel uit contributies aan Unie van Waterschappen, de STOWA. De bijdrage is grotendeels gekoppeld aan de belastingopbrengsten van het waterschap. Zijn er meer opbrengsten, dan stijgen ook de contributies. Stijging t.o.v. de Voorjaarsnota is € 0,068 miljoen. Een deel van de stijging (ongeveer € 0,050 miljoen) wordt ook veroorzaakt door een nieuwe financieringsstructuur van de STOWA, waardoor de kosten nu bij het product bestuur terechtkomen en niet meer bij zuiveringsbeheer.
- De doorbelasting bedraagt € 0,087 miljoen meer t.o.v. de Voorjaarsnota.

Huisvesting

Tabel:
Kosten per
Kostensoort

(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr	Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %
Variabele kosten	0,738	1,219	1,272	1,323	0,103	8,5%
Personele kosten	1,035	0,575	0,574	0,592	0,017	2,9%
Afschrijvingen	0,293	0,159	0,257	0,262	0,103	64,7%
Rente	0,097	0,336	0,353	0,346	0,010	3,0%
Geactiveerde overhead	-0,049	-0,001	-0,001	-0,001	0,000	26,8%
Totaal huisvesting	2,114	2,289	2,456	2,522	0,233	10,2%

Variabel
(+ € 0,103
miljoen)

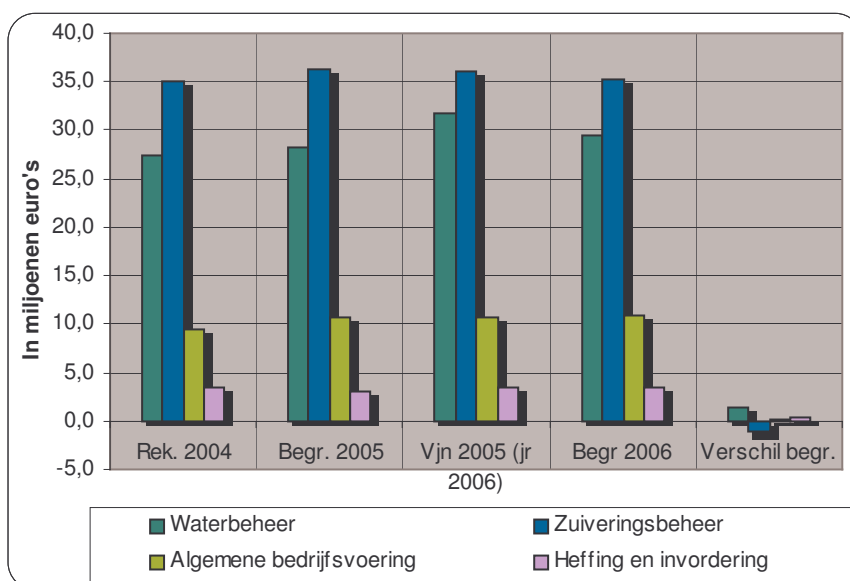
- Extra huisvestingskosten van € 0,040 miljoen vanwege nieuw pand. Toename was al voorzien in Voorjaarsnota. (Zie bladzijde 49).
- Voor het beheer van het wagenpark is € 0,063 miljoen extra opgenomen. De reis- en verblijfkosten zullen hierdoor lager uitvallen.

4 Samenvatting kostenontwikkeling

Tabel:
Kosten per
beleidsproduct

(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %
Planvorming	1,725	3,084	3,508	2,375	-0,709	-23,0%
Waterkeringen	4,198	4,241	4,855	4,904	0,664	15,6%
Watersystemen	16,939	14,936	18,882	18,905	3,968	26,6%
Zuiveringstechnische werken	35,115	36,365	36,122	35,252	-1,113	-3,1%
Vaarwegen en havens	0,476	0,040	-0,011	0,010	-0,031	-76,0%
Vergunningverlening en handhaving keur	0,764	0,663	0,750	0,698	0,036	5,4%
Beheersing van lozingen	3,326	5,217	3,697	2,649	-2,568	-49,2%
Heffing en invordering	3,551	3,128	3,396	3,437	0,310	9,9%
Algemene bedrijfsvoering	9,462	10,748	10,646	10,991	0,243	2,3%
Totaal HDSR	75,557	78,421	81,845	79,221	0,800	1,0%

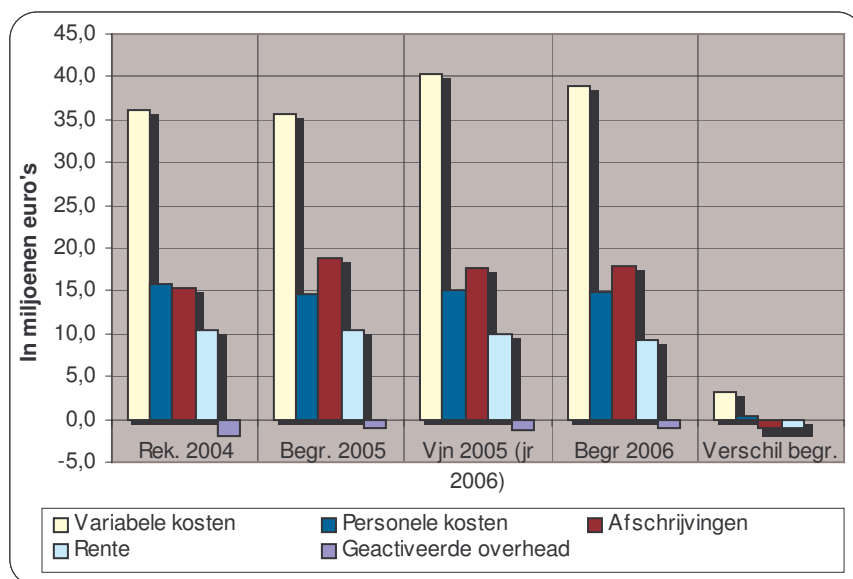
Grafiek:
Totale kosten
HDSR

Tabel:
Kosten per
kostensoort

(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %
Variabele kosten	36,159	35,752	40,399	38,554	2,803	7,8%
Personele kosten	15,685	14,541	15,058	14,944	0,402	2,8%
Afschrijvingen	15,373	18,786	17,699	17,551	-1,236	-6,6%
Rente	10,313	10,443	9,845	9,279	-1,165	-11,2%
Geactiveerde overhead	-1,972	-1,102	-1,155	-1,107	-0,005	0,4%
Totaal kostensoorten HDSR	75,557	78,421	81,845	79,221	0,800	1,0%

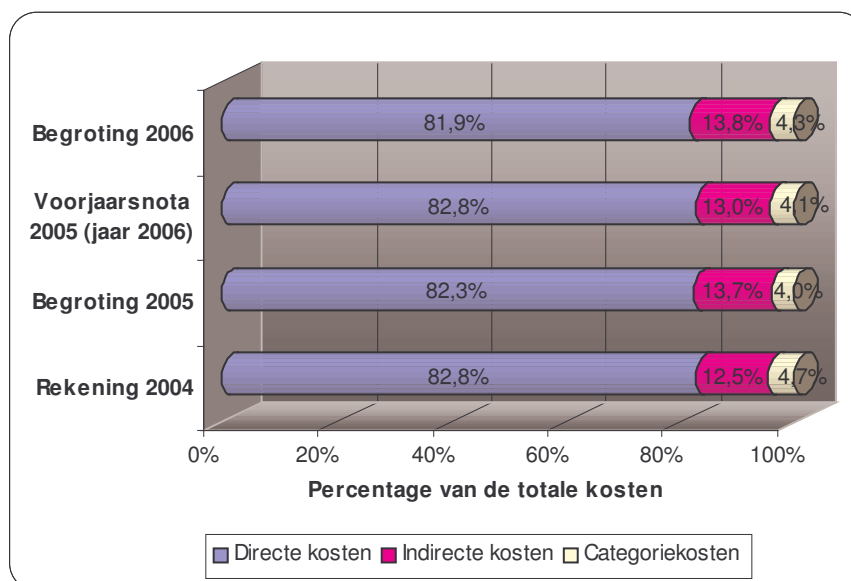
**Grafiek:
Totale kosten
HDSR per
kostensoort**

Totale kosten

De totale kosten van het waterschap worden veroorzaakt door activiteiten die zowel direct aan de taakuitvoering gerelateerd zijn (directe kosten), als aan de waterschapsbelastingen (categoriekosten) en het bestuur en de ondersteunende afdelingen (indirecte kosten). De ontwikkeling van de verhouding tussen deze kostensoorten wordt hieronder weergegeven.

**Grafiek:
Verhouding
kosten-
soorten**

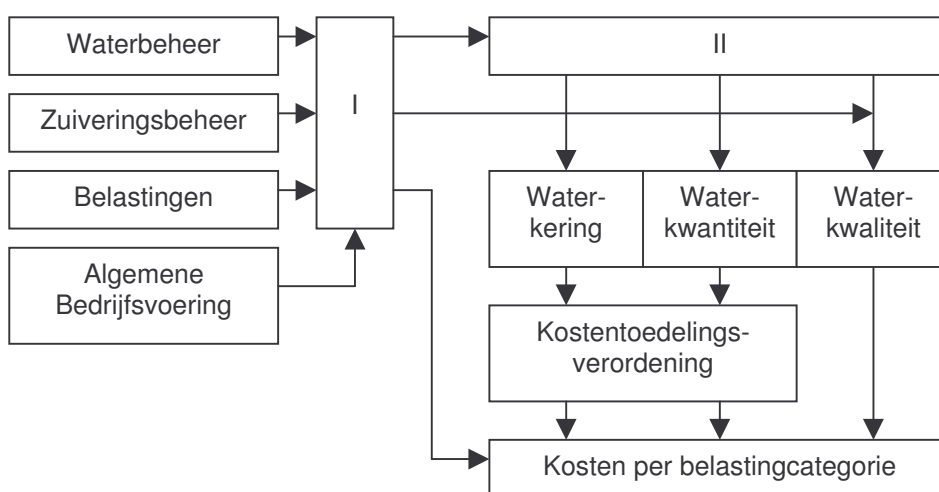
5 Kosten per taak

Algemeen

Alle activiteiten van het waterschap zijn te splitsen in drie groepen:

- Activiteiten die rechtstreeks te maken hebben met de uitvoerende taken van het waterschap. Hier vallen de producten van waterbeheer (inclusief strategie en plannen) en zuiveringsbeheer onder;
- De heffing en invordering van de waterschapsbelastingen;
- Activiteiten die ondersteunend zijn aan de bovenstaande activiteiten. Hieronder vallen de producten van bestuur en directie, personeelszaken, automatisering, algemene en juridische zaken, financiën en planning & control. Het totaal van deze activiteiten wordt ook wel Algemene Bedrijfsvoering genoemd en de kosten hiervan zijn de overheadkosten.

Om de hoogte van de belastingtarieven te kunnen bepalen, moeten alle kosten van het waterschap doorberekend worden naar de belastingcategorieën. In de onderstaande figuur wordt aan gegeven hoe dat gebeurt.

Toelichting op het schema

- De kosten van Algemene Bedrijfsvoering worden via diverse sleutels (I) verdeeld naar Waterbeheer, Zuiveringsbeheer en Belastingen;
- De kosten van Waterbeheer worden via verdeelsleutels (II) toegerekend aan de taken Waterkeringen, Waterkwantiteit en Waterkwaliteit;
- De kosten van Zuiveringsbeheer worden rechtstreeks aan de taak Waterkwaliteit toegerekend;
- De kosten van Belastingen worden via sleutels verdeeld naar de taken Waterkeringen, Waterkwantiteit en Waterkwaliteit. Deze sleutels zijn berekend door eerst de kosten toe te rekenen aan de belastingcategorieën en dan terug te rekenen naar de taken.

In de financiële begroting wordt hier verder op in gegaan. De kosten per taak zijn de integrale kosten van de taakuitvoering. De kostenontwikkeling per taak ziet er als volgt uit:

Tabel:
Kosten per
taak

(In miljoenen euro's, afroundingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Vershil begr.	Vershil in %
Waterkeringsbeheer	5,588	6,625 7,333	7,313	0,688	10,4%
Index		100 111	110		
Waterkwantiteitsbeheer	17,195	16,404 18,745	18,266	1,862	11,3%
Index		100 114	111		
Waterkwaliteitsbeheer	47,217	55,392 55,767	53,642	-1,750	-3,2%
Index		100 101	97		
Totaal	70,000	78,421 81,845	79,221	0,800	1,0%
Index		100 104	101		

Kosten- toedeling percentages

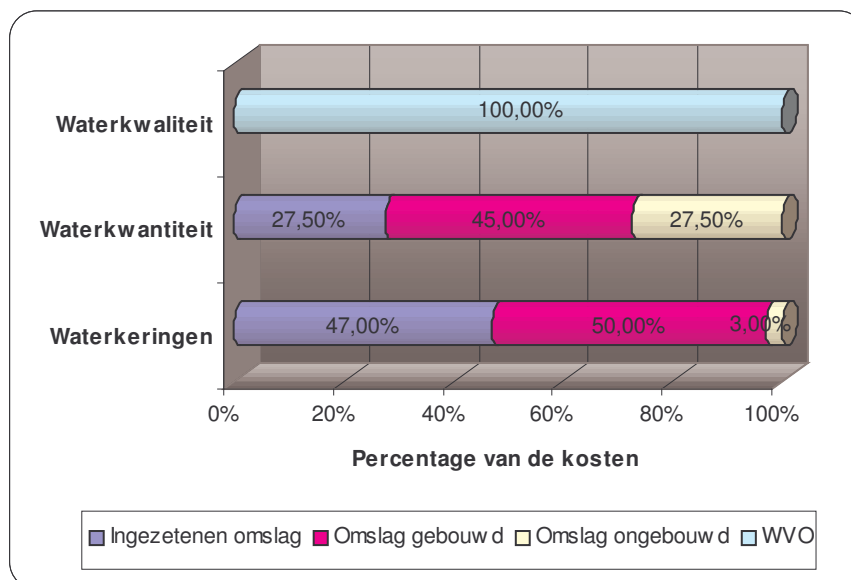
De kosten van de taken voor het waterschap worden doorberekend aan groepen van belastingbetalers (belangencategorieën). Voor zover een taak slechts één belangencategorie heeft, hoeft er geen verdeling van de kosten bepaald te worden. Dit is het geval bij de kosten van het waterkwaliteitsbeheer. De kosten van de waterkeringszorg en het waterkwantiteitsbeheer worden gedragen door drie belangencategorieën, de ingezetenen, eigenaren gebouwd onroerend goed (gebouwd) en eigenaren ongebouwd onroerend goed (ongebouwd). Om de bijdragen per belangencategorie te bepalen worden de kosten van deze taken verdeeld met behulp van kostentoedelingspercentages. Deze kostentoedelingspercentages zijn vastgelegd in de kostentoedelingsverordening van het waterschap. De kostentoedelingsverordening geldt voor de periode 2002 - 2006. Deze percentages worden tenminste eenmaal per vijf jaar herzien. Voor het laatst is dit gedaan in 2001.

Methode Delfland

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2005 is gezien wat de gevolgen zijn van de "Methode Delfland". De besluitvorming hierover is dat De 'Methode Delfland' per 1 januari 2007 zal worden toegepast voor de kostentoedelingsverordening.

Hieronder staan de percentages weergegeven zoals die in 2001 zijn vastgesteld.

Grafiek: Kosten- toedelings- verordening

6 Heffingsmaatstaven en tarieven 2006

Tabel:
bruto heffings-
maatstaven

Categorie	Taak	Een heid	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
Ingezetenen	Wkr	Wr	287.211	289.381	2.170
Ingezetenen	Wkn	Wr	287.211	289.381	2.170
Gebouwd	Wkr	Woz	22.554.657	29.618.311	7.063.654
Gebouwd	Wkn	Woz	17.844.783	23.508.596	5.663.813
Ongebouwd	Wkr	Ha	59.259	59.169	361
Ongebouwd	Wkn	Ha	54.155	54.073	278
WVO-forfaitair	Wkl	Ve's	733.483	690.624	-42.859
WVO-bedrijven	Wkl	Ve's	256.008	293.626	37.618
WVO-oude jaren	Wkl	Ve's	20.000	0	-20.000
WVO-totaal	Wkl	Ve's	1.009.491	984.250	-25.241
Gehanteerde afkortingen:					
Wkr = Waterkering			Wr = woonruimten		
Wkn = Waterkwantiteit			WOZ = WOZ-eenheden		
Wkl = Waterkwaliteit			Ha = hectares		
			Ve = vervuilingseenheid		

Ingezetenen Voor 2006 wordt een stijging verwacht van netto 2.000 en bruto 2.170 ingezetenen.

Gebouwd Het aantal WOZ-eenheden stijgen sterk als gevolg van de laatste taxatieronden. Daarnaast is de waarde van een WOZ-eenheid van 2.268 aangepast naar 2.500 als gevolg van de wijziging in de gemeentewet.

Ongebouwd Door het uitbreidende bebouwde gebied neemt het ongebouwde gebied langzaam af. Bij de meerjarenraming is rekening gehouden met een gemiddelde (bruto) afname van 83 hectare per jaar voor de waterkwantiteit en 90 hectare per jaar voor de waterkeringen.

WVO Binnen de WVO-eenheden heeft op basis van de nieuwe gegevens een verschuiving plaatsgevonden van woonruimten naar bedrijven. De oude jaren zijn komen te vervallen.

Tabel:
voorgestelde
tarieven

(In euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Vjn 2005 (jr 2006)	Begroting 2006
Ingezetenenomslag	31,92	33,48	32,88
Index	100	105	103
Omslag gebouwd	0,52*	0,52	0,52
Index	100	100	100
Omslag ongebouwd	80,00	84,00	80,00
Index	100	105	100
Verontreinigingsheffing	55,80	57,60	55,80
Index	100	103	100

* Aanpassing WOZ-eenheid van 2.268 naar 2.500. Het tarief was 0,47

Tarieven

De genoemde tarieven leveren in combinatie met de eerder genoemde kosten de volgende toevoegingen (+) en onttrekkingen (-/-) aan de algemene reserves op in 2006:

Tabel:
algemene
reserves

(In euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006
Ingezetenenomslag	1,062	0,514
Omslag gebouwd	1,220	0,334
Omslag ongebouwd	0,000	-0,490
Verontreinigingsheffing	-2,972	-2,446
Totaal	-0,689	-2,088

Tariefs- opbouw

In de volgende tabel staat de opbouw van de tarieven weergegeven.

Tabel:
Opbouw
tarieven (in euro's
en %)

Inclusief overhead (afrondingsverschillen mogelijk)	Ingezetenen- omslag		Omslag gebouwd		Omslag ongebouwd		WVO	
	€	%	€	%	€	%	€	%
Eigen plannen	1,32	4,2%	0,02	4,4%	4,94	5,5%	0,96	1,6%
Plannen van derden	0,96	3,1%	0,02	3,3%	3,91	4,4%	0,61	1,1%
Totaal planvorming	2,28	7,3%	0,04	7,6%	8,84	9,9%	1,57	2,7%
Beheerinstrumenten waterkering	1,55	5,0%	0,02	3,8%	0,53	0,6%	-	0,0%
Aanleg/onderhoud waterkering	6,74	21,7%	0,08	16,4%	2,30	2,6%	-	0,0%
Dijkbewaking/calamiteitenbestr.	0,17	0,5%	0,00	0,4%	0,06	0,1%	-	0,0%
Totaal waterkeringen	8,46	27,2%	0,10	20,5%	2,88	3,2%	-	0,0%
Beheerinstrumenten watersyst.	0,61	2,0%	0,01	2,3%	3,26	3,7%	0,28	0,5%
Aanleg/onderhoud watersystemen	2,67	8,6%	0,05	10,0%	14,27	16,0%	1,23	2,1%
Baggeren waterlopen/saneren	4,03	13,0%	0,08	15,0%	21,50	24,2%	4,31	7,4%
Beheer hoeveelheid water	4,23	13,6%	0,08	15,8%	22,58	25,4%	1,13	1,9%
Calamiteitenbestrijding watersyst	0,09	0,3%	0,00	0,3%	0,47	0,5%	0,09	0,2%
Monitoring watersystemen	0,63	2,0%	0,01	2,3%	3,35	3,8%	1,26	2,2%
Totaal watersystemen	12,26	39,4%	0,23	45,8%	65,43	73,5%	8,30	14,2%
Getransporteerd afvalwater	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	2,80	4,8%
Gezuiverd afvalwater	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	27,23	46,7%
Verwerkt slib	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	7,74	13,3%
Afvalwaterbehandeling dr derden	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	0,49	0,8%
Totaal zuiveringsbeheer	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	38,26	65,6%
Beheersinstrumenten vaarwegen	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%
Aanleg en onderhoud vaarwegen	0,61	2,0%	0,01	2,3%	3,28	3,7%	-	0,0%
Verkeersregeling/veiligheid	0,47	-1,5%	0,01	-1,7%	2,48	-2,8%	-	0,0%
Totaal vaarwegen	0,15	0,5%	0,00	0,6%	0,79	0,9%	-	0,0%
Keur	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%
Vergunningen/keurontheffingen	0,51	1,7%	0,01	1,7%	2,09	2,3%	0,05	0,1%
Handhaving keur	0,67	2,1%	0,01	2,3%	2,71	3,0%	0,07	0,1%
Totaal handhaving en keur	1,18	3,8%	0,02	4,0%	4,80	5,4%	0,13	0,2%
WVO-vergunningen en meldingen	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	1,31	2,3%
Handhaving WVO	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	1,25	2,1%
Rioleringsplan./subsidies lozing.	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	1,25	2,1%
Aanpak diffuse emissies derden	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	0,13	0,2%
Totaal beheersing lozingen	-	0,0%	-	0,0%	-	0,0%	3,94	6,8%
Totaal bestuur/niet-regl.taken	1,45	4,7%	0,02	4,2%	3,16	3,5%	0,74	1,3%
Heffing	2,11	6,8%	0,07	12,9%	1,59	1,8%	1,32	2,3%
Invordering	0,63	2,0%	0,02	3,3%	0,42	0,5%	0,24	0,4%
Totaal belastingen	2,75	8,8%	0,08	16,2%	2,01	2,3%	1,56	2,7%
Kwijtscheldingen	2,30	7,4%	-	0,0%	-	0,0%	2,74	4,7%
Bezwaren	0,12	0,4%	0,00	0,5%	-	0,0%	0,69	1,2%
Oninbaar	0,15	0,5%	0,00	0,5%	1,12	1,3%	0,35	0,6%
Totaal kwijtsch/bezw/oninbaar	2,58	8,3%	0,01	1,0%	1,12	1,3%	3,78	6,5%
Totaal kosten	31,10	100,0%	0,51	100,0%	89,04	100,0%	58,28	100,0%
Inzet reserves	1,78	5,7%	0,01	2,6%	9,04	-10,2%	2,48	-4,3%
Tarief	32,88	105,7%	0,52	102,6%	80,00	89,8%	55,80	95,7%

7 Reservepositie

Algemeen In de Nota financiële grondslagen is afgesproken dat de reservepositie tussen 20 en 35 % van de jaarlijkse exploitatie moet blijven. Komt deze ratio buiten de gedefinieerde bandbreedte dan vormt de reservepositie bij de Voorjaarsnota onderwerp van discussie in het algemeen bestuur.

Toelichting op de ratio De ratio wordt gevormd door de reservepositie gedeeld door de exploitatie, uitgedrukt in een percentage.
Reservepositie: de algemene reserve van het waterschap (opgesplitst naar de vier belastingcategorieën) in miljoenen euro's
Exploitatie: de totale netto kosten per jaar, dus na aftrek van de overige (niet-belasting) baten, in miljoenen euro's

Reserveratio Volgens de Jaarrekening 2004 bedraagt de algemene reserve na winstbestemming € 22,925 miljoen. Het voorlopige resultaat over 2005 (input Burap 2005 no.1) wordt ingeschat op € 0,759 miljoen. Daarnaast valt de bestemmingsreserve klimaatverandering ultimo 2005 vrij (€ 1,776 miljoen). Aan het begin van 2006 is de verwachte reservepositie dus € 25,460 miljoen. Voor 2006 wordt een onttrekking aan de reserves voorzien van € -2,088 miljoen zodat er ultimo 2006 € 23,372 miljoen over blijft voor tariefsegalisatie. Afgezet tegen de totale exploitatie van € 79,221 miljoen levert dit een reserveratio op van 29,5%.

Tabel:
Reservepositie

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)		Bron
Algemene reserves op 31 december 2004	22,925	Jaarrekening 2004
Resultaat 2005	2,535	Burap 2005-1
Algemene reserves op 31 december 2005	25,460	
Resultaat 2006	-2,088	Begroting 2006
Eigen vermogen op 31 december 2006	23,372	
Exploitatie 2006	79,221	Begroting 2006
Ratio reserves/exploitatie	29,5%	

8 Risicoparagraaf

Algemeen	In deze paragraaf worden alle redelijk voorzienbare risico's verwerkt waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van ons waterschap.
Arbitrage rwzi Breukelen	In het kader van de inmiddels afgeronde (ver)nieuwbouw van de rwzi Breukelen loopt een arbitrageprocedure. De uitkomst hiervan is op z'n vroegst in 2006 te verwachten.
Kaderrichtlijn Water	De gevolgen van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKRW) zijn nog onbekend. In 2007 en 2008 wordt een stroomgebiedsplan opgesteld, waarin de doelen en maatregelen worden vastgelegd om de waterkwaliteit in het beheersgebied te verbeteren. Een kostenraming zal hierbij ook worden opgenomen voor de periode 2009 tot 2015. De financiële consequenties zijn dan pas inzichtelijk.
Vaarweg-beheer	Met de provincies Zuid-Holland en Utrecht is ambtelijk overleg gaande over de verdeling van de kosten die het waterschap voor het vaarwegbeheer maakt. Het uitgangspunt van het waterschap is dat de meerkosten voor het vaarwegbeheer, die uitstijgen boven de kosten voor het reguliere waterbeheer, door de provincies worden bekostigd. Het gaat hierbij onder meer om de volgende wateren: de Grecht, Oude Rijn en Leidsche Rijn. Tot en met 2004 is een vordering van € 0,750 miljoen opgevoerd. Dit is een voorzichtige schatting vooruitlopend op de uitkomst van het overleg.
Omzet-belastingen WVO-subsidies	In de Wet verontreiniging oppervlaktewater is sinds 1 januari 2001 expliciet de mogelijkheid opgenomen om aan een bedrijf – onder voorwaarden - subsidie te verstrekken om te voorkomen dat het bedrijf zelf afvalwater gaat voorzuiveren. Hiermee kan een optimale benutting van zuiveringsinstallaties van het waterschap worden veiliggesteld en een (aanzienlijke) verhoging van de tarieven van de WVO-heffing worden voorkomen. Het Ministerie van Financiën stelt zich op het standpunt dat de verstrekking van een dergelijke WVO-subsidie in BTW-termen een belaste vergoeding betreft voor een prestatie van het bedrijf aan het waterschap. Deze prestatie bestaat in deze optiek uit het voldoen aan de bij overeenkomst aangegane verplichting tot het afzien van (voor)zuivering van afvalwater. De Unie van Waterschappen vindt dit standpunt voor discussie vatbaar. BTW-heffing is maatschappelijk ongewenst, omdat het de inzet van deze subsidies in belangrijke mate zou frustreren. De voorstellen voor een herziening van de financieringsstructuur, die een structurele oplossing bieden voor de afhaakproblematiek, spelen hierbij ook een rol. Een kabinetsstandpunt laat reeds enige jaren op zich wachten. De Unie van Waterschappen zal opnieuw bestuurlijk overleg gaan voeren over de ontstane BTW-problemen met betrekking tot de WVO-subsidies met de Staatssecretaris van Financiën. Als partijen er niet uitkomen wordt het opstarten van een proefprocedure niet uitgesloten.
Nieuwe risico's Overdracht waterkwaliteitsbeheer door de provincie Utrecht	Per 1 januari 1997 heeft de provincie Utrecht het waterkwaliteitsbeheer overgedragen aan een drietal waterschappen, te weten Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV), Waterschap Vallei en Eem (WVE) en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR). Voor deze splitsing is een concept overeenkomst gemaakt waarin de tot het waterkwaliteitsbeheer behorende rechten en verplichtingen over de waterschappen zijn verdeeld. AGV en HDSR hebben ingestemd met de concept overeenkomst, WVE heeft aangegeven het niet met de toerekening van kosten eens te zijn en te vinden dat zij onevenredig zwaar belast worden. Tot nu toe is hierdoor een bedrag van € 0,748 miljoen onbetaald gebleven en is

er een geschil over de verdeling van deze kosten over de betrokken waterschappen.

**Waterland-
stichting**

De Waterlandstichting is in 1991 als dienstverlening voor de waterschappen opgericht door de Nederlandse Waterschapsbank. De stichting verzorgt de financiering en exploitatie van onroerend goed van waterschappen op zodanige wijze, dat door een waterschap een aanzienlijk voordeel kan worden verkregen, vergeleken met de financiering van onroerend goed in eigen beheer. Het waterschap heeft een tweetal relatief kleine objecten juridisch ondergebracht bij de Waterlandstichting.

Een wijziging van de Wet op de omzetbelasting, onder meer in verband met “de aanpak van constructies met betrekking tot (on)roerende zaken”, kan een verhoging van de door de Waterlandstichting in rekening gebrachte huur betekenen. Naast deze hogere huur zal een en ander ook tot gevolg hebben dat een hoger bedrag aan b.t.w. in rekening wordt gebracht. Het is echter allerm minst zeker dat deze regelgeving zonder amendering door het wetgevend proces komt. Een eventuele aanslag zal worden doorbelast aan de projecten waarop de aanslag betrekking heeft.

**Naheffing
WBM**

De Wbm is een milieubelastingen, een afvalstoffenbelasting op bouwstoffen. De afvalstoffenbelasting wordt onder andere geheven terzake van de afgifte van afvalstoffen aan stortplaatsen. Er bestaat nog steeds veel onduidelijkheid over het afvalstoffenbegrip. Veel stortplaatsen passen bouwstoffen nuttig toe binnen de inrichting. Bouwstoffen die nuttig worden toegepast dienen niet als afvalstoffen te worden aangemerkt. Veel stortplaatsen worden met fikse naheffingsaanslagen geconfronteerd omdat de belastingdienst bouwstoffen wel als afvalstoffen aanmerkt. Het waterschap loopt kans op een aanslag ter grootte van circa € 15 miljoen. Het risico is weliswaar klein.

**Niet meer
opgenomen
risico's
Aanslagen
omslagheffing
ongebouwd**

Voor de omslagheffing ongebouwd loopt er een (landelijke) beroepsprocedure van de bos- en natuurterrein eigenaren. Er staat ongeveer € 0,180 miljoen ter discussie. De bos- en natuurterrein eigenaren zijn in het ongelijk gesteld.

9 Treasury

Algemeen

Op 11 september 2002 is het Treasurystatuut van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden vastgesteld. Hierin zijn de afspraken vastgelegd over de wijze waarop de financieringsactiviteiten binnen de organisatie dienen plaats te vinden. Het statuut beoogt hiermee het financieringsbeleid transparant te maken waarbij de risico's zo goed mogelijk worden beheerst binnen de vastgestelde kaders.

Doelstellingen van het treasurybeleid

- Het treasurybeleid is erop gericht binnen de financiële mogelijkheden van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden een zo hoog mogelijk rendement te verkrijgen op overtollige middelen en de lasten op aan te trekken middelen zo veel mogelijk te reduceren, waarbij de risico's zo goed mogelijk beheerst worden en in ieder geval beperkt blijven binnen de door het algemeen bestuur vastgestelde kaders;
- Investerings, deelnemingen en beleggingen die worden gedaan in het kader van de uitvoering van de publieke taak, waarbij bewust risico's worden aanvaard, vallen buiten de kaders van het Treasurystatuut. Over deze (des)investerings worden in specifieke bestuursbesluiten beslissingen genomen;
- De doelstellingen van het treasury beleid zijn:
 - Het verkrijgen en handhaven van toegang tot de vermogensmarkten (geld- en kapitaalmarkt) tegen de scherpst mogelijke condities;
 - Het zoveel mogelijk beschermen van de organisatie tegen ongewenste financiële risico's zoals rente-, valuta-, koers-, intern liquiditeits- en kredietrisico;
 - Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheeren van de geldstromen en financiële posities;
 - Het realiseren van een flexibel en controleerbaar cashmanagement in de organisatie;
 - Het opzetten en onderhouden van een goede en efficiënte financiële infrastructuur;
 - Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de wet 'Financiering Decentrale Overheden';
 - Het realiseren van informatiestromen ter ondersteuning van het beleid.

Liquiditeitsprognose

Op basis van de Begroting 2006 en de begrote liquiditeitspositie per 31-12-2005, is een liquiditeitsprognose opgesteld. Het verloop van de langlopende schulden is in de onderstaande tabel opgenomen.

Tabel: Vermogens- behoefte

(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)		
Begrote vermogensbehoefte 31-12-2005		171,449
Reguliere aflossingen	5,82%	11,000
Aan te trekken leningen	4,23%	<u>3,952</u>
Begrote vermogensbehoefte 31-12-2006		164,401

Aan te trekken leningen

Op grond van de begroting dient er een bedrag van € 3,952 miljoen te worden aangetrokken. Hierover zal naar verwachting 4,23% rente worden betaald. De reguliere aflossingen bedragen € 11,000 miljoen zodat de begrote vermogensbehoefte € 164,401 miljoen bedraagt.

Externe toetsing door toezichthouder

De provincie Utrecht is ingevolge de Wet Fido aangewezen als toezichthouder. Zij toetst of het waterschap voldoet aan de normen zoals vastgesteld in deze wet. Hierbij zijn twee wettelijke normen te onderscheiden, de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm	De renterisiconorm is een percentage van de vaste schuld per 1 januari van het begrotingsjaar. Voor waterschappen is dit percentage door de wetgever bepaald op 20%. De renterisiconorm wordt berekend door de in het jaar vervallen leningen die moeten worden geherfinancierd, uit te drukken in een percentage van de netto-vaste schuld. Op basis van de liquiditeitsprognose 2006 bedraagt het renterisicopercentage voor ons waterschap 6,6 % hetgeen beneden de norm ligt.
Kasgeldlimiet	De wettelijke kasgeldlimiet bepaalt hoeveel maximaal met kort geld gefinancierd mag worden. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van het begrotingstotaal per 1 januari van het betreffende begrotingsjaar. Voor de waterschappen is dit vastgesteld op 23%. De kasgeldlimiet voor ons waterschap is in 2006 derhalve € 19,680 miljoen.
Rentevisie	Voor de bepaling van de rentevisie wordt aangesloten bij de rentevisie van zes grote banken. Het in deze begroting opgenomen percentage van 4,23% betreft de gemiddelde renteverwachting voor over 12 maanden van deze grote banken per juli 2005. Tegen dit percentage zullen naar verwachting de benodigde langlopende leningen kunnen worden aangetrokken.
Rapportages	In de tussentijdse rapportages (Burap) wordt enerzijds verantwoording afgelegd over de uitgevoerde treasurytransacties en anderzijds op basis van de geactualiseerde liquiditeitsprognose het beleid bijgesteld. In de tussentijdse rapportage zullen de volgende zaken aan de orde komen: • Alle interne en externe ontwikkelingen die voor het resterende jaar van belang zijn met betrekking tot de liquiditeitspositie en het aantrekken en uitzetten van gelden; • Een prognose van de financiële stromen en posities; • De omvang van de renterisico's voor het resterende jaar; • Een algemene rentevisie voor het resterende jaar; • Overzicht uitgevoerde transacties in het afgelopen jaar; • De gewijzigde voorgenomen transacties, die het treasury beleid vorm geven; • Toetsing van de renterisico's middels de renterisiconorm en de kasgeldlimiet.

10 Financiële uitgangspunten Begroting 2006

Financiële uitgangspunten

In deze begroting zijn de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd:

- Inflatie 2006 0%; (Voorjaarsnota 2005 2%; Begroting 2005 intern op 0% gezet met uitzondering van salarissen 2,5%, waaronder een gedeelte voor autonome salarisverhogingen).
- De deelname aan de Economische en Monetaire Unie (EMU) brengt met zich mee dat de Nederlandse overheid (en dus ook de waterschappen) zich moeten houden aan de zogenaamde convergentiecriteria uit het Stabiliteitspact van Amsterdam. De inflatie maakt hier deel van uit. Binnen de EMU is afgesproken dat de inflatie < 2,4% moet blijven;
- Rekenrente nieuw af te sluiten langlopende leningen 4,23% (Begroting 2005 4,87%), kortlopende leningen 2,49% (Begroting 2005 2,51%) en van reeds lopende leningen 5,82%;
- De bouwrente bedraagt 2,71% (Begroting 2005 2,51%);
- De inzet van de reserves is gebaseerd op 29,5% van de exploitatieomvang ultimo 2006. De ondergrens van de bandbreedte is bepaald op 20% en de bovengrens op 35% (bron: Nota financiële grondslagen);
- Een werkweek van gemiddeld 37 uur (conform CAO waterschappen);
- Hantering van de interne sleutels conform Voorjaarsnota 2005.
- In het tarief dat wordt gebruikt voor het doorberekenen van uren in de projectkosten is een opslag opgenomen voor overhead.

11 Begroting van de kostensoorten 2006

Tabel:
Begroting van
de kostensoorten
2006
(geconsolideerd)

In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Rekening 2004	Begroting 2005	Begroting 2006
Lasten			
401 Rente	10,313	29,271	10,575
402 Afschrijvingen	15,372	18,786	17,551
Totaal kapitaallasten	25,685	48,058	28,126
410 Salarissen	11,067	11,659	11,809
411 Uitkeringen	0,000	0,000	0,000
412 Sociale lasten	2,260	2,447	2,610
413 Overige personeelslasten (vast)	0,633	0,860	0,865
414 Personeel van derden	0,883	0,467	0,562
415 Overige personeelslasten (variabel)	0,978	1,020	1,208
Totaal personeelslasten	15,821	16,453	17,054
420 Gebruiksgoederen	0,808	0,920	0,921
421 Verbruiksgoederen	1,868	1,989	2,049
422 Energie en water	2,640	3,232	3,178
423 Huren, pacht en andere rechten	0,078	0,070	0,056
424 Verzekeringen	0,239	0,322	0,295
425 Belastingen	1,352	1,677	1,562
426 Onderhoud door derden	6,192	6,156	6,279
427 Overige diensten door derden en bijdragen aan derden	13,755	14,620	16,459
428 Afwikkelverschillen	-0,376	0,000	0,000
430 Toevoegingen aan voorzieningen	9,491	7,608	8,754
435 Toevoegingen aan bestemmingsreserves	0,000	0,454	0,000
Totaal overige kosten	36,047	37,047	39,553
Totaal lasten	77,553	101,557	84,733
Baten			
800 Afwikkelverschillen	0,815	0,000	0,000
801 Rentebaten	0,000	17,763	0,000
810 Dividend- en bonusuitkeringen	0,138	0,100	0,100
820 Baten ivm salarissen en sociale lasten	0,023	0,000	0,000
830 Opbrengst goederen, werken en diensten voor derden	1,950	1,204	1,220
835 Opbrengst incassokosten	0,000	0,416	0,291
840 Opbrengst uit eigendommen	1,258	0,055	0,056
860 Bijdrage van derden	0,377	0,540	0,540
870 Onttrekkingen aan voorzieningen	1,020	0,000	0,000
880 Onttrekkingen aan bestemmingsreserves	0,000	0,000	0,000
Totaal baten	5,581	20,078	2,207
Saldo lasten -/- baten	71,972	81,480	82,526
890 Geactiveerde lasten	1,972	3,059	3,306
Totaal nog te dekken	70,000	78,421	79,221
Dekking			
850 Waterschapsbelastingen	72,900	77,732	77,133
880 Onttrekkingen aan egaliseringsreserves	0,000	0,689	2,088
435 Toevoegingen aan egaliseringsreserves	2,900	0,000	0,000
Totale dekking	70,000	78,421	79,221

Tabel:
Begroting van de
kostensoorten
2006
(geconsolideerd)

In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Water- beheer	Strategie en plannen	Zuiverings- beheer	Algemene bedrijfs- voering	Heffin en invordering	Totaal begroting 2005
Lasten						
401 Rente	2,048	0,145	7,880	0,488	0,013	10,575
402 Afschrijvingen	3,808	1,195	11,243	1,185	0,120	17,551
Totaal kapitaallasten	5,856	1,340	19,123	1,674	0,133	28,126
410 Salarissen	4,289	1,473	2,772	2,792	0,483	11,809
411 Uitkeringen	-	-	-	-	-	-
412 Sociale lasten	0,951	0,334	0,615	0,602	0,109	2,610
413 Overige personeelslasten (vast)	0,310	0,107	0,213	0,193	0,043	0,865
414 Personeel van derden	0,094	0,193	0,094	0,180	-	0,562
415 Overige personeelslasten (variabel)	0,410	0,106	0,241	0,427	0,024	1,208
Totaal personeelslasten	6,054	2,213	3,935	4,194	0,659	17,054
420 Gebruiksgoederen	0,290	0,026	0,088	0,366	0,152	0,921
421 Verbruiksgoederen	0,026	0,013	1,889	0,121	-	2,049
422 Energie en water	0,531	-	2,571	0,077	-	3,178
423 Huren, pacht en andere rechten	-	-	-	0,056	-	0,056
424 Verzekeringen	0,076	-	0,094	0,126	-	0,295
425 Belastingen	0,008	-	1,512	0,042	-	1,562
426 Onderhoud door derden	3,015	-	2,425	0,839	-	6,279
427 Overige diensten door derden en bijdragen aan derden	3,482	1,524	6,701	1,994	2,759	16,459
428 Afwikkelverschillen	-	-	-	-	-	-
430 Toevoegingen aan voorzieningen	8,000	0,598	-	0,156	-	8,754
435 Toevoegingen aan bestemmingsreserves	-	-	-	-	-	-
Totaal overige kosten	15,426	2,161	15,279	3,776	2,910	39,553
Totaal lasten	27,336	5,714	38,337	9,644	3,702	84,733
Baten						
800 Afwikkelverschillen	-	-	-	-	-	-
801 Rentebaten	-	-	-	-	-	-
810 Dividend en bonus-uitkeringen	-	-	-	0,100	-	0,100
820 Baten ivm salarissen en sociale lasten	-	-	-	-	-	-
830 Opbrengst goederen, werken en diensten voor derden	0,445	-	0,760	-	0,015	1,220
840 Opbrengst uit eigendommen	-	-	-	-	0,291	0,291
850 Waterschapsbelastingen	0,041	-	0,015	-	-	0,056
860 Bijdrage van derden	0,528	-	0,012	-	-	0,540
870 Onttrekkingen aan voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	1,014	-	0,787	0,100	0,306	2,207
Saldo lasten -/- baten	26,322	5,714	37,551	9,544	3,396	82,526
890 Geactiveerde lasten	1,146	0,067	1,946	0,139	0,008	3,306
Totaal nog te dekken	25,176	5,647	35,605	9,405	3,388	79,221
Dekking						
850 Waterschapsbelastingen						77,133
880 Onttrekkingen aan equalisatiereserves						2,088
435 Toevoegingen aan equalisatiereserves						-
Totale dekking						79,221

Toelichtingen op de geconsolideerde begroting en kostensoorten

Tabel:	In miljoenen euro's,	Begroting	Begroting	
Rentelasten	afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	Vershil
	Langlopende leningen	10,922	10,333	-0,589
	Kortlopende leningen(rekening-courant)	0,587	0,243	-0,344
	Cross-borderlease	17,763	0,000	-17,763
	Totaal aan rentelasten	29,271	10,575	-18,696

Tabel:	In miljoenen euro's,	Begroting	Begroting	
Rente in exploitatie	afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	Vershil
	Totale rentelasten	29,271	10,575	-18,696
	Minus: - Te activeren rentelasten	1,065	1,296	0,232
	- Rentebaten cross-borderlease	17,763	0,000	-17,763
	Totaal rentelasten in exploitatie	10,443	9,279	-1,165

Algemeen Voor nieuw aan te trekken langlopende leningen in 2006 is 4,23% aangehouden (2005: 4,87%) en voor nieuw aan te trekken kortlopende leningen is dit 2,49% (2005: 2,51%). De totale afname van de rente bedraagt € 18,696 miljoen. Hieronder wordt per onderdeel een toelichting gegeven van de totstandkoming ervan.

Langlopende leningen afname van de rentelasten met € 0,589 miljoen. Begin 2005 is er een nieuwe lening afgesloten waarvan de rente mee gaat lopen in 2006. In onderstaand overzicht komt dat tot uiting in de rente oude leningen. De afname van de rente bij nieuwe leningen komt voort uit een verminderde kapitaalbehoefte door minder investeringsuitgaven.

Tabel:	In miljoenen euro's,	Begroting	Begroting	
Vershil in rentelasten	afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	Vershil
	rente oude leningen	9,425	9,773	0,349
	rente nieuwe leningen	1,497	0,559	-0,938
	Totaal aan rentelasten	10,922	10,333	-0,589

Kortlopende leningen Het krediet van de rekening-courant bij de Nederlandse Waterschapsbank (huishankier) wordt gezien als kortlopend. Door gebruik te maken van de kasgeldlimiet ontstaat dan een kortlopende lening. Voor 2006 bedraagt de kasgeldlimiet € 19,616 miljoen (23% van de totale lasten van de begroting). Voor 2005 was dit € 23,370 miljoen.

Het rekening-courant saldo wordt ongeveer gelijk gehouden aan de kasgeldlimiet omdat financiering met kort geld momenteel goedkoper is dan het aangaan van langlopende leningen. De rente voor kort geld is al enige jaren laag. Het rentepercentage bedraagt 2,49%, waarvoor dan eventueel kasgeldleningen (met een looptijd van een aantal maanden) worden aangegaan.

Cross-border lease In het verslag jaar 2004 is er een wijziging in richtlijn 292 van de Raad voor de Jaarverslaggeving doorgevoerd. Tot en met 2003 werden alle tegoeden en leaseverplichtingen inzake de in 1998 aangegane Crossborder lease constructie opgenomen op de balans. Op grond van richtlijn 292 is het niet meer nodig om alle tegoeden en leaseverplichtingen op de balans op te nemen. Vanaf het verslagjaar 2004 zijn de betreffende tegoeden en leaseverplichtingen niet meer opgenomen op de balans en zijn winsten en verliezen gerelateerd aan deze tegoeden en leaseverplichtingen niet opgenomen in de resultatenrekening. Deze wijziging heeft geen gevolgen voor het eigen vermogen of voor het resultaat. In de Begroting 2005 was hiermee nog geen rekening gehouden. Met ingang van de Begroting 2006 is dit aangepast en wordt er niks meer opgenomen.

Tabel: Afschrijvingen	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
	Totaal aan afschrijvingslasten	18,786	17,551	-1,236

Afschrijvingslasten De afschrijvingslasten nemen af met € 1,236 miljoen. Het betreft afschrijvingskosten van projecten die in 2005 technisch zijn opgeleverd of naar verwachting ultimo 2005 nog worden opgeleverd en waarover in 2005 of veelal eerder besluitvorming heeft plaatsgevonden (kredietverstrekking).

Afschrijvingstermijnen In de "Nota financiële grondslagen" die in april 2004 door het algemeen bestuur is vastgesteld, zijn de onderstaande afschrijvingstermijnen vastgesteld:

Tabel: Afschrijvingstermijnen	Activa	Termijn in jaren
	Dienstauto's, vrachtauto's, tractoren en bestelbussen	5
	Veeg- en maaiboten	10
	Hard- en software (Kantoorautomatisering e.d.)	3
	Overige bedrijfsmiddelen (Meubilair e.d.)	5
	Dienstwoningen	40
	Kantoren, magazijnen en loodsen	40 met 20% restwaarde
	Gronden	Niet van toepassing
	Dijken en dijkverzwaring	40
	Kades, beschoeiingen en oevervoorzieningen	10
	Bagger	t.l.v. voorziening
	Ruilverkaveling en landinrichting	25
	Watergangen en duikers	25
	Gemalen en rioolgemalen (bouwkundig)	25
	Gemalen en rioolgemalen (elektrotechnisch)	15
	Stuwen (bouwkundig)	25
	Stuwen (elektrotechnisch)	15
	Sluizen (bouwkundig)	40
	Sluizen (elektrotechnisch)	15
	Paden en bruggen	15
	RWZI (bouwkundig)	30
	RWZI (elektrotechnisch)	15
	Persleidingen	40
	Procesautomatisering en –besturing	10

Tabel: Personeelslasten	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
	Totaal aan personeelslasten	15,433	15,846	0,413

In de onderstaande tabel staan de salariskosten per sector vermeld. Onder de regel "totale salariskosten" staan de salariskosten die besteed worden aan projecten. Deze worden samen met de projecten geactiveerd en komen, over meerdere jaren uitgesmeerd, terug in de kapitaalslasten (afschrijvingen). Per saldo resteren dan de salariskosten die in de exploitatie terechtkomen en dus rechtstreeks op de tarieven drukken.

Tabel: Salarissen per sector	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
	Sector Waterbeheer	5,487	5,644	0,157
	Sector Strategie en Plannen	1,827	2,107	0,280
	Sector Zuiveringsbeheer	3,907	3,694	-0,214
	Sector Financiën en Belasting	1,456	1,489	0,034
	Stafafdelingen	2,756	2,912	0,156
	Totale salariskosten	15,433	15,846	0,413
	Salariskosten geactiveerd in projecten	0,885	0,902	0,018
	Totale salariskosten in exploitatie	14,549	14,944	0,395

De verdeling van de salariskosten naar beleidsvelden (op basis van het aantal geschreven uren) en kostensoorten staat weergegeven in onderstaande tabellen:

Tabel: Salarissen per beleidsveld	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Verschil
	Planvorming	1,140	1,199	0,059
	Aanleg en onderhoud waterkeringen	0,361	0,398	0,037
	Inrichting en onderhoud watersystemen	2,510	2,519	0,009
	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	3,150	3,086	-0,064
	Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,147	0,143	-0,004
	Vergunningverlening en handhaving keur	0,517	0,610	0,093
	Beheersing van lozingen	1,398	1,359	-0,040
	Heffing en invordering	0,660	0,680	0,021
	Bestuur en externe communicatie	1,024	1,206	0,182
	Algemene bedrijfsvoering	3,642	3,746	0,103
	Totaal	14,549	14,944	0,395

Tabel: Personeels- lasten	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Verschil
	Salarissen per kostensoort	12,126	12,365	0,239
	Sociale lasten	2,447	2,610	0,163
	Overige personeelslasten	0,860	0,871	0,011
	Totaal	15,433	15,846	0,413

Tabel: Salarissen per kostensoort	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Verschil
	Bruto salarissen	10,108	10,251	0,143
	Vakantiegeld	0,821	0,832	0,011
	Eindejaarsuitkering	0,301	0,305	0,004
	Overwerkvergoedingen	0,111	0,109	-0,002
	Arbeids- en garantietoelagen	0,122	0,128	0,006
	Ambtsjubilea	0,013	0,012	-0,001
	Wachtdienstregelingen	0,108	0,091	-0,017
	Inconvenienten	0,030	0,030	0,000
	Koopdagen/verkoopdagen	0,000	0,000	0,000
	Overige salariskosten	-0,025	-0,025	0,000
	Schouwvergoedingen	0,070	0,070	0,000
	Inhuurkrachten	0,450	0,545	0,095
	Correctie ivm vacatures	0,017	0,017	0,000
	Totaal	12,126	12,365	0,239

Salaris

Belangrijkste oorzaken van de stijging van de salarislasten:

- De toegestane formatie neemt in 2006 met 3,1 fte toe tot 274,4 fte. Het een en ander is overeenkomstig de besluitvorming bij de Voorjaarsnota 2005. Van de toegestane formatie is 2,8 fte van tijdelijke aard (eindigt in 2007). De werkelijke formatie bedraagt 272,9 fte.
- De loonstijgingen vanwege functiewaardering, periodieke verhogingen of bevorderingen.

Sector Water- beheer 1,9 fte

Afdeling Waterbeheer (WB)

- Uitbreiding van de secretaresse functie met 0,4 fte. In de Voorjaarsnota 2005 was deze uitbreiding onder de risicoparagraaf reeds vermeld.

Afdeling Vergunningverlening en handhaving (WBV)

- In 2006 is er een uitbreiding geraamd van 1,0 fte ten behoeve van de administratieve afwikkeling van de schouwvoering

	<i>Afdeling Waterbeheer Regio West (WBW)</i> Na automatisering van het gemaal Rietveld (ultimo 2005) kan de functie van machinist vervallen (0,2 fte). Met betrokkene is een afvloeiingsregeling getroffen.
	<i>Afdeling Waterkering en ondersteuning (WBK)</i> - In 2006 is een uitbreiding van een huidige functie geraamd van 0,2 fte vanwege de invoering van een verplichte toetsing van alle regionale waterkeringen. - Uitbreiding van 0,5 fte voor de functie medewerker arbeidsomstandigheden/preventiemedewerker. Deze 0,5 fte is overgeheveld van de afdeling Advies en ondersteuning.
Sector Strategie en plannen + 2,3 fte	<i>Afdeling Strategie en Plannen (SP)</i> - Uitbreiding van de secretaresse functie met 0,2 fte. In de Voorjaarsnota 2005 was dit onder de risicoparaagraaf reeds vermeld. <i>Afdeling Waterketen en emissies (SPK)</i> - In 2006 zou de formatie afnemen met 1,0 fte vanwege pensionering van een medewerker in 2006. Vanwege permanent benodigde capaciteit bij de uitvoering van het waterketenbeleid en IBO-rapportage vervalt deze afname. In 2006 zal er een vaste medewerker voor deze 1,0 fte worden aangesteld. Grotendeels wordt dit gedekt door een besparing van € 0,035 miljoen vanaf 2006 op variabele kosten van het product Rioleringsplannen (17301). (§ 3.7.3). <i>Afdeling Water en ruimte (SPR)</i> - Dit betreft de volgende reeds geaccordeerde fte's uit de Voorjaarsnota 2005. Formalisatie van 0,1 fte bovenformatief en de noodzakelijke uitbreiding van 2,0 fte vanwege invoering van de Europese Kaderrichtlijn Water en de resultaatsverplichting die hierbij wordt opgelegd. Dit wordt grotendeels gedekt door een besparing van € 0,070 miljoen vanaf 2006 op variabele kosten.
Sector Zuiverings-beheer -1,5 fte	<i>Afdeling Advies en ondersteuning (ZBA)</i> - Sinds 1 augustus 2002 is de functie van hoofd afdeling Advies en Ondersteuning vacant. Door de afname van het aantal medewerkers als gevolg van pensionering en overplaatsing naar de regio's is aansturing van de afdeling door het sectorhoofd mogelijk. De vacature zal niet meer worden ingevuld. - Afname van 0,5 fte wegens FPU van een medewerker. Zie ook toelichting bij afdeling WBK.
Sector Financiën en belastingen -1,2 fte	<i>Afdeling Financiën (FBF)</i> - Op de afdeling Financiën worden de werkzaamheden voor verzekering die overgekomen zijn van Algemene en Interne Zaken (0,5 fte) intern opgevuld. Daarnaast kan per saldo nog 0,1 fte mdw grootboek vervallen. <i>Afdeling Belastingen (FBB)</i> - In 2006 wordt op de afdeling Belastingen de functie van medewerker Invoering uitgebreid met 0,4 fte. - Verder vindt er een afvloeiing plaats van de functie Deurwaarder (1 fte), conform Voorjaarsnota 2005.
Stafafdelingen 1,6 fte	<i>Stafafdeling Algemene en Interne Zaken (AIZ)</i> - Bij het cluster Communicatie wordt de formatie met 1,0 fte uitgebreid voor een communicatie adviseur/voorlichter. (reeds geaccordeerd in de Voorjaarsnota 2005) <i>Stafafdeling Personeel, Organisatie en Informatie</i> - Uitbreiding van 0,5 fte bij de salarisadministratie; - Uitbreiding van de secretaressefunctie met 0,1 fte.

Tabel:	In miljoenen euro's, afroundingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
Sociale lasten	Totaal aan sociale lasten	2,447	2,610	0,164

Sociale lasten De toename komt voort uit een lichte stijging van de werkgeverslasten en de formatieve omvang.

Tabel:	In miljoenen euro's, afroundingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
Overige personeelslasten	Woon-werkvergoedingen	0,289	0,294	0,004
	Spaarregelingen	0,053	0,021	-0,032
	Rechtspositie	0,141	0,192	0,051
	Sociale en medische kosten	0,042	0,042	0,000
	Overige vergoedingen	0,136	0,134	-0,003
	Dotatie voorziening ziektekosten	0,198	0,182	-0,016
	Totaal	0,860	0,865	0,005

Overige personele lasten De spaarregelingen nemen af met € 0,032 miljoen. Daarentegen nemen de kosten voor rechtspositie toe met € 0,052 miljoen omdat er rekening is gehouden met het behalen van de 1% collectieve prestatiebeloning. Per saldo is er een stijging van de overige personeelslasten van € 0,008 miljoen.

Tabel:	In miljoenen euro's, afroundingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
Variabele lasten	Totaal aan variabele lasten	38,066	40,761	2,695

Toename variabele lasten (miljoen) De variabele lasten nemen toe met € 2,695 miljoen ten opzichte van 2005. Hieronder volgen de grootste veroorzakers:

Toename:

- Variabele personeelslasten met € 0,182 miljoen;
- Gebruiksgoederen met € 0,025 miljoen;
- Verbruiksgoederen € 0,098 miljoen;
- De kosten van energie en water nemen licht toe met € 0,008 miljoen;
- Onderhoud dat door derden gedaan wordt neemt toe met € 0,232 miljoen;
- Overige diensten door derden neemt toe met € 1,662 miljoen;
- Dotaties aan voorzieningen met € 1,349 miljoen.

Afname:

- Huren, pacht en andere rechten € 0,014 miljoen;
- De kosten voor verzekeringen nemen af met € 0,021 miljoen;
- Belastingen dalen met € 0,114 miljoen;
- Toevoeging aan bestemmingsreserve € 0,454 miljoen.

Tabel:	In miljoenen euro's,	Begroting	Begroting	
Dotatie aan	afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	Vershil
voorzieningen	Dotatie aan voorzieningen	7,608	8,757	1,150

Tabel:	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen	Begroting	Begroting	
Dotaties aan	mogelijk)	2005	2006	Vershil
voorzieningen	Waterakkoorden	0,830	-	-0,830
	Baggeren primaire watergangen	4,450	8,000	3,550
	Baggeren tertiaire watergangen	-	-	0,000
	Subsidiereregeling riolering buitengebieden	0,365	-	-0,365
	Subsidiereregeling (kwetsbare) buitengebieden	0,300	0,158	-0,142
	Subsidiereregeling saneren overstorten	0,167	0,140	-0,027
	Subsidiereregeling afkoppelen verhard oppervlak	0,300	0,300	0,000
	Subsidie regeling niet kwetsbare gebieden	0,750	-	-0,750
	Subsidiereregeling gemeentelijke waterplannen	0,128	-	-0,128
	Bijdrage waterkwaliteitsmaatregelen bij riooloverstorten	-	-	0,000
	Verkiezingen bestuur	0,160	-	-0,160
	Groot onderhoud waterschapskantoor	0,159	0,159	0,000
	Totaal aan voorzieningen	7,608	8,757	1,150

Tabel:	In miljoenen euro's,	Begroting	Begroting	
Baten (excl. rentebaten)	afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	Vershil
	Baten	2,315	2,207	-0,108

Baten

De daling van de baten bestaat uit de volgende posten:

- Lagere opbrengst incassokosten € 0,125 miljoen;
- Hogere opbrengst goederen, werken en diensten van derden € 0,016 miljoen. Dit betreft de opbrengsten uit het grensoverschrijdend afvalwater.

Tabel:	In miljoenen euro's,	Begroting	Begroting	
Geactiveerde lasten	afrondingsverschillen mogelijk)	2005	2006	Vershil
	Geactiveerde lasten	3,059	3,298	0,239
Opbouw	Rente	1,065	1,296	0,232
	Salaris	0,892	0,902	0,010
	Overhead	1,102	1,099	-0,003
	Totaal	3,059	3,298	0,239

Geactiveerde lasten

De geactiveerde lasten bestaan uit rente, salaris en overhead. De geactiveerde rente betreft de bouwrente die wordt berekend tijdens onderhanden werk en die wordt toegevoegd aan de activa en waarop na activering wordt afgeschreven. De geactiveerde salarislasteren betreffen de uren die worden besteed aan een project en worden toegevoegd aan het activum. Net zoals bij de rente wordt na activering van het project hierop afgeschreven.

Om de werkelijke kosten per project-uur in beeld te brengen worden de uurtarieven verhoogd met een opslag voor de overheadkosten.

Voor de Begroting 2006 komt het overheadtarief uit op € 25,90. De ten laste van het project geboekte uren leiden tot een zelfde opbrengst in de resultaten van het waterschap. Hierdoor gaan op korte termijn de lasten omlaag, maar nemen op lange termijn de afschrijvingen en rentelasten.

Tabel:	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
Waterschaps- belasting	Waterschapsbelasting	77,732	77,133	-0,599

**Waterschaps-
belasting** De opbrengsten van de waterschapsbelastingen stijgen met € 0,559 miljoen in 2006 tot € 78,290 miljoen. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Tabel:	Heffings- maatstaf	Taak	Eenheid	Aantal eenheden in 2006	Bruto-omslag 2006 (in € mln)	Netto- omslag 2006 (in € mln)
Opbrengst	Ingezetenen	Waterkering	Woonruimten	289.381	3,814	3,515
		Waterkwantiteit	Woonruimten	289.381	5,701	5,254
	Gebouwd	Waterkering	WOZ-eenheden	29.618.311	3,850	3,812
		Waterkwantiteit	WOZ-eenheden	23.508.596	9,168	9,077
	Ongebouwd	Waterkering	Hectares	59.169	0,154	0,152
		Waterkwantiteit	Hectares	54.073	4,185	4,127
	WVO-totaal	Waterkwaliteit	Ve's	984.250	54,921	51,197
	Totaal				81,794	77,133

Uitgaande van deze opbrengsten zijn de volgende onttrekkingen en toevoegingen aan de algemene reserves nodig om de kosten geheel te dekken:

Tabel:	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005	Begroting 2006	Vershil
Algemene reserves	Ingezetenenomslag	1,062	0,514	-0,548
	Omslag gebouwd	1,220	0,334	-0,886
	Omslag ongebouwd	0,000	-0,490	-0,490
	Verontreinigingsheffing	-2,972	-2,446	0,526
	Totaal	-0,689	-2,088	-1,399

Begroting van de kosten van de taken 2006

In hoofdstuk 2 zijn de kosten per beleidsveld toegelicht zoals weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel: Kosten per beleidsproduct	(In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Rek. 2004	Begr Vjn 2005 2005 (jr 2006)	Begr 2006	Verschil begr.	Verschil in %	
	Planvorming	1,725	3,084	3,508	2,375	-0,709	-23,0%
	Waterkeringen	4,198	4,241	4,855	4,904	0,664	15,6%
	Watersystemen	16,939	14,936	18,882	18,905	3,968	26,6%
	Zuiveringstechnische werken	35,115	36,365	36,122	35,252	-1,113	-3,1%
	Vaarwegen en havens	0,476	0,040	-0,011	0,010	-0,031	-76,0%
	Vergunningverlening en handhaving keur	0,764	0,663	0,750	0,698	0,036	5,4%
	Beheersing van lozingen	3,326	5,217	3,697	2,649	-2,568	-49,2%
	Heffing en invordering	3,551	3,128	3,396	3,437	0,310	9,9%
	Algemene bedrijfsvoering	9,462	10,748	10,646	10,991	0,243	2,3%
	Totaal HDSR	75,557	78,421	81,845	79,221	0,800	1,0%

**Kosten-
verdeling** In de beleidsbegroting is kort stilgestaan bij de kostenverdeling, nodig om de kosten per waterschapstaak te bepalen. Toegelicht is dat de kosten van Algemene Bedrijfsvoering, Waterbeheer en Belastingen verdeeld worden over meerdere taken.

**Algemene
bedrijfs-
voering** De kosten van Algemene Bedrijfsvoering worden, zoals in hoofdstuk 2 is vermeld, verdeeld over de sectoren op basis van enkele vaste sleutels, zoals hieronder toegelicht. Daarna worden deze kosten (mee)verdeeld over de taken. In de onderstaande tabellen staat aangegeven hoeveel procent van de kosten naar welke sector gaat.

Tabel: Verdeling kosten Algemene bedrijfsvoering	(In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Begroting 2005		Begroting 2006	
		Overhead AB	Percentage	Overhead AB	Percentage
	Waterbeheer	3,437	32,0%	3,553	32,3%
	Strategie en Plannen	2,131	19,8%	2,116	19,3%
	Zuiveringsbeheer	2,478	23,1%	2,406	21,9%
	Belastingen	1,172	10,9%	1,064	9,7%
	Rechtstreeks naar de taken	1,530	14,2%	1,851	16,8%
	Totale overhead	10,748	100,0%	10,991	100,0%

Verdeling

De verdeling van de kosten van de producten van het beleidsveld Algemene Bedrijfsvoering (I) worden allereerst gesplitst in vier categorieën:

1. Huisvesting, catering, interne faciliteiten, kantoorautomatisering;
2. Bestuur (exclusief kosten verkiezingen), bestuursondersteuning, eigendomsbeheer (beperkt);
3. Algemene bestuurlijke en juridische zaken, externe voorlichting, beleids- en beheerscyclus, informatie beleid, financieel/fiscaal beheer, financiële administratie, algemeen management, arbeidsomstandigheden (ARBO), bedrijfsinterne milieuzorg (BIM);
4. Organisatiebeleid en beheer, personeelsbeleid, interne voorlichting, staf.

Categorie 1

Wordt verdeeld over alle andere producten (inclusief de producten van de beleidsvelden van Waterbeheer, Strategie en Plannen, Zuiveringsbeheer en Belastingen) op basis van aantal fte's van de binnendienst. Argumentatie: alle fte's werkzaam op het kantoor te Houten maken gebruik van deze faciliteiten.

Categorie 2

Wordt voor wat betreft bestuur en bestuursondersteuning op basis van 1/3 – 1/3 – 1/3 direct doorverdeeld naar de taken Waterkeringszorg, Waterkwantiteitsbeheer en Waterkwaliteitsbeheer en eigendomsbeheer naar de betreffende taak. Argumentatie: de kosten zijn niet afhankelijk van één, twee of drie waterschapstaken en zijn niet als overheadkosten aan te merken.

Categorie 3

Wordt zo verdeeld dat iedere sector een gelijk deel van de kosten krijgt (FB, AIZ en POI samen 1/4 deel, Waterbeheer 1/4 deel; Strategie en Plannen 1/4 deel; Zuiveringsbeheer 1/4 deel). Binnen de sector worden de kosten doorverdeeld op basis van het aantal fte's per product. Argumentatie: de producten staan ten dienste van het waterschap als geheel. Iedere sector heeft daar dus een gelijk deel in, ongeacht het aantal fte's zoals dat wel het geval is bij categorie 1.

Categorie 4

Wordt verdeeld naar de producten van de beleidsvelden Belastingen, Waterbeheer en Zuiveringsbeheer op basis van de inzet van alle fte's naar deze Producten. Argumentatie: het gebruik maken van deze diensten zal groter worden naar mate er meer fte's binnen deze beleidsvelden werkzaam zijn.

Waterbeheer

Het waterbeheer heeft een integraal karakter. Kosten voor waterbeheer worden gedragen door zowel het waterkeringsbeheer, het kwantitatieve beheer als het kwaliteitsbeheer. De verdeling vindt plaats op basis van de systematiek en de verdeelsleutels (II) zoals toegelicht in hoofdstuk 4. In de onderstaande tabel staan de verdeelsleutels van alle (beleids)producten van het Waterbeheer weergegeven.

Tabel:
Verdeelsleutels
waterbeheer

	Water- keringen	Water- kwantiteit	Water- kwaliteit
Planvorming:			
Eigen plannen	12,4%	43,8%	43,8%
Plannen van derden	10,0%	50,0%	40,0%
Aanleg en onderhoud waterkeringen	100,0%	0,0%	0,0%
Inrichting en onderhoud watersystemen:			
Beheersinstrumenten watersystemen	0,0%	70,0%	30,0%
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	0,0%	70,0%	30,0%
Baggeren van waterlopen en saneren van waterbodems	0,0%	50,0%	50,0%
Beheer hoeveelheid water	0,0%	80,0%	20,0%
Calamiteitenbestrijding watersystemen	0,0%	50,0%	50,0%
Monitoring watersystemen (kwantiteit)	0,0%	100,0%	0,0%
Monitoring watersystemen (kwaliteit)	0,0%	0,0%	100,0%
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,0%	100,0%	0,0%
Vergunningverlening en handhaving keur	15,0%	75,0%	10,0%
Beheersing van lozingen	0,0%	0,0%	100,0%

Belastingen

De kosten van Belastingen (III) worden verdeeld op basis van de werkelijke kosten: alle kosten zijn namelijk in belangrijke mate rechtstreeks toe te wijzen aan de belastingcategorieën. Hier zijn dus geen aparte sleutels voor.

Kostenverdeelstaat 2006

In miljoenen euro's (afroundingsverschillen mogelijk)

Doorverdeling overhead

	Directe kosten	Huis- vesting	Bestuur	Onder- steuning	Interne org.	Totaal	Taken Kering	Kwanti- teit	Kwali- teit
Waterkeringsbeheer	-	-	0,562	-	-	0,562	0,562	-	-
Waterkwantiteitsbeheer	-	-	0,562	-	-	0,562	-	0,562	-
Waterkwaliteitsbeheer	-	-	0,727	-	-	0,727	-	-	0,727
Eigen plannen	1,545	0,111	-	0,406	0,089	2,150	0,260	0,945	0,945
Plannen van derden	0,830	0,120	-	0,464	0,094	1,509	0,151	0,755	0,604
Planvorming	2,375	0,231	-	0,870	0,183	3,659	0,411	1,699	1,549
Beheersinstrumenten waterkeringen	0,879	0,022	-	0,030	0,021	0,951	0,951	-	-
Aanleg en onderhoud waterkeringen	3,920	0,069	-	0,093	0,067	4,150	4,150	-	-
Dijkbewaking en calamiteitenbestrijding	0,105	-	-	-	-	0,105	0,105	-	-
Aanleg en onderhoud waterkeringen	4,904	0,090	-	0,123	0,088	5,206	5,206	-	-
Beheersinstrumenten watersystemen	0,618	0,061	-	0,188	0,051	0,919	-	0,643	0,276
Aanleg, verbetering en onderhoud watersystemen	3,370	0,195	-	0,264	0,190	4,020	-	2,814	1,206
Baggeren waterlopen/saneren van waterbodems	8,326	0,047	-	0,064	0,046	8,482	-	4,241	4,241
Beheer hoeveelheid water	4,905	0,199	-	0,270	0,194	5,568	-	4,454	1,114
Calamiteitenbestrijding watersystemen	0,149	0,011	-	0,015	0,011	0,185	-	0,093	0,093
Monitoring watersystemen	1,537	0,064	-	0,247	0,050	1,898	-	0,661	1,237
Inrichting en onderhoud watersystemen	18,905	0,576	-	1,048	0,543	21,071	-	12,906	8,165
Getransporteerd afvalwater	2,542	0,024	-	0,129	0,062	2,756	-	-	2,756
Gezuiverd afvalwater	24,744	0,229	-	1,239	0,592	26,804	-	-	26,804
Verwerkt slib	7,488	0,015	-	0,079	0,038	7,619	-	-	7,619
Afvalwaterbehandeling door derden	0,478	-	-	-	-	0,478	-	-	0,478
Bouw en exploitatie zuiveringstech. werken	35,252	0,268	-	1,447	0,692	37,658	-	-	37,658
Beheersinstrumenten vaarwegen en havens	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aanleg en onderhoud vaarwegen en havens	0,500	0,044	-	0,060	0,043	0,646	-	0,646	-
Verkeersregeling/veiligheid vaarwegen en havens	-0,490	-	-	-	-	-0,490	-	-0,490	-
Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	0,010	0,044	-	0,060	0,043	0,156	-	0,156	-
Keur	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vergunningen en keurontheffingen	0,297	0,072	-	0,098	0,071	0,537	0,081	0,403	0,054
Handhaving keur	0,402	0,089	-	0,120	0,087	0,697	0,105	0,523	0,070
Vergunningverlening en handhaving keur	0,698	0,161	-	0,218	0,157	1,234	0,185	0,926	0,123
WVO-vergunningen en meldingen	0,765	0,159	-	0,215	0,155	1,294	-	-	1,294
Handhaving WVO	0,789	0,133	-	0,180	0,130	1,232	-	-	1,232
Rioleringsplannen en subsidies lozingen	1,010	0,039	-	0,152	0,031	1,231	-	-	1,231
Aanpak diffuse emissies derden	0,085	0,007	-	0,027	0,006	0,126	-	-	0,126
Beheersing van lozingen	2,649	0,338	-	0,575	0,321	3,883	-	-	3,883
Heffing en invordering	3,437	0,142	-	0,810	0,112	4,502	0,948	2,016	1,537
Interne organisatie	1,360	0,144	-	0,637	-2,140	-	-	-	-
Ondersteunende afdelingen	5,315	0,472	-	-5,787	-	-	-	-	-
Bestuur	1,794	0,057	-1,851	-	-	-	-	-	-
Huisvesting	2,522	-2,522	-	-	-	-	-	-	-
Totaal algemene bedrijfsvoering	10,991	-1,850	-1,851	-5,150	-2,140	-	-	-	-
Totaal generaal	79,221	-	-	-	-	79,221	7,313	18,266	53,642
Dekking									
Opbrengst ingezetenenomslag	8,769					8,769	3,515	5,254	
Opbrengst omslag gebouwd	12,889					12,889	3,812	9,077	
Opbrengst omslag ongebouwd	4,278					4,278	0,152	4,127	
Opbrengst verontreinigingsheffing	51,197					51,197			51,197
Totale opbrengst	77,133					77,133	7,479	18,457	51,197
Resultaat	-2,088					-2,088	0,166	0,192	-2,446

12 Investerings Begroting 2006

Soorten kredieten	In relatie tot de investeringen kunnen verschillende soorten kredieten worden onderkend en verstrekt, te weten kredieten ten behoeve van: • Beleidsmatige onderzoeken; • Beleidsmatige investeringen; • Niet-beleidsmatige investeringen, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen: - vervangingsinvesteringen - investeringen in bedrijfsmiddelen
--------------------------	--

Hieronder is aangegeven hoe de kredietverstrekking van de bovenstaande groepen in zijn werk gaat. Een en ander is geformaliseerd bij de herziening van de 'Regeling Financieel Beheer'. Aansluitend aan de uitleg van de gevolgde systematiek zijn de voor 2006 geplande projecten gerangschikt naar de verschillende groepen.

Beleidsmatige onderzoeken	Kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden verstrekt met het oog op de onderbouwing van beleid en de eventueel daarmee samenhangende toekomstige investeringen. De kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden beschouwd als immateriële vaste activa, ofwel investeringen die, overeenkomstig de 'Nota reserves, voorzieningen en afschrijvingen' in één keer worden afgeschreven (onderzoeken met betrekking tot niet-beleidsmatige investeringen dienen te worden bekostigd uit de exploitatie budgetten die daarvoor jaarlijks via de begroting ter beschikking worden gesteld). Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken, alsmede een lijst met uit te voeren onderzoeken die voor een kredietaanvraag in aanmerking komen. Tevens is een stelpost opgenomen van € 0,110 miljoen voor onvoorziene onderzoeken. De verstrekking van kredieten voor beleidsmatige onderzoeken is gemandateerd aan het dagelijks bestuur. Kredieten ten behoeve van beleidsmatige onderzoeken worden ieder afzonderlijk door het dagelijks bestuur geautoriseerd. De verantwoording over de verrichte onderzoekswerkzaamheden, alsmede de resultaten van de beleidsmatige onderzoeken worden voorgelegd aan het algemeen bestuur.
----------------------------------	---

Beleidsmatige investeringen	Bij kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen gaat het om de kredieten voor nieuwe investeringen die tot structurele uitgaven voor ons waterschap leiden. Het gaat hier om investeringsprojecten die beleidsmatig relevant zijn, zoals de bouw van een zuiveringsinstallatie of anti-verdrogingsprojecten. De beleidsmatige relevantie komt tot uitdrukking in de betrokkenheid van het algemeen bestuur. In beginsel moeten alle kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen afzonderlijk worden geautoriseerd door het algemeen bestuur. Wanneer er echter een raamplan aanwezig is, wordt het raamplan vastgesteld door het algemeen bestuur en kan worden volstaan met autorisatie door het dagelijks bestuur.
------------------------------------	---

Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van beleidsmatige investeringen, alsmede een overzicht van investeringsprojecten die voor een kredietaanvraag in aanmerking komen. Kredieten ten behoeve van beleidsmatige investeringen worden ieder afzonderlijk door het algemeen bestuur geautoriseerd. Het verstrekken van kredieten waaraan een door het algemeen bestuur vastgesteld raamplan (meerjaren totaalplan) ten grondslag ligt, is gemandateerd aan het dagelijks bestuur. In de periodieke bestuursrapportages wordt verantwoording afgelegd over de voortgang van de projecten ten behoeve waarvan kredieten zijn verstrekt. In de jaarrekening legt het dagelijks bestuur verantwoording af over de besteding van de verstrekte kredieten.

Niet-beleidsmatige investeringen

Tot de niet-beleidsmatige investeringen worden de investeringen gerekend met een meer beheersmatig karakter. Het gaat hierbij in de eerste plaats om vervangingsinvesteringen, die zich richten op het instandhouden van het bestaande voorzieningenniveau (vervanging, groot onderhoud, renovatie van werken etc). In de tweede plaats gaat het om investeringen in bedrijfsmiddelen zoals kantoormeubilair kantoorautomatisering, het wagenpark etc. Vanwege het beheersmatige karakter kan bij het verstrekken van kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen een lichtere en dus snellere procedure worden gevolgd dan bij beleidsmatige investeringen. Ook hier is het voor de te volgen procedure van belang of er een raamplan aanwezig is. In de praktijk zal het onderscheid tussen beleidsmatige en niet-beleidsmatige investeringen wellicht niet altijd even scherp te maken zijn. Bij twijfel over de bestuurlijke relevantie moet worden gekozen voor de meest zware procedure, dus voor autorisatie door en verantwoording aan het algemeen bestuur.

Het algemeen bestuur stelt in de begroting jaarlijks het totale volume vast van de kredieten die in het betreffende jaar kunnen worden verstrekt ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen, alsmede een overzicht van uit te voeren investeringsprojecten. De kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen waaraan een raamplan ten grondslag ligt, worden door het algemeen bestuur geautoriseerd bij de behandeling van de begroting. Het bestuur stelt hiertoe in de begroting een lijst vast, waarop per investering een korte toelichting en een onderbouwing van de kredietaanvraag wordt gegeven. De kredieten ten behoeve van niet-beleidsmatige investeringen waaraan geen raamplan ten grondslag ligt, worden ieder afzonderlijk geautoriseerd door het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur via bestuursrapportages over afwijkingen ten opzichte van de begroting. In de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd.

Voor niet voorziene investeringen in bedrijfsmiddelen wordt een stelpost opgenomen van € 0,110 miljoen voor de gehele organisatie. Op deze middelen kan slechts bij uitzondering een beroep worden gedaan, te weten in situaties die aantoonbaar onvoorzien zijn.

Beleidsmatige onderzoeken/Planvorming

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de begroting de volgende zaken vast: - Totaal kredietvolume - Overzicht onderzoeken	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB	Rapportage aan AB over besteding middelen en uitkomsten

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,249 miljoen.
Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,00 miljoen.
Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectnaam	Projectomschrijving	Sector/afdeling
45503*	Onderzoek vennen heuvelrug	Inventarisatie van vennen gelegen op de Utrechtse heuvelrug	SPR
45601*	geb ger normering EKRW	vaststellen kwal normen	SPK
45510*	OAS Zeist	Optimalisatie Afvalwaterafvoer	SPK
45511*	OAS Houten	Optimalisatie Afvalwaterafvoer	SPK
45512*	OAS Bunnik	Optimalisatie Afvalwaterafvoer	SPK
45513*	OAS De Bilt	Optimalisatie Afvalwaterafvoer	SPK
45514*	OAS Montfoort	Optimalisatie Afvalwaterafvoer	SPK
28707	Eutrofiering Ruigenhoek	Eutrofieringsbestrijding fortgracht en ABB	SPR

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Beleidsmatige investeringen met raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt een raamplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De Begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan.	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB	Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening

Investeringskredieten Waterbeheer: € 2,150 miljoen.
Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,000 miljoen.
Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,485 miljoen.
Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectnaam	Projectomschrijving	Sector/afdeling
54115	IBP meerjarenplan 2003-2007	Informatie beleidsplan 2003 – 2007	I&A
40301/05	Aankoop gronden 2006		WBP

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Beleidsmatige investeringen zonder raamplan

Planning	Autorisatie	Rapportage
Het AB stelt in de Begroting de volgende zaken vast:	Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het AB	Monitoring voortgang projecten door AB via bestuursrapportages; Verantwoording via de jaarrekening
- Totaal kredietvolume		
- Overzicht investeringsprojecten		

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,625 miljoen.

Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 3,502 miljoen.

Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 40,684 miljoen.

Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,800 miljoen.

Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectnaam	Projectomschrijving	Sector/afdeling
41501*	waterhuishouding regio west	Aanpassing waterhuishouding	WBW
41502*	waterhuishouding regio oost	Aanpassing waterhuishouding	WBO
45303*	Boeren met water in Langbroekerwetering	Investeren in blauwe diensten van agrariers in het Langbroekerweteringgebied	SPR
45504*	Verbetering vogelplas Eend	Verbetering waterkwaliteit door omleiden hoofdwatgang	SPR
45505*	Verbetering vogelplas Zwaan	verbeteren waterkwaliteit	SPR
45508	Herinrichting Haarzuilens	Uitvoering maatregelen herinrichtingsplan Haarzuilens	SPR
45509*	Uitvoering WGP Groenraven	Uitvoering maatregelen WGP Groenraven-Oost & Noorderpark	SPR
49116	Verdrogingsbestrijding algemeen 2006	Uitvoering + monitoring deelprojecten verdrogingsprojecten 2006	SPR
45301*	Uitwerken wateropgave	De resultaten van de studie Wateropgave verder uitwerken t.b.v. de planvorming	SPR
45502*	Afvalwaterplan Utrecht	Optimalisatie maatregelen riolering en zuivering Utrecht	SPK
46303*	Automatisering sluizen Woerden	Automatiseren sluizen Woerden	WBV
46501*	Waterhuishouding Vinex	Aanpassing waterhuishouding Vinex	WBV
50601	Bestuursverkiezing 2008	Organisatie en communicatie van de verkiezing van de leden van het alg. bestuur	AIZ
61051	rwzi Nieuwegein uitbreiding	Uitbreiding rwzi	ZBP
64052	west_rwzi Montfoort, uitbr.	Uitbreiding rwzi	ZBP
66041	west_rwzi Woerden, uitbr.	Uitbreiding rwzi	ZBP
67061	west rwzi Maarssenbroek uitbr	Uitbreiding rwzi	ZBP
81061	rwzi Zeist, uitbreiding	Uitbreiding rwzi	ZBP
82361	rgm 't Goy, verl. persleiding	Verlengen persleiding	ZBP

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Vervangingsinvesteringen met raamplan

Planning Het AB stelt een onderhoudsplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De Begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan	Autorisatie Autorisatie in Begroting door AB	Rapportage Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening
---	--	--

Investeringskredieten Waterbeheer: € 11,842 miljoen.
 Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 1,000 miljoen.
 Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 13,675 miljoen.
 Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectnaam	Projectomschrijving	Sector/afdeling
45000	Waterkwaliteitsmaatregelen	Maatregelen riooloverstorten	SPK
35500	Groot onderhoud kunstwerken 2006	Groot onderhoud kunstwerken jaarschijf 2006	WBP
39600	Groot onderhoud kades 2006	Kadeverbetering jaarschijf 2006	WBP
43600	Groot onderhoud oevers 2006	Groot onderhoud oevers jaarschijf 2006	WBP
44400	Baggerprogramma jaarschijf 2006	Baggerprogramma jaarschijf 2006	WBP
	Vervangingsinvesteringen ZB	Vervangingen rwzi's	ZBP

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Vervangingsinvesteringen zonder raamplan/Niet-beleidsmatige investeringen

Planning Het AB stelt in de Begroting de volgende zaken vast: - Totaal kredietvolume - Overzicht investeringsprojecten	Autorisatie Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB	Rapportage Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening
--	---	--

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,045 miljoen.
 Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,536 miljoen.
 Investeringskredieten Belastingen: € 0,315 miljoen

Nr.	Projectnaam	Projectomschrijving	Sector/afdeling
41601	Gebied Heeswijk	Aanpassing waterhuishouding	WBW
54116	Vervanging kantoorautomatisering 2006		POI
56210	Vervangen belastingmodules		FBB
58601	meubilair 2006	Meubilair	AIZ

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Investeringskredieten met raamplan

Planning Het AB stelt een raamplan vast, inclusief een uitgewerkte planning van projecten en kredieten. De Begroting vormt een "jaarschijf" van dit plan en onderbouwt de aanvraag van kredieten met verwijzing naar het raamplan.	Autorisatie Autorisatie in Begroting door AB	Rapportage Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening
--	--	--

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectnaam	Projectomschrijving	Sector/afdeling
-----	-------------	---------------------	-----------------

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Investeringskredieten zonder raamplan

Planning Het AB stelt in de Begroting de volgende zaken vast: - Totaal kredietvolume - Overzicht projecten, met toelichting en krediet per investeringsproject	Autorisatie Kredietaanvragen moeten afzonderlijk worden goedgekeurd door het DB	Rapportage Afwijkingen worden gerapporteerd in bestuursrapportages; Verantwoording aan het AB wordt afgelegd in jaarrekening
--	---	--

Investeringskredieten Waterbeheer: € 0,495 miljoen.
 Investeringskredieten Strategie en Plannen : € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 0,015 miljoen.
 Investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 0,000 miljoen.
 Investeringskredieten Belastingen: € 0,000 miljoen.

Nr.	Projectnaam	Projectomschrijving	Sector/afdeling
40601	Zwarte schuur Jaarsveld	Renovatie	WBW
48601	Vervangen vrachtauto	Aanschaf vrachtauto	WBO
48602	Vervangen maaiboot	Vervangen maaiboot	WBO
48603	bedrijfsauto's WB 2 ^e fase	aanschaf bedrijfsauto's	WBO
72063	bhg Leidsche Rijn, dienstautos	vervangen dienstauto	ZBP

Alle projecten waarbij een * staat aangegeven, zijn doorgeschoven van vorige jaren.

Totaal investeringen Totaal investeringskredieten Waterbeheer: € 15,157 miljoen.
Totaal investeringskredieten Strategie en Plannen : € 4,751 miljoen.
Totaal investeringskredieten Zuiveringsbeheer: € 54,374 miljoen.
Totaal investeringskredieten Algemene Bedrijfsvoering: € 1,821 miljoen.
Totaal investeringskredieten Belastingen: € 0,315 miljoen.

NB: het uitgavenpatroon van bovenstaande kredieten loopt over meerdere jaren.
Opgenomen zijn uitsluitend de projecten met een start in 2006.

Vorbereidingskredieten

Tabel:	Waterbeheer	€ 1,516 mln
Vorbereidings	Strategie en Plannen	€ 0,475 mln
Kredieten	Zuiveringsbeheer	€ 5,437 mln
	Algemene bedrijfsvoering	€ 0,182 mln
	Belastingen	€ 0,032 mln
	Totaal	€ 7,642 mln

Vorbereidingskredieten Het voorbereidingskrediet is er op gericht dat het dagelijks bestuur uitgewerkte voorstellen aan het algemeen bestuur kan voorleggen. Het hierbij om vaak noodzakelijke voorbereidende werk (onderzoekskosten, advieskosten en arbeidskosten van de eigen organisatie) wordt vanuit dit krediet gedekt. Aanwendungen van voorbereidingskredieten die niet op korte termijn leiden tot investeringsaanvragen, worden in één jaar afgeschreven.

De hoogte van het voorbereidingskrediet wordt elk jaar in de begroting bepaald en is per sector opgesplitst. Als uitgangspunt voor het begrotingsjaar 2006 is gehanteerd dat het voorbereidingskrediet per beleidsveld/sector 10 % bedraagt binnen de totale kredietaanvraag van dat beleidsveld in het desbetreffende begrotingsjaar. Uitsluitend de projecten uit de categorie beleidsmatige investeringen zonder raamplan komen hiervoor in aanmerking.

13 Geconsolideerde balansen per 31-12-2005 en 31-12-2006

Tabel: Activa	In miljoenen euro's, afroundingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	31-12-2006
Vaste activa	Materiële vaste activa	205,777	191,101
	Financiële vaste activa	19,417	19,386
	Onderhanden werk	56,916	90,972
	<i>Totaal vaste activa</i>	<i>282,110</i>	<i>301,459</i>
Vlottende activa	Vorderingen en overlopende activa	12,703	9,438
	Liquide middelen	0,219	0,300
	<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>12,922</i>	<i>9,738</i>
	Totaal	295,032	311,197

Tabel: Passiva	In miljoenen euro's, afroundingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	31-12-2006
Eigen vermogen	Algemene reserve	28,179	26,091
	Bestemmingsreserve	2,269	2,269
	Nog te bestemmen saldo	0,000	0,000
	<i>Totaal eigen vermogen</i>	<i>30,448</i>	<i>28,360</i>
Vreemd vermogen	Voorzieningen	10,554	10,431
	Langlopende schulden	183,273	185,667
	Kortlopende schulden en overl.passiva	70,756	86,739
	<i>Totaal vreemd vermogen</i>	<i>264,584</i>	<i>282,837</i>
	Totaal	295,032	311,197

Consolidatie

Maatschappijen worden in de consolidatie opgenomen indien deze, op grond van economische en organisatorische verbondenheid met de activiteiten van het waterschap, als groepsmaatschappij worden aangemerkt. Hiervan is sprake indien het waterschap, direct of indirect, overwegende zeggenschap heeft door de meerderheid van stemrecht dan wel het recht heeft om overwegende invloed uit te oefenen ter zake van het bestuur en het financiële beleid van de betrokken maatschappij. In dit geval betreft het de DSR Leasing I BV, opgericht ten behoeve van de Crossborder lease. Groepsmaatschappijen worden geconsolideerd volgens de integrale methode.

De ontwikkeling van de materiële vaste activa is als volgt:

Tabel: Materiële vaste activa	In miljoenen euro's, afroundingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	Afschrijving	Toevoeging	31-12-2006
	Waterkering	15,012	1,707	-	13,305
	Waterbeheer	28,514	1,733	0,358	27,138
	Zuiveringsbeheer	155,716	11,116	0,000	144,600
	Belastingen	-	-	-	-
	Algemene Bedrijfsvoering	7,360	1,370	0,069	6,058
	Totaal	206,601	15,927	0,427	191,101
	Totaal exclusief afschrijving	205,777			191,101
	Waterlandstichting				

De balanspost "Waterlandstichting" is vanuit verslagtechnisch oogpunt in mindering gebracht op de materiële vaste activa. De regeling met betrekking tot de Waterlandstichting loopt eind 2005 af.

De ontwikkeling van de financiële vaste activa is als volgt:

Tabel: Financiële vaste activa	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	Onttrekking	Toevoeging	31-12-2006
	Aandelen waterschapsbank	0,031	-	-	0,031
	Deposito's Crossborder lease	19,386	-	-	19,386
	Totaal	19,417	-	-	19,417

Financiële vaste activa

De deposito's Crossborder lease zijn bestemd voor en toereikend om de verplichtingen uit hoofde van de Crossborder lease te voldoen.

De ontwikkeling van het onderhanden werk is als volgt:

Tabel: Onderhanden werk	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	Onttrekking	Toevoeging	31-12-2006
	Waterkering	6,828	3,310	3,636	7,154
	Waterbeheer	8,181	3,416	6,450	11,215
	Zuiveringsbeheer	36,638	1,125	33,115	68,628
	Belastingen	0,342	0,200	-	0,142
	Algemene Bedrijfsvoering	4,927	2,926	1,832	3,833
	Totaal	56,916	10,977	45,033	90,972

Onderhanden werk

In 2005 wordt naar verwachting € 10,997 miljoen aan projecten afgerond. Dit bedrag wordt in 2006 overgeboekt naar de balanspost materiële vaste activa (werken in exploitatie). In 2006 wordt geraamd dat € 45,033 miljoen wordt uitgegeven voor projecten die in uitvoering zijn of in uitvoering gaan. De projecten die aan het einde van het jaar in de portefeuille "Onderhanden werk" blijven (€ 90,972 miljoen) hebben een doorlooptijd tot 2006 of volgende jaren.

De ontwikkeling van de vlottende activa is als volgt:

Tabel: Vlottende activa	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	31-12-2006
	Vorderingen en overlopende activa	12,703	9,438
	Liquide middelen	0,219	0,300
	Totaal	12,922	9,738

Vlottende activa

De liquide middelen betreffen hier alleen het saldo van de kas en de giro. Het saldo van de bank is negatief en wordt daarom verantwoord onder de kortlopende schulden en overlopende passiva.

Tabel: Vorderingen en overlopende activa	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Saldering	31-12-2005	Saldering	31-12-2006
	* Bruto belastingdebiteuren	7,863		7,679	
	* Nog op te leggen kohieren	1,895		1,500	
	* Voorziening dubieuze omslagdebiteuren	-4,841		-4,661	
	Netto belastingdebiteuren		4,917		4,518
	Overige debiteuren		5,706		1,670
	Voorziening dubieuze debiteuren		0,122		0,100
	Vooruitbetaalde bedragen		0,500		1,000
	Nog te ontvangen bedragen		1,058		1,500
	Overig		0,400		0,650
	Totaal		12,703		9,438

Vorderingen en overlopende activa

De post "Voorziening dubieuze omslagdebiteuren" is als waardecorrectie op de debiteuren onder de vorderingen en overlopende activa opgenomen. In de Begroting 2006 is de netto waterschapsbelasting opgenomen. De bruto waterschapsbelasting bestaat uit de netto waterschapsbelasting en een opslag-

percentage voor kwijtscheldingen, bezwaarschriften en oninbaarheid. Het gedeelte van de bruto waterschapsbelasting dat bestemd is voor kwijtscheldingen, bezwaarschriften en oninbaarheid wordt aan de “Voorziening dubieuze omslagdebiteuren” gedoteerd. Van deze voorziening worden de belastingdebiteuren afgeboekt die niet door het waterschap geïnd kunnen worden als gevolg van kwijtscheldingen, bezwaarschriften en oninbaarheid.

Onder de vorderingen en overlopende activa is ook de te vorderen rente op de deposito's met betrekking tot de Crossborder lease opgenomen. Dit is de rente welke in het volgend jaar wordt ontvangen.

De ontwikkeling van de algemene en bestemmingsreserves is als volgt:

Tabel: Reserves	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	01-01-2005	Onttrekking	Toevoeging	31-12-2006
A) Algemene reserves					
Tariefseglisatie		0,304	-	0,514	0,818
ingezetenenomslag					
Tariefseglisatie gebouwd		5,531	-0,334	-	5,864
Tariefseglisatie ongebouwd		1,645	0,490	-	1,155
Tariefseglisatie		20,699	2,446	-	18,253
verontreinigingsheffing					
Totaal algemene reserves		28,179	2,602	0,514	26,091
B) Bestemmingsreserves		2,269	-	0,000	2,269
Totaal bestemmingsreserves		2,269	-	0,000	2,269
Totaal reserves		30,448	2,602	0,514	28,360
Nog te bestemmen saldo		-	-	-	-

Reserves

De tariefseglisatiereserves van WVO, ingezetenen, gebouwd en ongebouwd worden ook in de toekomst gebruikt om scherpe tariefstijgingen te egaliseren. Deze inzet van reserves is in de bovenstaande tabel opgenomen onder de algemene reserves.

De ontwikkeling van de voorzieningen is als volgt:

Tabel: Voorzieningen	In miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	Onttrekking	Toevoeging	31-12-2006
Pensioenvoorzieningen en uitkeringen		1,906	0,180	0,196	1,922
Groot onderhoud kantoor		0,642	0,228	0,156	0,570
Baggeren		5,368	8,030	8,000	5,338
Subsidieregelingen beheersing van lozingen		1,751	0,884	0,847	1,715
Afschrijving omslagdebiteuren		4,841	4,661	4,841	4,661
Afschrijving lease rechten		0,824	1,006	0,182	0,000
Waterlandstichting		0,887	-	-	0,887
Overig		0,887	-	-	0,887
Totaal voorzieningen		16,220	14,990	14,223	15,093
Totaal exclusief afschrijving					
Waterlandstichting en omslagdebiteuren		10,554	9,322	9,199	10,431

Voorzieningen

In de balanspositie zijn vanuit verslagtechnisch oogpunt de afschrijvingslasten “leaserechten Waterlandstichting” gesaldeerd met de materiële vaste activa en de post “afschrijving omslagdebiteuren” gesaldeerd met de vlottende activa.

Ten laste van het bedrag aan opgelegde heffingen (bruto-omslag) worden voorzieningen gevormd voor de afschrijving van omslagdebiteuren ingezetenen-

omslag, gebouwd, ongebouwd en WVO. Van deze voorzieningen worden de bedragen afgeschreven die niet door ons waterschap geïnd kunnen worden als gevolg van kwijtschelding, bezwaarschriften en oninbaarheid. Na de vorming van deze voorzieningen resteert de heffing die ons waterschap daadwerkelijk verwacht te innen (netto-omslag). In tabelvorm kan dit als volgt worden weergegeven:

Tabel: Afschrijving omslagdebiteuren	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Bruto omslag 2006	Afschrijving omslag-deb	Netto omslag 2006
	Ingezetenenomslag	9,515	0,746	8,769
	Gebouwd	13,019	0,130	12,889
	Ongebouwd	4,339	0,061	4,278
	WVO	54,921	3,725	51,197
	Totaal	81,794	4,661	77,133

De samenstelling van de toevoeging aan de voorzieningen voor de afschrijving van debiteuren ingezetenenomslag, gebouwd, ongebouwd en WVO is als volgt:

Tabel: Toevoeging aan voorziening afschrijving omslagdebiteuren	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	Kwijtschelding	Bezwaarschriften	Oninbaar	Totaal
	Ingezetenenomslag	0,666	0,035	0,044	0,746
	Gebouwd	-	0,065	0,065	0,130
	Ongebouwd	-	-	0,061	0,061
	WVO	2,698	0,684	0,343	3,725
	Totaal	3,364	0,785	0,513	4,661

De ontwikkeling van de langlopende schulden is als volgt:

Tabel: Langlopende schulden	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	Onttrekking	Toevoeging	31-12-2006
	Obligatieleningen	0,016	-	-	0,016
	Leningen bij financiële instellingen	162,948	10,829	13,223	165,342
	Leningen Crossborder lease	20,309	-	-	20,309
	Totaal	183,273	10,829	13,223	185,667

Langlopende schulden

De kolom onttrekking betreft de schuldaflissingbedragen van € 10,829 miljoen. In het boekjaar 2006 moet naar verwachting voor € 13,223 miljoen aan nieuwe langlopende geldleningen worden aangetrokken. Onder de post "Leningen Crossborder lease" zijn de huurpenningen opgenomen welke uit hoofde van de Crossborder lease door het waterschap voor een huurperiode van twintig jaar vooruit zijn ontvangen. De gemiddelde rentevoet bedraagt 6,37%.

Van de langlopende schulden, is de gemiddelde resterende looptijd 10,5 jaar en het gemiddelde rentepercentage 5,82%.

De ontwikkeling van de kortlopende schulden is als volgt:

Tabel: Kortlopende schulden	In miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk)	31-12-2005	31-12-2006
	Bank	23,358	19,478
	Crediteuren	9,527	13,039
	Nog te betalen kosten	5,412	9,850
	Betalingen onderweg	17,200	15,200
	Overig	15,259	29,172
	Totaal	70,756	86,739

14 Meerjaren uitgaven en tarieven 2005-2010

Totale kosten en reserveratio In de volgende tabel staan de totale kosten voor de jaren 2005 tot en met 2010 weergegeven. Daaronder staat ook reserveratio, die de verhouding tussen de reserves en de exploitatie aangeeft. Deze ratio is ook in hoofdstuk 7 behandeld.

Tabel:	In miljoenen euro's	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Reserveratio	Totale kosten HDSR	77,751	79,221	84,447	89,430	94,754	99,494
	Index	100	102	109	115	122	128
	Reserveratio	32,7%	29,5%	26,7%	26,4%	25,9%	25,2%

Tarieven In de onderstaande tabel staan de voorgestelde tarieven voor de jaren 2005 – 2010.

Tabel:	In euro's	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Voorgestelde tarieven	Ingezetenenomslag	31,92	32,88	34,80	36,24	37,68	37,68
	Index	100	103	109	114	118	118
	Omslag gebouwd	0,52	0,52	0,52	0,52	0,55	0,58
	Index	100	100	100	100	106	112
	Omslag ongebouwd	80,00	80,00	93,60	103,00	108,20	108,20
	Index	100	100	117	129	135	135
	Verontreinigingsheffing	55,80	55,80	61,20	67,20	70,80	74,40
	Index	100	100	110	120	127	133

Bovenstaand meerjarenbeeld is gebaseerd op de huidige kostentoedeling. Er is nog geen rekening gehouden met de Unie / Delfland methode en de nieuwe financieringsstructuur

15 EMU-saldo

Algemeen

Lidstaten van de Economische en Monetaire Unie (EMU) hebben afgesproken dat het EMU-saldo geen groter tekort mag laten zien dan 3% van het Bruto Binnenlands Product. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de totale overheid. Dus ook waterschappen beïnvloeden of Nederland zich aan de Europese afspraken houdt. Voor waterschappen is het EMU-saldo grofweg te berekenen als het saldo van inkomsten en uitgaven in een jaar. Om het EMU-saldo te kunnen beheersen hebben het kabinet en de decentrale overheden in oktober 2004 afspraken gemaakt. Daarbij is vastgelegd dat de bijdrage van waterschappen aan het EMU-tekort als meer dan evenredig wordt gezien wanneer hun EMU-tekort de 250 miljoen euro (de "referentiewaarde") overstijgt.

EMU-tekort

Op grond van via de begrotingsvergelijking verzamelde cijfers kan worden geconcludeerd dat de waterschappen in 2005 een fors hoger EMU-tekort zullen hebben, namelijk van circa 400 miljoen euro. Omdat de waterschappen als gevolg van met name het Nationaal Bestuursakkoord Water en de Europese Kaderrichtlijn vrijwel jaarlijks toenemende investeringsvolumes hebben, hebben zij bijna per definitie een fors EMU-tekort. De waterschappen met de ten opzichte van de jaarlijkse afschrijvingen relatief omvangrijkste investeringsvolumes laten ook de grootste overschrijdingen van de eigen referentiewaarde zien. Als de totale referentiewaarde wordt omgerekend naar afzonderlijke waterschappen dan wordt de individuele referentiewaarde van HDSR in 2005 overschreden. Zie de onderstaande tabel

Tabel:

EMU-saldo

In miljoenen euro's	Rek. 2004	Begr 2005	Begr 2006
Referentiewaarde	-9,800	-9,800	-9,800
EMU-saldo	-9,454	-32,772	-33,211
Over/onder-schrijding	0,346	-22,972	-23,411

Conclusie

De factor die de grootste invloed op het EMU-saldo heeft, is de verhouding tussen het investeringsvolume en de jaarlijkse afschrijvingen. Is er een relatief omvangrijk investeringsvolume dan is er per definitie ook een grote overschrijding van de referentiewaarden.

Over het algemeen kan worden geconcludeerd dat het realisatiecijfer van 2004 een overschot laat zien terwijl de exploitatiebegroting van 2005 en 2006 een klein tekort laten zien. Dit zou betekenen dat er minder tekort is.

Daarnaast geldt dat het investeringsvolume wat wordt begroot achterblijft bij de werkelijkheid. Hierdoor kan het EMU-tekort ook verminderd worden.

Ook blijven de begrote subsidiebedragen achter bij datgene wat daadwerkelijk ontvangen wordt. Dit kan bij realisatie ook lijden tot een vermindering van het EMU-tekort.

Bijlagen

Bijlage 1 Staat van materiële vaste activa (geconsolideerd en enkelvoudig)

In miljoenen euro's (afroundingsverschillen mogelijk)

Omschrijving	Stand 31-12-2005				Mutaties 2006		
	aanschaf prijs	cumulatieve afschr. En bijdragen reserves	cum. subsidies	Cum. herwaar- dering	Boek- waarde	nieuw- bouw derden	geacti- veerde lasten
Werken in exploitatie							
Gronden	7,510	0,000	0,054	0,015	7,441	-	-
Vervoermiddelen	0,789	0,366	-	-	0,423	-	-
Overige bedrijfsmiddelen	5,831	6,071	-	-	0,239-	-	-
Kantoren, dienstwoningen en werkplaatsen	7,145	1,243	0,027	-	5,875	-	-
Waterkeringen	40,396	14,513	12,502	0,076	13,305		
Watergangen, kunstwerken en gemalen tbv waterkwantiteitsbeheer	28,900	8,327	0,892	-	19,681	-	-
Wegen	0,444	0,427	-	-	0,017		
Zuiveringstechnische werken	310,049	165,449	-	-	144,600	-	-
Totaal werken in exploitatie	401,065	196,397	13,476	0,091	191,101	-	-
Onderhanden werk							
Gronden	0,484	-	-	-	0,484	-	-
Vervoermiddelen	0,111	-	-	-	0,111	-	-
Overige bedrijfsmiddelen	2,922	-	-	-	2,922	1,795	-
Kantoren, dienstwoningen en werkplaatsen	2,236	-	-	-	2,236	0,037	-
Waterkeringen	6,860	-	0,032	-	6,828	3,636	-
Watergangen, kunstwerken en gemalen tbv waterkwantiteitsbeheer	8,406	-	0,709	-	7,697	6,450	-
Wegen	-	-	-	-	-	-	-
Zuiveringstechnische werken	36,638	-	-	-	36,638	33,115	-
Totaal onderhanden werk	57,657	-	0,741	-	56,916	45,033	-
Totaal materiële vaste activa	458,722	196,397	14,217	0,091	248,017	45,033	-

Stand 31-12-2006									
overboeking onderhanden werk	verkoop materiele vaste activa	ontvangen subsidies	afschrijving- en	bijdrage van reserves	aanschaf prijs	cumulatieve afschr. En bijdragen reserves	cum. subsidies	Cum. herwaar- dering	Boek- waarde
-	-	-	-	-	7,510	0,000	0,054	0,015	7,441
-	-	-	-	-	0,789	0,366	-	-	0,423
0,890	-	-	0,907	-	6,722	6,977	-	-	0,256-
2,236	-	-	0,262	-	9,381	1,505	0,027	-	7,848
3,310	-	-	1,998	-	43,706	16,511	12,502	0,076	14,617
3,416	-	-	1,921	-	32,316	10,248	0,892	-	21,175
-	-	-	-	-	0,444	0,427	-	-	0,017
1,125	-	-	11,139	-	311,175	176,588	-	-	134,586
10,977	-	-	16,227	-	412,042	212,624	13,476	0,091	185,852
-	-	-	-	-	0,484	-	-	-	0,484
-	-	-	-	-	0,111	-	-	-	0,111
-0,890	-	-	-	-	3,827	-	-	-	3,827
-2,236	-	-	-	-	0,037	-	-	-	0,037
-3,310	-	-	-	-	7,186	-	0,032	-	7,154
-3,416	-	-	-	-	11,440	-	0,709	-	10,731
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-1,125	-	-	-	-	68,628	-	-	-	68,628
-10,977	-	-	-	-	91,713	-	0,741	-	90,972
-	-	-	16,227	-	503,755	212,624	14,217	0,091	276,824

Bijlage 2 Staat van financiële vaste activa

Enkelvoudige balans (in miljoenen euro's, af rondingsverschillen mogelijk)	Stand 31-12-2005		Mutaties in 2006			Stand 31-12-2006			
	aanschaf- prijs	cumulatieve vermindering	boek- waarde	vermeer- dering	herwaar- dering	vermin- dering	aanschaf- prijs	cumulatieve vermindering	boek- waarde
Deelnemingen en aandelen									
Aandelen Nederlandse Waterschapsbank	0,031		0,031				0,031		0,031
Deelneming DSR Leasing I BV	0,021		0,021				0,021		0,021
Totaal	0,052		0,052				0,052		0,052
Geconsolideerde balans Deelnemingen en aandelen	Stand 31-12-2005		Mutaties in 2006			Stand 31-12-2006			
Aandelen Nederlandse Waterschapsbank	0,031		0,031				0,031		0,031
Deelneming DSR Leasing I BV	19,386		19,386				19,386		19,386
Totaal	19,417		19,417				19,417		19,417

Bijlage 3 Staat van reserves en voorzieningen

Omschrijving in miljoenen euro's, afrondingsverschillen mogelijk	Mutaties in 2006					Verminder- ingen	Stand 31-12-06
	Stand 01-01-06	Vermeer- deringen Int. Rente 0%	overige	externe			
1	2	3	4	5	6	7	
A) Algemene reserves							
2304 Reserve ingezetenenomslag	0,304		0,514				0,818
2303 Reserve gebouwd	5,531				-0,334		5,864
2302 Reserve ongebouwd	1,645				0,490		1,155
2305 Reserve verontreinigingsheffing	20,699				2,446		18,253
Totaal algemene reserves	28,179	-	0,514	-	2,602		26,091
B) Bestemmingsreserves							
2402 Best reserve klimaatbeheersing	2,230			-			2,230
2300 Geschiedschrijving GWW	0,039						0,039
Totaal bestemmingsreserves	2,269	-	-	-	-		2,269
Totaal eigen vermogen	30,448	-	0,514	-	2,602		28,360
C) Voorzieningen							
3000 Pensioenvoorziening dijkgraven	0,664			-	0,045		0,619
OZB-waarden	0,765						0,765
3004 Uitkering personeel (incl ziektekosten)	1,242		0,196		0,134		1,304
3100 Groot onderhoud waterschapskantoor	0,642		0,156		0,228		0,570
	3,314	-	0,352	-	0,408		3,258
3282 Subs gemeentelijke waterplannen	0,642		-		0,150		0,492
3211 Subs afkoppelen verhard oppervlak	0,428		0,300		0,200		0,528
3210 Subsidieregeling riolering buitengebieden (PUT)	0,000		-		-		0,000
3220 Subsidie rioolaanleg kwetsbare buitengebieden (HDSR)	0,004		0,157		0,161		0,000
3230 Subsidieregeling saneren kwetsbare overstorten (HDSR)	0,083		0,140		0,223		0,000-
3240 Subsidie regeling niet kwetsbare buitengebieden	0,496		-		0,150		0,346
Bijdrage waterkwaliteitsmaatregelen bij riooloverstorten	-		0,250				0,250
Life project	0,099						0,099
	1,751	-	0,847	-	0,884		1,715
3280 Baggeren kwantiteitsbeheer	4,640		8,000		8,030		4,610
3281 Baggeren tertiaire watergangen	0,727		-				0,727
	5,368	-	8,000	-	8,030		5,338
Afschrijv omslag deb < 2005	4,841		-		4,841		
Afschrijving omslagdebiteuren IO 2006	-		0,746				0,746
Afschrijving omslagdebiteuren gebouwd 2006	-		0,130				0,130
Afschrijving omslagdebiteuren ongebouwd 2006	-		0,061				0,061
Afschrijving omslagdebiteuren WVO 2006	-		3,725				3,725
	4,841	-	4,661	-	4,841		4,661
3600 Dubieuze debiteuren	0,122						0,122
Totaal voorzieningen	15,396	-	13,860	-	14,163		15,093
TOTAAL-GENERAAL	45,844	-	14,374	-	16,765		43,453

Bijlage 4 Staat van vaste schulden

Staat van vaste schulden (geconsolideerd) In miljoen euro's (afrondingsverschillen mogelijk)	Totaal bedrag van de geldening	Stand 01-01-2006	Mutaties in 2006				Stand 31-12-2006	Verschuldigde rente 31-12-2005	Betaalde rente 2004 vervallen rente 31-12-2006	boekjaar komende rente+	boete
			toevoegingen	gewone aflossingen	extra afl.	boete verr. Afl.					
1) Obligatieleningen	0,029	0,016					0,016	-	-	-	-
2) Leningen opgenomen bij financiële instellingen	253,109	162,948	13,223	10,829	-	-	165,342		9,733	4,146	
3) Lease rechten	2,382	20,309	-	-	-	-	20,309	-	1,250	-	-
- Zegveld	1,134		-	-	-	-					
- Meyepolder	1,248		-	-	-	-					
- Huur CBL	-	20,309	-	-	-	-	20,309		1,250		
Totaal 1+2+3	255,520	183,273	13,223	10,829	-	-	185,667	-	10,983	4,146	-
4] Waarborgsommen		-0,007					-0,007				
Totaal-generaal	255,520	183,266	13,223	10,829	-	-	185,660	-	10,983	4,146	-

Staat van vaste schulden (enkelvoudig) In miljoen euro's (afrondingsverschillen mogelijk)	Totaal bedrag van de geldening	Stand 01-01-2006	Mutaties in 2006				Stand 31-12-2006	Verschuldigde rente 31-12-2005	Betaalde rente 2006	Nog niet vervallen rente 31-12-2006	t/v het boekjaar komende rente+	boete
			toevoegingen	gewone aflossingen	extra afl.	boete verr. Afl.						
1) Obligatieleningen	0,029	0,016	-	-	-	-	0,016	-	-	-	-	-
2) Leningen opgenomen bij financiële instellingen	253,109	162,948	13,223	10,829	-	-	165,342	-	9,733	4,146		-
3) Lease rechten	2,382	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Zegveld	1,134	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Meyepolder	1,248	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal 1+2+3	255,520	162,964	13,223	10,829	-	-	165,358	-	9,733	4,146		-
4] Waarborgsommen	-	-0,007	-	-	-	-	-0,007	-	-	-	-	-
Totaal-generaal	255,520	162,957	13,223	10,829	-	-	165,351	-	9,733	4,146		-

Bijlage 5 Staat van personeelslasten

Staat van personeelslasten												
Personele sterkte							Personeelslasten					
Begroting 2006		Begroting 2005		Rekening 2004								
	toegestane formatie (fte)*	werkelijke formatie (fte)	toegestane formatie (fte)*	werkelijke formatie (fte)	toegestane formatie (fte)*	werkelijke formatie (fte)	salarissen eigen personeel en bestuur jaar 2006	sociale lasten eigen personeel en bestuur jaar 2006	overige personeelslasten eigen personeel en bestuur jaar 2005	salarissen tijdelijk personeel/uitzendkrachten jaar 2006	totaal jaar 2006 (begroting)	totaal jaar 2005 (begroting)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Bestuur							0,350	0,056	0,012		0,418	0,414
Directie	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,0	0,132	0,029	0,013		0,173	0,172
Stafafdelingen												
Alg. en Interne Zaken	22,3	22,3	21,3	21,1	20,5	20,3	0,945	0,212	0,074	0,045	1,276	1,181
Pers., Org. En Informatie	17,7	17,6	17,1	16,9	16,3	14,1	0,773	0,174	0,052	0,045	1,044	0,990
sub-totaal	40,0	39,9	38,4	38,0	36,8	34,4	1,718	0,386	0,126	0,090	2,321	2,171
Sector Financiën/Belastingen												
Financiën/Belastingen	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	0,102	0,022	0,006	0,090	0,220	0,217
Belastingen	11,8	11,5	12,4	12,8	12,4	12,4	0,483	0,109	0,043		0,634	0,618
Financiën	6,4	6,4	7,0	6,8	6,5	6,3	0,287	0,065	0,021		0,373	0,365
Planning en Control	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	0,202	0,045	0,015		0,262	0,255
sub-totaal	23,7	23,4	24,9	25,1	24,4	24,2	1,074	0,240	0,085	0,090	1,489	1,456
Sector Waterbeheer												
Waterbeheer	4,0	4,0	3,6	3,6	3,6	3,6	0,171	0,036	0,020	0,094	0,321	0,302
Waterkeringen en Onderst.*	16,8	16,8	16,1	16,1	16,9	16,1	0,686	0,155	0,051		0,893	0,809
Projecten Waterbeheer	20,7	20,6	20,7	20,6	20,7	20,6	0,859	0,192	0,067		1,118	1,083
Verg. en handhaving WVO	29,4	29,2	28,4	27,8	27,4	25,3	1,195	0,270	0,077		1,542	1,528
Regio Oost	19,0	18,9	19,0	18,8	19,0	17,8	0,753	0,168	0,049		0,971	0,964
Regio West	16,6	16,5	16,8	16,8	16,8	16,6	0,625	0,129	0,045		0,799	0,803
sub-totaal	106,4	105,9	104,5	103,7	104,4	100,0	4,289	0,951	0,310	0,094	5,644	5,487
Sector Strategie en Plannen												
Strategie en Plannen	3,5	3,5	3,3	3,1	3,3	3,1	0,180	0,039	0,016	0,193	0,429	0,323
Waterketen en Emissies**	12,4	12,0	12,4	12,3	12,0	12,0	0,576	0,132	0,043		0,750	0,725
Water en Ruimte	14,8	14,8	12,7	12,8	12,7	12,8	0,717	0,163	0,048		0,928	0,778
sub-totaal	30,7	30,3	28,4	28,2	28,0	27,9	1,473	0,334	0,107	0,193	2,107	1,827
Sector Zuiveringsbeheer												
Zuiveringsbeheer	2,6	2,6	2,6	3,6	2,6	3,6	0,126	0,027	0,010	0,094	0,258	0,353
Advies en ondersteuning	7,0	7,0	8,5	8,0	8,5	5,0	0,307	0,071	0,025		0,404	0,497
Projecten	12,0	12,0	12,0	12,0	10,0	10,0	0,530	0,118	0,048		0,695	0,687
Regio Oost	27,0	26,8	27,0	26,8	27,0	26,8	0,981	0,217	0,069		1,267	1,247
Regio West	23,0	23,0	23,0	24,0	24,0	23,0	0,827	0,183	0,060		1,071	1,123
sub-totaal	71,6	71,4	73,1	74,4	72,1	68,4	2,772	0,615	0,213	0,094	3,694	3,907
Algemeen totaal	274,4	272,9	271,3	271,3	267,7	255,9	11,809	2,610	0,865	0,562	15,846	15,433
							Vacatureruimte					
							Totaal salarissbegroting					
							Af: geactiveerde personeelslasten				15,846	15,433
							Personeelslasten in exploitatie				15,846	14,549

• 1,8 fte tijdelijk tot 2007 (inhaalslag gegevensbeheer)

** 1,0 fte tijdelijk tot 2007 (riolerings)

Bijlage 6 Uurtarieven

Tabel:	Schaal	Tarief, inclusief overhead
Uurtarieven	Schaal 4 t/m 6	46,-
	Schaal 7 t/m 8	51,-
	Schaal 9 t/m 11	59,-
	Schaal 12 t/m 13	74,-
	Schaal 14 t/m 18	87,-

Bijlage 7 Totaal overzicht doelstellingen

De doelstellingen hebben op basis van de classificatie van de activiteiten één van de volgende typering gekregen: Must have, Should have en Want to have.

- **Must have**
Activiteiten welke HDSR moet uitvoeren op basis van maatschappelijke verplichtingen welke volgen uit (huidige) wet-enregelgeving, resultaats-inspanningen en of zaken waarvoor ons waterschap aansprakelijkheid kan worden gesteld bij niet of onjuiste uitvoering van taken.
- **Should have**
Activiteiten welke HDSR uitvoert / moet uitvoeren vanuit maatschappelijke wensen welke spelen in de sector (onder meer weergegeven in convenanten, bestuursakkoorden of bestuursovereenkomsten) en/ of in het beheersgebied (onder meer weergegeven in besluiten van het Algemeen Bestuur), waar HDSR bestuurlijk op kan worden aangesproken.
- **Want to have**
Activiteiten welke HDSR uitvoert / wil uitvoeren vanuit de wensen van de eigen organisatie en waar HDSR door het Dagelijks / Algemeen bestuur op kan worden aangesproken

De doelstellingen die grijs gekleurd zijn, hebben betrekking op 2005 en eerder en niet op de Begroting 2006.

Over de doelstellingen die betrekking hebben op 2005 wordt in de Burap 2005 gerapporteerd. Voor de volledigheid zijn de doelstellingen in deze Begroting opgenomen.

Planvorming

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
10.00	Must have	Planvorming	
10.01	Must have	- Het in 2005 beschikken over een beheerplan voor de primaire waterkeringen, zoals bedoeld in de provinciale verordening op de waterkeringen (Stowamodel). - In 2010 vaststellen van het herziene beheerplan voor de primaire waterkeringen	
10.02	Must have/ Should have	- Het in 2005 vastgesteld hebben van beheerplannen voor alle regionale keringen (12 stuks). (besluitvorming Burap 2003-1) - In 2010 vaststellen van de herziene beheerplannen voor de regionale waterkeringen (in twaalf clusters).	Het in 2005 opstellen van de gebiedsgerichte beheerplannen, te weten Vlist, Oude Rijn, Stedelijk water (Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein) (besluitvorming Burap 2004-1).
10.03	Should have	Samen met gemeenten in het beheersgebied waterplannen opstellen, zodat in 2007 14 plannen gereed –en door beide besturen bekrachtigd – zijn.	1) In 2006 worden voor 10 gemeenten de waterplannen bestuurlijk bekrachtigd. Naar verwachting zijn dit ondermeer Houten, Wijk bij Duurstede, Bunnik, IJsselstein, Woerden en Odijk. 2) In 2007 loopt de stimuleringsregeling af. In 2006 wordt de regeling geëvalueerd en wordt bepaald of verlenging nodig is.
10.04	Must have	Voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt aan het waterbeheer vanaf 2015.	1) In 2005 beschikt het waterschap over zodanige meetsystemen en gegevens (kwaliteit, kwantiteit, grond- en oppervlaktewater en ecologie) dat zij integrale watersysteemanalyses kan uitvoeren voor het gehele beheersgebied, per deelgebied en per project. Deze watersysteemanalyse voldoet zoveel mogelijk aan de bepalingen uit de Europese Kaderrichtlijn Water 2) In 2005 beschikt het waterschap over een watersysteemrapportage. 3) In 2006 en 2007 worden voor het beheersgebied van De Stichtse Rijnlanden per

			waterlichaam haalbare ecologische en fysisch-chemische doelen met bijbehorende maatregelenpakketten uitgewerkt. 4) Vanaf 2006 wordt het monitoringprogramma van HDSR mede afgestemd op de analyses en rapportages die ten behoeve van de Kaderrichtlijn moeten worden verricht. 5) Uiterlijk in 2008 worden de doelen en maatregelen definitief vastgelegd in het Waterbeheersplan, dat tevens de bijdrage van HDSR vormt voor het eerste deelstroomgebieds-beheersplan Rijn-West dat in 2009 bij de EU wordt ingediend. 6) In 2015 wordt getoetst of de gestelde doelen zijn behaald.
10.05	Should have	Uiterlijk in 2015 heeft een herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden plaatsgevonden die optimaal aansluit bij de wensen van de diverse betrokken belanghebbenden.	1) In 2005 ondertekenen het waterschap, Rijkswaterstaat, gemeenten en de provincies Utrecht en Zuid-Holland een gebiedsconvenant inzake een ontwikkelingsvisie voor de Gekanaliseerde Hollandse IJssel, inclusief een uitvoeringsprogramma. (besluitvorming Burap 2004-2) 2) Uitvoeren ontwikkelingsvisie Hollandse IJssel (lokaal gerealiseerd in 2007).
10.06	Should have	-Opstellen en uiterlijk in 2007 vaststellen van integrale watergebiedsplannen voor het beheersgebied van het waterschap, waarin de wateropgave, GGOR, peilbesluiten en verdrogingsbestrijding in onderlinge samenhang en gebiedsgericht worden uitgewerkt. -Bij het opstellen van watergebiedsplannen in zettingsgevoelige gebieden inspelen op ontwikkelingen van derden om bodemdaling tegen te gaan.	1) In de jaren 2006 en 2007 zullen jaarlijks gemiddeld zeven peilbesluiten worden opgesteld. 2) In 2008 beschikt het waterschap gebiedsdekkend over geldige peilbesluiten. Voor gebieden waar geen verplichting geldt voor het opstellen van peilbesluiten zijn in 2007 streefpeilen vastgelegd. 3) Uitwerken en uiterlijk in 2008 vaststellen van het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime (GGOR) per peilgebied in het kader van watergebiedsplannen, in samenwerking met provincies, gemeenten en belanghebbenden. De kaders hiervoor worden in overleg met de provincie uitgewerkt.
10.07	Should have	In 2005 komen tot een integrale visie ter verbetering van de waterkwaliteit in het gebied tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Kromme Rijn, onder meer gebruikmakend van diverse lopende gebiedsprocessen. (Besluitvorming Burap 2004-1).	1) In 2005 worden de effecten van verschillende inrichtingsvarianten op landbouw en terrestrische natuur in beeld gebracht, aangevuld met de voorwaarden voor het acuatisch (eco)systeem. Voor de Kromme Rijn wordt een afzonderlijke visie ontwikkeld (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) In 2005 integreren van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in de landinrichting Groenraven Oost. 3) In 2005 integreren van maatregelen ter verbetering van de waterkwaliteit in de binnen het gebied op te stellen gemeentelijke waterplannen.
10.08	Should have	Aanpakken van de verdrogingsbestrijding waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en in samenwerking met anderen, conform de planning die met de provincie is afgesproken. Het areaal verdroogd natuurgebied binnen het beheergebied moet in 2010 met 40% zijn verminderd ten opzichte van 1999.	Volgens het onderstaande schema (Besluitvorming Burap 2003-2) zullen in de genoemde gebieden maatregelen zijn uitgevoerd om de verdroging te bestrijden. (na uitvoering van maatregelen zal nog 5 jaar lang een monitoringsprogramma lopen om het effect van de maatregelen te bepalen): 2005: De Haak, polder Achttienhoven, Weypoortse plas, De Schans, Kamerikse Nessen 2006: gebieden Langbroekerwetering 2007: gebieden Groenraven 2008: Harmelen, Ruige Weide
10.09	Should have	In 2005 zal nut en noodzaak van het opstellen van een verordening, ten behoeve van de vergunningverlening van drainage in verdrogingsgevoelige gebieden, hernieuwd worden bezien tegen de achtergrond van de opgedane ervaringen met verdrogingsbestrijding tot nu toe (besluitvorming Burap 2004-1)	-
10.10	Should have	Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 voldoen aan de normen voor wateroverlast die zijn overeengekomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water.	1) In 2005 kwantificeren van de wateropgave op basis van de normering wateroverlast uit het Nationaal Bestuursakkoord Water. 2) Vóór 2006 afspraken maken met gemeenten en provincie over de verdeling van verantwoordelijkheden omtrent grond- en oppervlakte-wateroverlast in stedelijk gebied. (besluitvorming burap 2004-1) 3) Uiterlijk in 2005 de mogelijke maatregelen uitwerken om knelpunten wateroverlast op te lossen. De mogelijkheden voor waterberging in of ten behoeve van stedelijke gebieden en het deelgebied Oude Rijn krijgen hierbij bijzondere aandacht.

			4) De in de studie Wateropgave gesignaleerde huidige knelpunten en indicatieve maatregelen worden in 2006 en 2007 concreet uitgewerkt en vastgelegd, waar mogelijk in het kader van watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen. 5) In 2006 wordt in overleg met de provincie nader vastgesteld op welke termijn de voor de toekomst verwachte knelpunten (klimaatverandering) zullen worden aangepakt.
10.11	Should have	Uiterlijk in 2005 onderzoek doen naar de wenselijkheid van het verbeteren van de wateraanvoer naar het fruitteeltgebied ten behoeve van de nachtvorstberekening. Aandachtspunt vormt daarbij het voorkomen van wateroverlast voor de weidebouw.	
10.12	Should have	De toepassing van de watertoets heeft er toe geleid dat de waterparagraaf in 2006 een standaard onderdeel is geworden bij nieuwe ruimtelijke plannen.	1) In 2006 is in alle relevante plannen waar water een rol speelt een waterparagraaf opgenomen. 2) In 2006 hebben wij ook invloed op de besluitvorming in het voor- en uitvoeringstraject van de ruimtelijke plannen.
10.13	Should have	Rapportage en evaluatie van het Nationaal Bestuursakkoord Water.	1) In een jaarlijks NBW-actieplan wordt de voortgang van de belangrijkste acties uit het NBW geëvalueerd en gerapporteerd aan de Unie van Waterschappen. 2) Het implementatieproces van de afspraken uit het Nationaal Bestuursakkoord Water wordt in 2006 tussentijds landelijk geëvalueerd.

Aanleg en onderhoud waterkeringen

11.00	Must have	Aanleg en onderhoud waterkeringen	
11.01	Must have	Het in 2006 vaststellen van de legger voor de -niet direct kerende- primaire waterkeringen.	1) Het in 2005 afronden van een onderzoek naar onder andere grondmechanische gegevens, geografische gegevens en hoogtegegevens voor de - niet direct kerende - primaire waterkeringen (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het bevorderen dat het Rijk en de Provincie de normen (hydraulische randvoorwaarden) voor deze keringen vast stelt (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.03	Must have	In 2008 de derde toetsingsronde gereed hebben voor de primaire waterkeringen (gebaseerd op de hydraulische randvoorwaarden 2006) (Besluitvorming Burap 2004-2).	Het in 2005 afronden van de volledige toetsing van dijkring 15 (Lopikerwaard). (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.04	Must have	In 2022 voldoen de regionale waterkeringen aan de normen, die de provincies vaststellen in de Verordening Waterkeringen West-Nederland (Besluitvorming Burap 2005-1).	1) Het bevorderen dat de Provincies in 2006 de normen vaststellen voor de regionale waterkeringen (Besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het uiterlijk in 2006 opstellen van de legger regionale keringen. 3) Het in 2006 vaststellen van de legger regionale keringen. 4) In 2008 voldoen de regionale waterkeringen van categorie 3 aan de normen.
		Toelichting: einddoelstelling aangepast	Tussendoelstelling 4 is nieuw
11.05	Should have	Het vóór 2006 beschikken over een beheerregister voor alle primaire waterkeringen.	Het in 2005 beschikbaar hebben van alle gegevens (o.a. kabels en leidingen, bomen, bebouwing) benodigd ten behoeve van de toetsing. (Besluitvorming Burap 2004-2).
11.06	Want to have	Het vóór 2013 in eigendom hebben van alle buitentaluds van alle direct kerende primaire waterkeringen en het eigendom van de kernzone van de regionale waterkeringen uit oogpunt van veiligheid.	In 2008 50% van de buitentaluds van de primaire waterkeringen in eigendom hebben.
11.07	Must have	In 2005 wordt er geoefend in de bestrijding van een ramp op de primaire waterkering.	
11.08	Must have	Het uiterlijk in 2006 beschikken over een beheersregister voor alle regionale waterkeringen.	

Inrichting en onderhoud watersystemen

Nr	Categorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
12.00	Should have	Inrichting en onderhoud watersystemen	

12.01	Want to have	Vóór 2008 zullen het vernieuwde integrale beheer (via het regiobeheerplan) en het daaruit voortvloeiende onderhoud (via de onderhoudsplannen) gebiedsdekkend zijn geïmplementeerd. (besluitvorming Burap 2004-2).	1) In 2005 zal de keur voor zover nodig worden aangepast en vastgesteld om gewenst maatwerk gericht op nagestreefde functies mogelijk te maken. (besluitvorming Burap 2004-2). 2) Het in 2005 opstellen van het gebiedsgerichte integrale regiobeheerplan 3) Het in 2006 opstellen en implementeren van integrale onderhoudsplannen per rayon, gebaseerd op het Regiobeheerplan. (een gedragscode voor het waterschap in het kader van de Flora- en faunawet is hierin verwerkt)
		Toelichting:	Tussendoelstelling 3 is aangepast
12.02	Must have/ Want to have	In 2018 is de inrichting van het watersysteem aangepast aan de integrale functies, zoals kwantiteit, kwaliteit en ecologie. Bij de uitvoering van inrichtingsmaatregelen worden elementen uit het document "Gebiedsgerichte knelpuntenanalyse en ontwikkelingsvisie visfauna" waar mogelijk geïmplementeerd.	1) Inspanning verrichten om de natuurontwikkeling langs de Kromme Rijn te benutten voor verruiming van de boezem en realisatie van een ecologische verbinding in 2006. 2) Aanleggen van acht faunapassages in verband met de realisering van de natte ecologische verbindingzones vóór 2007. 3) Het vóór 2007 aanleggen van minimaal 15 km natuurvriendelijke oevers in de natte ecologische hoofdstructuur. 4) In 2006 5 km natte ecologische verbindingzones aangelegd in het gebied Langbroekerwetering 5) In 2008 beschikt het waterschap over een beheersregister en een vastgestelde legger watergangen gebaseerd op de integrale doelstellingen. 6) In 2006 is onderzocht in hoeverre niet-standaard slootprofielen en andere hydromorfologische aanpassingen de ecologische waterkwaliteit kunnen bevorderen. 7) Vanaf 2006 wordt het onderhoud van natuurvriendelijke oevers en ecologische verbindingzones afgestemd op behoud en versterking van de ecologische kwaliteiten. 8) In 2006 wordt de implementatie van interne richtlijnen ter bescherming van kwetsbare amfibieën en vissen geëvalueerd en zo nodig geactualiseerd. 9) In 2006 worden de ervaringen met de toepassing van quick scans en natuurtoetsen geëvalueerd. 10) Bij groot onderhoud en nieuwbouw van kunstwerken wordt de mogelijkheid voor faunapassages meegewogen. 11) Kunstwerken worden waar mogelijk behalve voor peilbeheer ook voor waterkwaliteitsverbetering ingezet.
		Toelichting: toevoegingen bij einddoelstelling	Tussendoelstelling 4 aangepast. Tussendoelstellingen 10 en 11 zijn nieuw.
12.03	Must have	Uiterlijk in 2015 is de achterstand van onderhoudsbagger van het waterschap weggewerkt; na 2015 worden alle watergangen van het waterschap op voldoende diepte gehouden via het reguliere onderhoudsprogramma.	1) Het baggerprogramma van het waterschap, waarin de planning is opgenomen, wordt jaarlijks geactualiseerd. 2) De behoefte aan doorgangsdepots wordt afgestemd op het geactualiseerde baggerplan. 3) Gezamenlijk met de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein en Houten zullen doorgangsdepots worden ingericht. 4) Het waterschap blijft zoeken naar (eind) bestemmingen voor baggerspecie (doorlopende actie). 5) Gebruik maken van de mogelijkheden die actief bodembeheer biedt om licht verontreinigde bagger te verspreiden en toe te passen (doorlopende actie). 6) Omdat stort, al dan niet na rijping in een depot, voorlopig onvermijdelijk blijft, onderzoekt het waterschap actief stortmogelijkheden. Deze kunnen door het openstellen van de slibafzetmarkt over de provinciegrenzen heen in het gehele land gezocht worden. 7) Het baggerplan is in 2002 vastgesteld. Na vier jaar (in 2005) zal het plan geëvalueerd worden. In de Voorjaarsnota 2006 zullen de gevolgen van deze evaluatie worden opgenomen.
		Toelichting	Tussendoelstelling 3 aangepast
12.05	Should	Uiterlijk in 2015 zijn de tertiaire	1) Het baggeren van tertiaire watergangen

	have/ Want to have	watgangen, in onderhoud bij derden, op voldoende diepte gebracht.	wordt gebiedsgewijs meegenomen gebaseerd op basis van de daarvoor opgestelde regeling 2) De meerkostenregeling voor de verwijdering van klasse 3/4 bagger uit tertiaire watgangen wordt in 2005 geëvalueerd. 3) Actief benaderen en informeren van onderhoudsplichtingen over de diepteschouw.
		Toelichting	Tussendoelstelling 3 nieuw
12.06	Must have	Uiterlijk in 2020 is het sanerings- programma voor waterbodems buiten het onderhoudsprofiel uitgevoerd.	
12.07	Must have	Voorbereiden en afsluiten van waterakkoorden over de wateruitwisseling met aanliggende waterbeheerders.	Het betreft de volgende waterakkoorden: - 2005: De Haak, Weerdsuis, KWA en Noordzeekanaal(NZK)/Amsterdam- Rijnkanaal(ARK); - Overige uitwisselpunten met Amstel, Gooi en Vecht.

Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken

Nr	Cate- gorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
13.00	Must have	Bouw en exploitatie zuiveringstechnische werken	
13.01	Want to have	In 2006 start de uitvoering van de uitbreiding en aanpassing van rwzi De Bilt zodat in 2008 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor fosfaat) voor de Biltse Grift waarop het effluent wordt geloosd.(Besluitvorming Burap 2004-2)	
13.07	Want to have	Uiterlijk vanaf 2006 moet voor 15.000 ton per/jaar ontwaterd slib een structurele externe afzet geregeld zijn.	In 2005 wordt een verwerkingsovereenkomst gesloten met SNB voor de verwerking van de totale hoeveelheid ontwaterd zuiveringsslib van HDSR.
13.09	Must have	Uiterlijk in 2015 is voldaan aan de uit de EKRW afgeleide effluenteisen.	1) In 2005 is de haalbaarheidsstudie m.b.t. de lozingseis MTR en functioneel grondgebruik voor de rwzi Utrecht afgerond. 2) Vóór 2009 wordt per rwzi de betreffende lozingseis nader vastgesteld. 3) De resultaten van de haalbaarheidstudie m.b.t. de lozingseis MTR voor de rwzi Utrecht en de daaraan gekoppelde mogelijkheid voor multifunctioneel grondgebruik van het zuiveringsterrein worden in 2006 nader uitgewerkt.
13.10	Want to have	In 2007 start de uitvoering voor de uitbreiding en aanpassing van rwzi Zeist zodat in 2009 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor stikstof en fosfaat) voor de Zeister Grift waarop het effluent wordt geloosd.	In 2006 worden de werken voor de rwzi Zeist in het kader van de gebiedsgerichte waterkwaliteitsnorm MTR 2010 voor stikstof en fosfaat besteksgereed gemaakt.
13.12	Want to have	De kosten voor slibverwerking zullen niet stijgen boven het niveau van 2005.	Uitvoering van onderzoek in 2006 naar technologieën gericht op de vermindering van de slibproductie (slibdesintegratie).

Vergunningverlening en handhaving keur

Nr	Cate- gorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
16.00	Must have	Vergunningverlening en handhaving keur	-
16.01	Should have/ Want to have	Het percentage keurvergunningen dat binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld moet in 2007 95% zijn.	1) Het percentage keurvergunningen dat binnen de gestelde termijn wordt afgehandeld moet in 2005 75% zijn in 2006 85% zijn. 2) Het VenH-systeem is in 2006 ook geschikt voor de behandeling van keurvergunningen

Beheersing van lozingen

Nr	Cate- gorie	Doelstellingen	Tussendoelstelling
17.00	Must have	Beheersing van lozingen	
17.01	Want to have	Afkoppelen hemelwater : Doelstelling voor 1 januari 2007: subsidiëren van het opstellen van 10 afkoppelplannen en subsidiëren van het afkoppelen van 50 ha	1) De subsidieregeling afkoppelen van verhard oppervlak wordt begin 2005 geëvalueerd. (besluitvorming Burap 2004-2) 2) In 2006 worden de resterende

		verhard oppervlak. (Besluitvorming Burap 2004-1)	afkoppelplannen gesubsidieerd. 3) in 2006 wordt de afkoppeling van de resterende ha gesubsidieerd.
17.02	Must have	Eind 2006 is voor alle rioolaansluitpunten en riooloverstorten van de gemeentes een geactualiseerde vergunning verleend waarin voorschriften zijn opgenomen ten aanzien van: - het halen van de basisinspanning en het streven naar invulling van het waterkwaliteitsspoor; - de monitoring van het afgevoerde afvalwater naar de r.w.z.i.; - de monitoring van de overstortlozingen en het opstellen van een incidentenplan.	1) In 2005 zijn met alle gemeenten afspraken gemaakt over het bereiken van de basisinspanning (besluitvorming Burap 2004-2). 2) In 2005 is voor alle gemeenten een eerste waterkwaliteitsspoortoetsing uitgevoerd. 3) In 2005 en 2006 worden in totaal aan 23 gemeenten aansluit- en overstortvergunningen verleend. Naar verwachting zal in 2005 het merendeel van de vergunningen zijn verleend. In 2006 zullen aan circa 10 resterende gemeenten de vergunningen worden verleend.(besluitvorming Burap 2004-2). 4) Via het vergunningenspoor de risicovolle overstorten met prioriteit doen saneren door gemeenten in 2006 (besluitvorming Burap 2004-2).
17.03		In 2005 is de handhaving van de WVO op een adequaat niveau gebracht (voldoet aan het landelijk gewenst niveau). (besluitvorming Burap 2004-2).	
17.04		Alle bedrijven die vallen onder het Lozingenbesluit open teelt zijn in 2005 bezocht en voldoen aan het lozingenbesluit.	In 2005 worden 470 bedrijven bezocht. Daarmee zijn vanaf 2000 alle 1500 bedrijven bezocht
17.05	Must have	In 2006 beschikt 95% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning. (Besluitvorming Burap 2004-2)	In 2005 beschikt 90% van de vergunningplichtige bedrijven over een adequate vergunning (Besluitvorming Burap 2004-2).
17.07	Want to have	Uitvoering van de maatregelen van het Emissiebeheersplan 2003-2007. Onder andere onderzoek naar alternatieven voor bestrijdingsmiddelen voor landbouw, mogelijkheden bepalen verbod chemische onkruidbestrijding, stimuleren duurzaam bouwen.	1) De eerste bestuurlijke rapportage over de uitvoering van het emissiebeheersplan zal begin 2005 aan het bestuur worden voorgelegd. (Besluitvorming Burap 2003-1). 2) In 2006 vindt een voortgangsrapportage plaats aan het bestuur. 3) In 2007 wordt een nieuw Emissiebeheersplan opgesteld.
17.08	Want to have	Via samenwerking met betrokken gemeenten optimaliseren van de gehele afvalwaterketen te beginnen bij uitbreidingen/aanpassingen van zuiveringstechnische werken of bij grote investeringen in de riolering.	1) Vanaf 2006 wordt onderzocht of het overnemen van het beheer en onderhoud van gemeentelijke rioolgemaal een optimalisatie geeft van de prestatie van rwzi's. 2) In 2006 worden 3 optimalisatie studies opgestart. 3) In 2006 en verder wordt het in 2005 opgestelde Waterketenbeleid van HDSR uitgevoerd.
17.09	Must have/ Want to have	Stimuleren in 2005 en 2006 van aansluiten op riolering van het merendeel van de 760 (stand 1-1-2005) resterende ongerioleerde percelen en woonboten. Beheren van IBA's van aantal resterende lozingen (circa 50). Voor overige resterende lozingen het lozingenbesluit gaan handhaven.	

Heffing & Invordering en Algemene Bedrijfsvoering

18.00	Should have	Heffing & Invordering (algemeen)	o.a. vervanging belastingmodules
19.00	Must have	Algemene Bedrijfsvoering (algemeen)	o.a. bestuursverkiezingen
21.00	Should have	Algemene Bedrijfsvoering (algemeen)	o.a. meubilair

Omdat niet alle projecten onder een doelstelling vallen en om te voorkomen dat ze onder een algemene doelstelling vallen zoals 12.00, zijn deze ondergebracht in aparte doelstellingen die beginnen met 30. Er is gekozen voor 30 omdat de beleidsvelden tot en met nummer 21 lopen.

30.01	Should have	Groot onderhoud kunstwerken	
30.02	Should have	Groot onderhoud oevers	
30.03	Want to have	Grondaankopen	
30.04	Should have	Vinex	
30.05	Should have	Automatisering kunstwerken	

30.06	Want to have	Informatie Beleidsplan	
30.07	Want to have	Kantoorautomatisering	
30.08	Want to have	Bedrijfsmiddelen waterbeheer	
30.09	Must have	Implementatie Nationaal Bestuursakkoord Water	
30.10	Must have	Landinrichting	
30.11	Should have	Verdroging	
30.12	Want to have	Waterhuishouding	
30.13	Should have	Uitvoeringsmaatregelen watergebiedsplannen	

Bijlage 8 Lijst van verklarende woorden

Afkoppelen	Het gescheiden afvoeren van regenwater en afvalwater.
Afvoer-capaciteit	De hoogste afvoer die onder bepaalde omstandigheden een waterloop of kunstwerk kan passeren
Afwatering	De afvoer van het water via een stelsel van open waterlopen naar een lozingspunt van het afwateringsgebied.
Afvalwater-coëfficiënt	Gemiddelde vervuilingswaarde van het bedrijfsafvalwater van bepaalde categorieën bedrijven.
Aquatisch ecosysteem	Functionele eenheid binnen het watermilieu van het abiotische (niet levende) en de levensgemeenschappen van planten en dieren.
Basis rioleringsplan	Plan waarin op gedetailleerde wijze wordt aangegeven hoe de inzameling en afvoer van afvalwater en neerslag binnen een gebied geschiedt.
Beleidsproduct	Omschrijving van doelstelling en resultaat van de taakvelden en processen binnen de hoofdtaken.
Beschikking	Een eenzijdig besluit van een bevoegd bestuursorgaan dat voor een of meer individuele, concrete gevallen een rechtsverhouding schept, bindend vaststelt of opheft of weigert.
Bodemsanering	Het schoonmaken en opruimen, dan wel isoleren van verontreinigde bodems.
Boezem	Samenstel van vaarten, meren en kanalen, die met elkaar in verbinding staan. De boezem dient voor het opslaan en lozen van water uit de polders (schroor).
Boezemkade	Dijk langs de boezem.
Diffuse Verontreiniging en	Ongelijkmatige verspreide verontreinigingen (dit in tegenstelling tot puntbronnen). Synoniemen: diffuse lozingen en diffuse bronnen. De bronnen zijn niet diffuus, maar de verontreinigingen uit de bronnen komt diffuus in het milieu terecht. De formele aanduiding luidt dan ook "bronnen van diffuse verontreiniging".
Doorspoelen	Het verversen van het water in sloten en andere waterlopen met water dat daarvoor van elders wordt ingelaten (gebiedsvreemd water).
Droge stof	De droogrest van onopgeloste bestanddelen van zuiveringsslib na verdamping van het water bij ca. 105° C.
Dijkkring	Een stelsel van waterkeringen dat een gebied moet beveiligen tegen overstromingen.
Ecosysteem	Functionele eenheid van het abiotische (niet levende) en de levensgemeenschappen van planten en dieren.
Effluent	Het water dat na het zuiveringsproces de zuiveringsinstallatie verlaat.
Emissie	De uitworp van stoffen.
Eutrofiëring	Verhoogde voedselrijkdom door fosfaten en stikstofverbindingen in het oppervlaktewater, waardoor een toename van planten en algen ontstaat.
Gemengd (riool) stelsel	Afvalwater en (een deel van het) regenwater worden via een gezamenlijk leidingnet afgevoerd naar de zuiveringsinstallatie. Bij grote afvoer treedt meestal een overstort in werking, waardoor het afvalwater sterk verdund met regenwater

wordt geloosd op het oppervlaktewater.

Gescheiden	Afvoer van regenwater en afvalwater door middel van twee gescheiden rioolstelsels.
(Riool)stelsel	Verharde oppervlakken en daken zijn aangesloten op het regenwaterriool, dat loost op het stedelijk water. Het afvalwater wordt door een apart riool naar een zuiveringsinstallatie geleid.
Helofytenfilter	Natuurlijk filter van waterplanten (zoals biezten, riet en lisdodden) die in de waterbodem wortelen en met hun bladeren en bloeiwijzen boven water uitsteken.
Hydraulische capaciteit	Het maximale volume per tijdseenheid dat kan worden behandeld.
Integraal waterbeheer	Samenhangend beleid en beheer dat de verschillende overheidsorganen met strategische taken en beheerstaken op het gebied van het waterbeheer voeren in het perspectief van de watersysteembenadering. Hierbij wordt rekening gehouden met zowel de interne functionele samenhang (relaties tussen kwantiteits- en kwaliteitsaspecten van het oppervlakte- en grondwater) als de externe functionele samenhang (de relaties tussen waterbeheer en andere beleidsterreinen als milieubeheer, ruimtelijke ordening en natuurbeheer).
Inundatie	Onderwaterlopen/-zetten van een gebied.
Inwoner-equivalent	De hoeveelheid zuurstofbindende stoffen waarvan het zuurstofverbruik bij zuurstofrijke afbraak overeenkomt met die van het afvalwater van één inwoner.
Keur	Verordening waarin regels worden gesteld inzake het beheer, gebruik en onderhoud van (waterschaps)werken.
Kunstwerk	Civiltechnisch werk of installatie in en rond het water of waterkering, ten behoeve van het waterkwantiteits- en/of waterkeringenbeheer.
Legger	Beschrijving van de onderhoudsverplichtingen en onderhoudsplichtigen voor zowel de primaire als secundaire wateren.
Meetnet	Een stelsel van samenhangende meetstations, meet- en/of bemonsteringspunten.
Monitoring	Het systematisch verzamelen en bewerken van gegevens ten behoeve van (beleids)evaluatie. Het proces van monitoring kan worden gezien als een keten van opeenvolgende activiteiten, die begint met het bepalen van de informatiebehoefte en eindigt met het gebruik van de geproduceerde informatie.
Nutriënten	Bemestende stoffen, bijvoorbeeld fosfaat en stikstofverbindingen.
Ontheffing	Een vrijstelling op een verbod.
Optimalisatiestudie	Onderzoek naar de financieel en technisch optimale wijze om capaciteitsproblemen in het transportstelsel op te lossen. Gestreefd wordt naar de maatschappelijk laagste kosten.
Overstorten (riool-overstorten)	Situatie waarin rioolwater op het oppervlaktewater wordt geloosd. Dit vindt plaats wanneer het riool door teveel neerslag niet al het rioolwater kan verwerken.
Peilbesluit	Formele vastlegging door waterschappen en provincie van de na te streven waterpeilen.
Perceptiekosten	Kosten gemaakt voor de inning van belastingen.
Primaire	Stelsel boezemwateren en (hoofd)waterlopen. De primaire wateren zijn op

wateren	polderniveau of zelf op regionaal niveau van belang voor de aan- en afvoer van water.
Schouw	Periodieke inspectie (bijvoorbeeld voorjaarsschouw, najaarsschouw of dijkschouw) op naleving van de verplichting van de aangelande om de schouwsloot of waterkering op een volgens de keur voorgeschreven wijze te onderhouden.
Secundaire wateren	Stelsel van kleine waterlopen of schouwsloten. De secundaire wateren zijn op perceelsniveau van belang voor de aan- en afvoer van water.
Thema	Onderwerp waarvoor grote bestuurlijke belangstelling bestaat en waarover periodieke voortgangsrapportage op prijs wordt gesteld.
Toerekeningen	De aan het product direct toegerekende uren/prestaties van de diverse afdelingen en organisatorische eenheden.
Verdroging	Alle onbedoelde effecten als gevolg van de daling van de grondwaterstand op bos, natuur en landschap, zowel als gevolg van vochttekort als van mineralisatie en verandering in de invloed van kwel en neerslag. Een gebied met een natuurfunctie wordt ook als verdroogd aangemerkt als ter compensatie van een te lage grondwaterstand water van onvoldoende kwaliteit moet worden aangevoerd. Met verdrogingbestrijding wordt bedoeld de activiteiten die ten doel hebben deze verdroging tegen te gaan.
Vergunning	Beschikking op aanvraag tot toestemming om bepaalde activiteiten uit te voeren. Veelal verstrekt met beperkende voorschriften.
Waterberging	Het tijdelijk bergen van ongewenst water dat via neerslag of rivieraanvoer de veiligheid bedreigt. Met bergend vermogen wordt bedoeld het volume aan water dat door neerslag of aanvoer van elders boven het normale peil in het watersysteem kan worden opgenomen zonder dat een vastgesteld maximum wordt overschreden. Dit maximum is in grote lijnen te vertalen als grens waarboven schade of overlast ontstaat. Het waterbergend vermogen wordt ook wel waterbergingscapaciteit of bergingsmogelijkheden genoemd. Andere varianten met betrekking tot waterberging zijn bergingsbeheer, bergingsvariant, bergingsoptie, bergingslocaties en bergingsfunctie.
Watergang	Afwateringssloot.
Waterketen	De reeks van produceren van drinkwater, verzamelen en transporteren van huishoudelijk en bedrijfsafvalwater, zuiveren van afvalwater tot het weer op het oppervlaktewater kan worden geloosd. Het streven is de schakels van deze keten aaneen te sluiten tot een gesloten kringloop.
Waterkansenkaart	De waterkansenkaart is een nieuw instrument van de waterbeheerders om ruimtelijke ontwikkelingen te beïnvloeden.
Waterkwaliteit-spoor	Beleid waarbij de functie van een water sturend is voor de normen die worden gehanteerd voor lozingen. Hier geldt dus geen inspanningsverplichting maar een resultaatsverplichting.
Waterloop	Een grote brede sloot.
(Gemeentelijk) Waterplan	Een waterplan beschrijft de samenhang tussen de waterkwaliteit, de waterhuishouding en de belangrijkste invloedsfactoren, zoals de rioleringssituatie, het grondgebruik en de kwaliteit van het ingelaten boezemwater. Het plan biedt inzicht in de te verwachten gevolgen van de ontwikkelingen in de gemeente voor de waterhuishouding en de waterkwaliteit. Een beleidsplan en een uitvoeringsprogramma kunnen onderdeel uitmaken van het waterplan.

In het waterplan wordt dus een visie gegeven hoe er met water moet worden omgegaan.

Watersysteem	Een samenhangend en functionerend systeem, opgebouwd uit verschillende systeemcomponenten en alle bijbehorende fysische, chemische en biologische kenmerken en processen. We spreken van de watersysteembenadering wanneer bij activiteiten rekening wordt gehouden met het watersysteem.
Watersysteem-analyse	Analyse waarmee wordt gezocht naar de fundamentele kenmerken van het functioneren van een watersysteem. De systeemanalyse verschaft inzicht in de relatie tussen de waterhuishouding en de waterkwaliteit, ecologie en fysieke omgeving en in de processen die hierop van invloed zijn.

Een exemplaar van de ontwerpbegroting heeft vanaf 2 november 2005 tot en met 16 november 2005 op het waterschapskantoor, Poldermolen 2 te Houten, voor een ieder ter inzage gelegen.

Bedenkingen zijn niet naar voren gebracht.

Houten, 16 november 2005

secretaris-directeur,

dijkgraaf,